

nebe peklo ráj

Tyglík české poezie pro děti 20. století

Albatros

nebe peklo ráj

Albatros

nebe peklo ráj

Tyglík české poezie pro děti 20. století

Sestavil Petr Šrámek

Ilustrovaly Alžběta Skálová (nebe), Alžběta Zemanová (peklo) a Radana Přenosilová (ráj)

Nebe, peklo, ráj
kam tě duše dám
do nebička, do peklíčka
šupy, šupy tam

Je to slunéčko!
Poletí do nebe!

Je to slunéčko!
Do pekla poletí!

Ptaly se nebe obláčky:

rozdělit celý kraj
na Zem Peklo Ráj?

Kniha vychází za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky.

Albatros děkuje autorům a dědicům za laskavé svolení k publikaci básní. Zvláštní poděkování náleží agentuře Dilia, zejména paní Berenice Ovčáčkové. Přes veškeré úsilí se nakladatelství nepodařilo zajistit všechna autorská práva; jejich případné držitele prosíme, aby se ozvali na adresu uvedenou v tiráži.

© Albatros, 2009
© Editor Petr Šrámek, 2009
© Illustrations Radana Přenosilová, 2009
© Illustrations Alžběta Skálová, 2009
© Illustrations Alžběta Zemanová, 2009

www.albatros.cz
ISBN 978-80-00-02439-4

O tyglíku aneb Návod k použití

Tobě, mé peklo a mé nebe,
vypívat chtěl jsem svět i sebe

Všechno na světě má svůj začátek a svůj konec, jenom konec téhle knížky byste hledaly marně. Avšak ani s jejím začátkem to nevypadalo nijak slibně. Na jejím počátku totiž nebylo slovo, jak byste zřejmě čekaly, nýbrž neuvěřitelný nepořádek. Tato čítanka se zrodila z tak nepředstavitelného chaosu, který nebyl snad ani na počátku světa. Anebo ani u vás doma, když všechny hračky, které máte, vyskáčou z poliček a přihrádek, vyletí ze skříněk a šuplátek, vyběhnou z pytlíků i krabiček, vylezou ze skrýší a doupátek, vyjedou z garáží i zpod postýlek a vytvoří jednu obrovskou hromadu, před kterou pak táta s mámou s vyvalenýma očima užasle a zkoprněle zakoktají: „Dokud si tohle neuklidíš, tak... tak... tak nevím!“

Ale vy byste asi chtěly vědět, jak to tenkrát bylo. Vypravil jsem se do knihovny, tak jako vždycky, když si chci přečíst knížku, kterou nemám doma. Jenže ouha! Žádná nebyla na svém místě. Poličky byly vyprázdněné, regály opuštěné, knihy se válely na obrovské, do nebe volající hromadě. Sakrblé a jejdanánky, je to k vzteku a je to k pláči, takhle velkou hromadu snad nikdo nikdy neviděl! Navíc nebylo, jak se v tom zmatku vyznat, žádné knihovní ani počítačové katalogy nebyly v tu chvíli použitelné. Vůbec jsem netušil, co se stalo. Jako kdyby někdo obrátil knihovnu vzhůru nohama a všechno z jejích kapes vysypal. Knihy ležely naprosto všude, opatrně jsem se jim snažil vyhýbat, přesto nebylo kam šlápnout. Překračoval jsem je, tu tam vzal nějakou do ruky. Kdyby mě někdo pozoroval – ale myslím, že nikdo další v knihovně tenkrát nebyl –, asi by se musel podívat té neobvyklé postavě, která mezi knihami dováděla jako při skákání panáka. Skotačila tu po jedné noze, tu po druhé, s jednou otočkou, s druhou otočkou, zas balancovala po jedné, zas po druhé noze a pořád dokola. Ale určitě tam nikdo nemohl být, protože jinak by mi přece pomohl a nezůstalo by jen na mně, abych v té knižní potopě začal dělat pořádek...

Nebe dlouhé jako Čechy,
všude jsou ho plné střechy

zemský ráj to na pohled!

Inu, jestli se mě ptáte, zda jsem nakonec našel knihu, pro kterou jsem do knihovny vyrazil, asi vás zklamám. Našel? Nenašel? Jenže já už dávno zapomněl, kterou jsem sháněl, a dokonce i že jsem tam vůbec pro nějakou šel. Prostě od té doby už jenom skáču to svoje „nebe peklo ráj“ a přehrabuju se v tom nekonečném množství knih. Stal se ze mě objevitel, kterého žene touha změřit nezměřené a probádat neprobádané, ale přitom se pohybuje ve světě nezměřitelném a neprobádatelném. A vyzoroval jsem u toho, že básně žijí svým životem. Že spolu rozprávějí i spolu nemluví. Že se někdy pošťuchují a někdy jsou na sebe vlídné. Jindy že se strkají a jindy že si ochotně dávají přednost. Prostě úplně jako děti. A některé že ani neměly příležitost se poznat, protože byly v přihrádkách podle toho, zda jsou o autech nebo o přírodě, o zvířatech nebo o kytkách, o letadlech nebo o ponorkách, o městech nebo o vesnicích a také zda jsou velké či malé, barevné nebo i zcela bez obrázků. Připadám si jako alchymista, který do svého tyglíku naházal kdeco – vzácnosti i odpadky, drtě i mrtvé – s cílem vyrobit zlato. Přítomná čítanka se chce stát takovým tyglíkem: ve kterém vře a žhne vše podstatné, ve kterém se alchymistovi vše proměňuje ve zlato a – který musí snést vysoký žár poezie.

Tento tyglík obsahuje 246 básní od 153 českých autorů a je určen, jak napovídá podtitul, dětem dvacátého století. A samozřejmě i jejich dětem a dětem jejich dětí, zkrátka tomuto tyglíku je úplně jedno, kolik je komu let. Najdete v něm jednak básně určené dětem, ale rovněž básně pro děti sice nezamýšlené, zato je oslovující či dokonce oslavující.

Jistěže si tyglík můžete užít jako jakoukoli jinou knihu od stránky první do stránky poslední, tedy nejdřív oddíl Nebe, pak oddíl Peklo a nakonec oddíl Ráj. Ale větší dobrodružství zažijete, pokud budete pozorně sledovat jednotlivé nápovědy. Tyglík by vás pak neměl pustit na samotný konec a tedy vás ani opustit. Až do skonání věků by

Peklo je nebe pod zemí

na zemi je nebe

Všechno je hned jiné,
všechno dole hlavou

a tobě copánky rostou do nebe!

měl zůstat vaším průvodcem! Proto nepřehlédněte, že vedle čísla stránky se nacházejí další dvě čísla, které vás cik-cak navádějí do dalších oddílů: Nebe je modré, Peklo červenohnědé a Ráj zelený. Zároveň u každé básničky najdete několik vybraných slov – podle přidružených odkazů tak můžete číst tam i zpátky, záleží jen na vás, kam se rozhodnete poskočit. A v závěru najdete několik seznamů, které se vás rovněž snaží navádět: soupis básní podle začátečních slov, soupis básní podle počtu veršů, soupis autorů podle abecedy, soupis autorů podle roku narození a v neposlední řadě soupis, kterému běžně říkáme obsah. Přičemž vám nikdo nebrání najít si i vlastní pravidla, skákat si svoje soukromé „nebe peklo ráj“ – podle chuti, síly, radosti, smutku, odvahy, lenosti a dalších libůstek. Pamatujte si jedině, že poezie ani její čtení žádné návody nepotřebují.

V té knihovně jsem pochopil, že i kdybych se na hlavu postavil, svou knihu nenajdu. Zatímco nedostižným cílem básníků je napsat knihu, která by nahradila knihovnu, mým cílem se stalo takovou knihu sestavit – jako čítanku. Je to taková hra: zavři oči a nahnátni knihu...

Petr Šrámek

Nebe, peklo, ráj
kam tě duše dám
do nebíčka, do peklíčka
šupy, šupy tam

Uspávanka s chlapcem, který dělá stojku na hlavě

Jan Skácel

Chlapec dělá stojku,
podívej se, hle,
nohama je vzhůru,
stojí na hlavě:
Všchno je hned jiné,
všchno dole hlavou,
na zemi je nebe,
lodě v mracích plavou,
a jak obrátil se
náhle chlapci svět,
palouk, les i domy,
jak má přivonět
k falkám a bezu,
chrpu utrhnout,
když na hlavě stojí,
když se nesmí hnout,
aby neupadl,
pro jediný květ,
pro jedinou chrpu,
nepřevrátil svět.

všchno 65, 86, 215, 251
nebe 13, 58, 149, 193

Co by sis přál

Jiří Kolář

Vyznač na mapě
nebo popiš místo
kam bys postavil
nebo položil
stometrový banán
stejně velkou postel
jehlu
krabičku od cigaret
fotoaparát
klíč
žehličku
metr
konev
žárovku
atd.
co by sis přál

stejně 14, 61, 124, 155
krabička 199

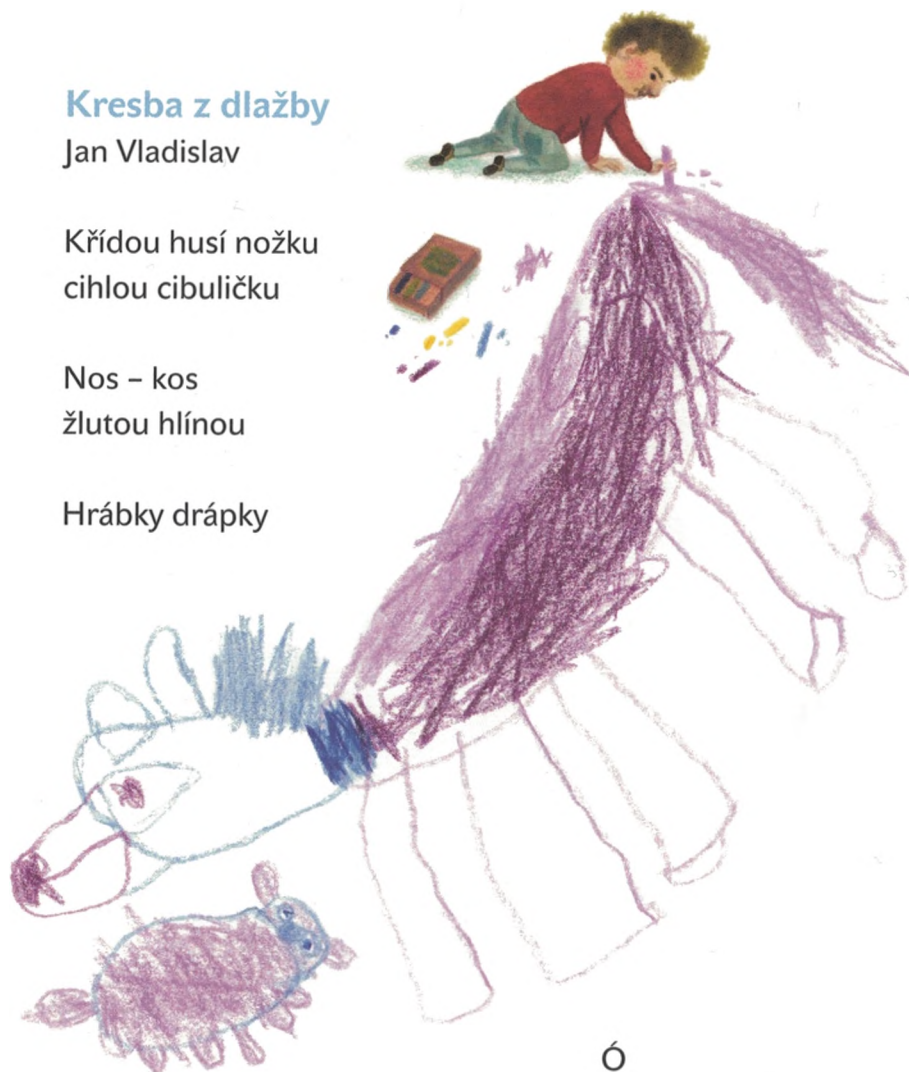
Kresba z dlažby

Jan Vladislav

Křídou husí nožku
cihlou cibuličku

Nos – kos
žlutou hlínou

Hrábky drápky

Ó
Kdo to umí
jako oni

Kdo dovede jednou čarou
jenom jednou malou čarou

rozdělit celý kraj
na Zem Peklo Ráj?

nos 208
peklo 27, 96
ráj 23, 112, 263

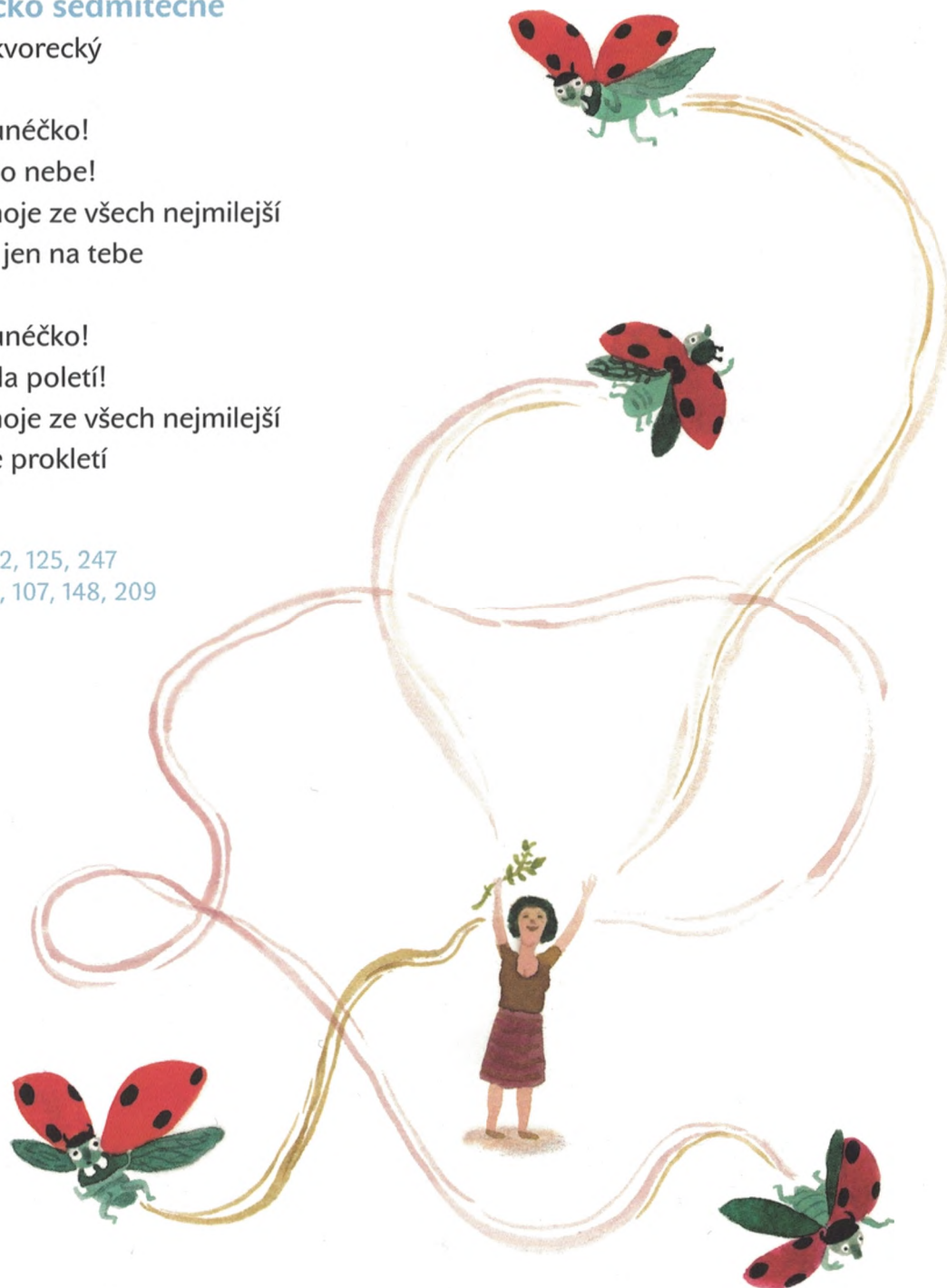
Slunéčko sedmítečné

Josef Škvorecký

Je to slunéčko!
Poletí do nebe!
To že moje ze všech nejmilejší
Myslím jen na tebe

Je to slunéčko!
Do pekla poletí!
To že moje ze všech nejmilejší
Jsi moje prokletí

letí 23, 72, 125, 247
sedm 39, 107, 148, 209

Malování o mraku

Ljuba Štíplová

Jak vypadá mrak?

Obyčejně tak:

Ale mraky nejsou stejné,
všechny nejsou obyčejné –
pohled' do oblak!

Jeden mrak má sklon
vypadat jak

Zrovna si chce do chobotu

chytit malý mráček-

vidíš? To je on?

Jiný mráček spíš

vypadá jak

Dočká se, kdo chvílku počká,

že mrak-myšku sní mrak-

Tamhle – nevidíš?

Nevypadá mrak

vždycky jenom tak:

Po nebi se někdy honí

až přechází zrak.

mrak 27, 32, 189

slon 49

bota 87, 137, 245

myš 17, 86, 118, 150, 173

Vítr fouká

Egon Bondy

Vítr fouká
po nebi jdou mraky
Na pláni
pouštíme spolu draky
Ten tvůj uletěl
a ten můj taky

vítr 22, 125, 169, 252,
drak 101, 189

Oblaka

Vít Slíva

oblaka 14, 27, 30, 205
hrst 32, 198

Sedím, oknem hledím,
z dlaně jsem si udělal kukátko,
vidím jen kousek nebe,
plynou v něm němá oblaka
a rozplývají se mi v hrsti.

Ptaly se nebe obláčky

Ivan Magor Jirous

Ptaly se nebe obláčky:
proč mají ptáci zobáčky?
Ptal se paprsek sluníčka:
proč mají ptáci peříčka?
Ptala se mámy holčička:
proč mají ptáci očička?
Máma jí řekla za chvíli:
aby se Františce líbili.

Františka tiše zašeptá:
a mě se nikdo nezeptá,
proč mají myši kožíšky?
Zeptej se na to Františky.
Proč mají fousy kočičky?
Zeptej se na to Františky.
A Františka ti odpoví:
Pán Bůh je chce mít takový.

šeptat 18, 217, 240
zobák 189
nikdo 28, 182

Pokora

Jiří Wolker

Stanu se menším a ještě menším,
až budu nejmenším na celém světě.

Po ránu, na louce, v létě
po kvítku vztáhnu se nejmenším.
Zašeptám, až se obejmu s ním:
„Chlapečku bosý,
nebe dlaň o tebe opřelo si
kapičkou rosy,
aby nepadlo.“

léto 65, 233
chlapeček 45, 234
bosa 186

Dětské nocturno

Oldřich Kryštofek

Po prvé směje se. Na koho? Na maminku.

Už už chce povědět,

oč že jí vyrostl nad polštář, nad peřinku

ten její velký, obrovitý svět...

povědět 104, 137, 166, 219

sladký 45

obři 89

Však ještě nepoví, ještě tu sladkost schová.

Ty smíš jen doufati,

až se ti vyspí stokrát do růžova

na loučce snu, tam mezi housaty,

vydrolí z hrdélka to první drobné slůvko...

Však ty je dávno znáš;

proto jí vyčítáš: „Ty štěbetalko, mluvko –“,

když celé noci na mě číháváš...

Ukolébavka

Jaromír Nohavica

Den už se zešeřil, už jste si dost užili,
tak hajdy do peřin
a ne abyste tam moc zlobili,
zítra je taky den,
slunko mi to dneska slíbilo,
přejte si hezký den,
a kéž by se vám to splnilo.

dobrou noc 44, 143
spát 122, 158

Aby hůř nebylo, to by nám stačilo.

Hajduly, dajduly. Aby víčka sklapnuly.
Hajduly, dajdy.
Každý svou peřinu najdi.
Haja jaja jaja jaja.
Kuba, Lenka, máma a já.
Dřív než zítra slunko začne hřát,
dobrou noc a spát!

V noci někdy chodí strach
a srdce náhle dělá buch, buchy,
nebojte, já spím na dosah,
když zavoláte, zbiju zlé duchy,
zítra je taky den,
slunko mi to dneska slíbilo,
přejte si hezký sen,
a kéž by se vám to splnilo.

Aby hůř nebylo, to by nám stačilo.

Hajduly, dajduly. Aby víčka sklapnuly.
Hajduly, dajdy.
Každý svou peřinu najdi.
Haja jaja jaja jaja.
Kuba, Lenka, máma a já.
Dřív než zítra slunko začne hřát,
dobrou noc a spát.

Skrz víčka

J. H. Krchovský

Skrz víčka hledím do tmy ke hvězdám
a zdá se mi, sám sobě že se zdám
žel, sen to není, či spíš bohudík
prd platné dát si talíř pod budík

sám 57, 89, 161, 183
budík 137

Verše laskavého dne

Antonín Sova

tanec 159, 244
kruh 254

Laskavý den je a teplý
žlutnoucích zahrad a luhů.
Děti se za ručky berou,
tančí si v kruhu.

V tanec jich skáčou hravě
kořata mourovatá.
Na střechách přes čápí hnízdo
vítr chvátá.

Drobné teď zpívají děti
batolivé své: sebe,
ohromnost jednotvárnou,
jako je modro z nebe.

Zlaté dni

Rudolf Těsnohlídek

Pověst naši prostou znáte.
Po bouřích dni přijdou zlaté,
mračna přejdou, mračna letí,
v muže rostou malé děti,
budou z děvčat sličné panny
jak obrázek malovaný;
dnes je jasno, zítra temně.
Vystřídá nás lepší plémě.

V pověsti je nebe stínem.
Po nebi se stýská jiném,
po tom, které klíčí tady,
kterým naše kvetou sady,
o kterém již snil náš děd:
zemský ráj to na pohled!

mužik 88, 136
děd 105, 135, 199
dnes 28, 152, 186, 246

Den

E. F. Burian

Jedním
z potěšení
laskavého
dne
jsou
jeho
nohy
Vidíš je
přiběhnout
a než se
otočíš
zmizí
za rohem
jako
uličník

Snad ještě
zahlédneš
jeho nos
přilepený
na zdi
číhající
na tvůj
popletený
úsměv

Potom se zachytíš něčeho nehybného a usneš

třeba sedíš
na bidýlku
jako
kohout
kterému na ničem nezáleží
než ráno libě zakokrhá

den 20, 83, 158, 177
potěšení 238
ráno 18, 40, 143

Napipi, co vidí, rádo napodobí

Ondřej Sekora

Proč ta slípka v hnízdě sedí?
Proč tak vážně přítom hledí?

Snesla vejce! Pyšně vstala,
zplna hrdla zakdákala.

Žasni, dvore, co se stalo,
Napipi ji vystřídalo.

Vstalo – místo na vajíčku
sedělo na dětském míčku.

vajíčko 26, 226
míček 258

Lidé v městě

Jiřina Hauková

utíkat 185, 244
měsíček 130, 131
čurá 78

„A řekni, teto, než jsem se narodil,
kloval jsem do vajíčka jako kuřátko?
A proč si nesundá kalhotky, když čurá,
to Březulino telátko?“

A proč měsíček pořád schovává nožičky
a utíká za stromy, když chceme k němu jít?
A řekni, teto, kdyby spadlo na zem sluníčko,
to by muselo chlupy Rekovi upálit!“

Děti

Konstantin Biebl

Na návsi před farou hrajou si děti
A jedno z nich počítá en ten tyny
Jedno z nich přijde do pekla koza letí
Slyšte ty drahé dětské hatlaniny

Burumum byhájo am čahody gůna
Veháty lája ó koloriny
Z mraků se vyhoupla safírová luna
Svrhujíc anděly kočky ďábly a jiné černé stíny

Básník si mumlá vymyšlené věty
Nevěda že si zahrává s pekelnou mocí
Má vždycky u sebe zázračné amulety
Ty koráby po kterých pluje za bouřlivých nocí

Burumum byhájo am čahody gůna
Veháty lája ó koloriny
Z oblak se vyhoupla oranžová luna
Shazujíc kokosy vějíře a jiné plaché stíny

Na návsi před farou hrajou si děti
A jedno z nich počítá ene bene domine
Jedno z nich přijde do ráje páv letí
Za mořem letí hluboko v džungli zelené

anděl 141, 196, 197
kočky 86, 145, 182
páv 150, 151, 201

Zamčené děti

Jiří Gold

Dnes
budu já okno a ty
mříž
Já budu dveře
a ty klíče
Ty budeš prkýnko a já
zadnice Já budu
bič a ty
záda Ty budeš
tvář a já
pěst Já budu
lžice a ty vystýdlá
polívka Já

budu vězeň a
ty svobodný – –

Děti se smály
Nikdo takovou hru neuměl
A také ten co to vykřikl
mluvil ze spaní

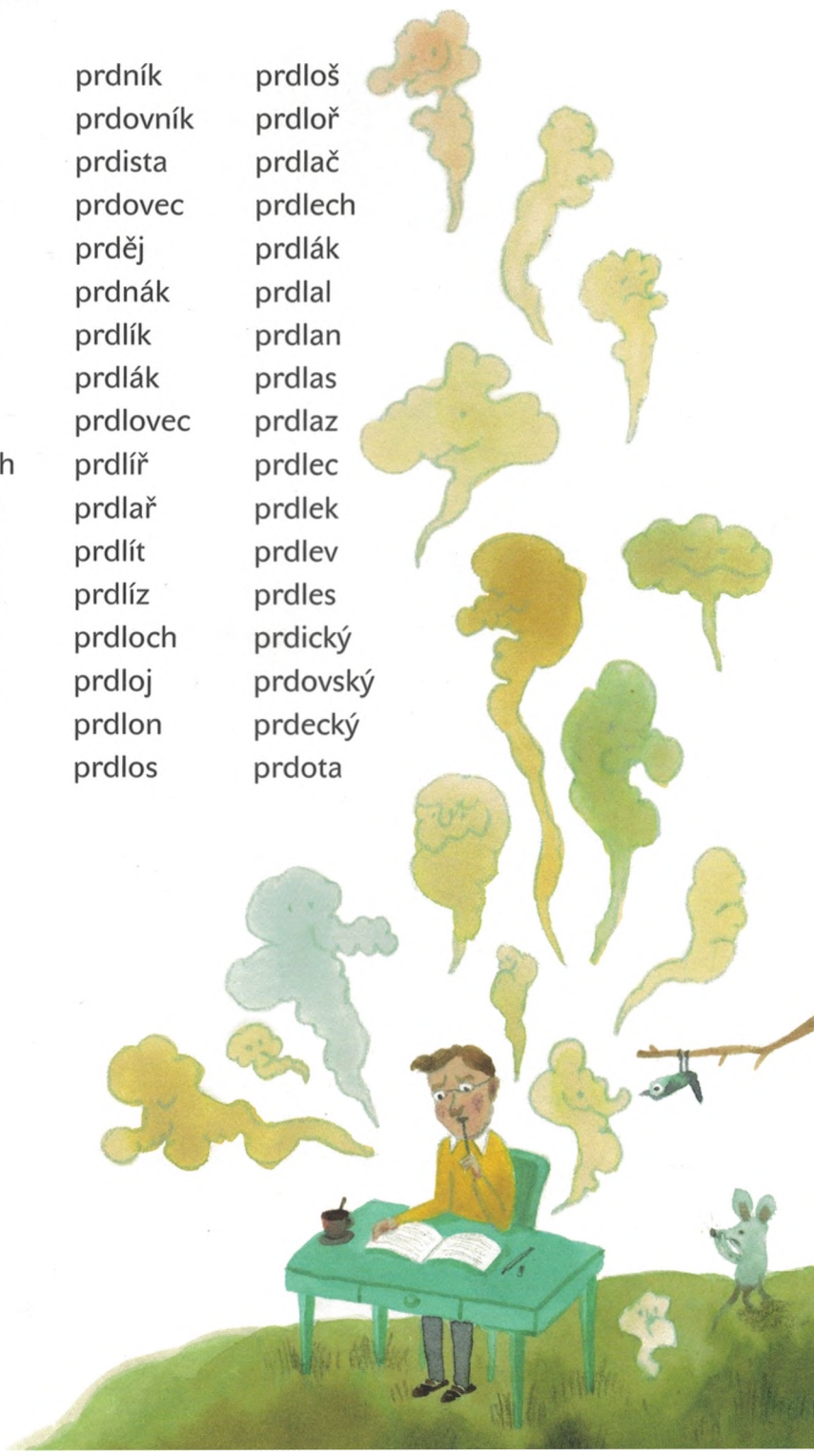
já 34, 113, 169, 244
ty 45, 103, 169, 252

Koncovka

Josef Hiršal – Bohumila Grögerová

prdač	prdič	prdoř	prdník	prdloš
prdach	prdich	prdov	prdovník	prdloř
prdák	prdik	prdož	prdista	prdlač
prdal	prdil	prďoch	prdovec	prdlech
prdan	prdis	prďok	prděj	prdlák
prdař	prdín	prďol	prdnák	prdlal
prdas	prdíř	prďom	prdlík	prdlan
prdaz	prdíř	prďoš	prdlák	prdlas
prdec	prdíš	prďoz	prdlovec	prdlaz
prdech	prdít	prďouch	prdlíř	prdlec
prdek	prdív	prďouk	prdlař	prdlek
prdes	prdíž	prďoun	prdlít	prdlev
prděc	prdoch	prďous	prdlíz	prdles
prděch	prdoj	prďour	prdloch	prdický
prděl	prdoň	prďouš	prdloj	prdovský
prděn	prdos	prdant	prdlon	prdecký
prděř	prdoš	prditel	prdlos	prdota

konec 42, 65, 233
prd 21

Oblaka
Jiří Žáček

tráva 61, 159, 234
kraj 12, 100
bělavé 122

Lehnu si do trávy a hledím nahoru,
na bílá oblaka plující k obzoru.

Velryby oblaků, vorvani břichatí,
honí se po nebi, dokud se neztratí.

Zacloní sluníčko nad celou krajinou,
a když se vyprší, tiše se rozplynou.

Velryby oblaků, bělaví vorvani,
zůstane po vás jen pár kapek na dlani.

Co vidí věž

Jiří Žáček

Co vidí věž,
když se podívá dolů?

Vlevo,
vpravo,
sem a tam a zpátky,
chodí čapky,
klobouky
a šátky.

Rojí se a rojí,
chvilku nepostojí.

I já bych se prošla,
ale nemohu –
kdo by za mě držel
celou oblohu?

vidět 14, 78, 118, 239
když 10, 19, 30, 41

Klusáci

Vlastimil Maršíček

Pod oblohou honí
stádo bílých koní
vítr-bouřlivák.

Když je unavený,
z hrstky mořské pěny
udělá si mrak.

V mraku pod peřinou
po vlnách, jak plynou,
kutálí se pak.

honit 14, 86, 176
mrak 10, 189, 228
bílý 105, 154, 194, 232

Četl jsem v novinách zprávu
Ivo Vodsedálek

Četl jsem v novinách zprávu
z Velké pardubické
a přeskačoval jsem řádky

noviny 68
velké 42, 88, 126, 138

Los a losos

Eberhardt Hauptbahnhof

Narafičil sem do prosa
Past na losa a lososa
Chytí-li se los
Rozbiju mu nos
Chytí-li se losos
Rozbiju mu kokos

Směle si to proso pokos
Nechyt se los ani losos
Chytila se lososice
Dlouhá jako Lovosice
Chytilo se prase
A já bručím v base

kokosy 27
směle 109

Přešli po mém břichu měkčí šneci

Petr Nikl

Přešli po mém břichu měkčí šneci,
napadly mě v tichu hned dvě věci:
Za prvé, proč škrábou, když jsou měkčí?
Za druhé, proč rychle, když jsou šneci?

hned 118, 185, 198
proč 89, 133, 205, 264

Velbloud ví

Jiří Dědeček

Velbloud ví, velbloud ví,
co je život bez ploutví,
bez ploutví a bez křídel,
pitná voda na příděl,
vítr vane pouští
a nic neodpouští...

nic 88, 129, 258
voda 57, 68, 157, 209

Drb

Rudolf Matys

Kůň má hrb.

To je drb.

Kůň má dva hrby.

To jsou dva drby.

Kdo ty drby šíří?

Velbloudi.

dva 70, 114, 213

nikdo 17, 91, 178, 234

A nikdo je za to
nesoudí.

Těch drbů mají do zásoby
i pro srnky, slepice a soby.

Těžký život ježka

T. R. Field

Na úpatí Sněžky
potkal jsem tři ježky,
všichni tři šli pěšky,
život je holt těžký.

život 96, 131, 177
pěšky 261

Devět

Ludvík Kundera

(*variaci na starou intonaci*)

1

Devět, devět, devatero –
to je víc než sedm, dcero,
ale rovných deset ne.
Devět bříz se křepce pne,
devět listů k zemi svistí,
devět lásek, nenávisť,
devět pra i padevět,
devět slov a devět vět,
devaterý je prý svět...

2

Devět, devět, devaterník –
to je kvítí, žádný perník,
žádná šarže, drahé dámy,
a to kvítí s jemnou tkání
nevydrží v žádné váze.
Dlouze utkvět na oáze –
to je devět fatamorgán...
Devátý je v těle orgán,
který nikdo nezná, synu – – –

tříkrát 72, 168
dcera 215
syn 173, 203

3

byť i poznal devět spleenů,
devět divých stavů duše.
Devět koní k tobě kluše,
devět, devět, devaterák –
to je devaterý svěrák,
jenž tě drží nepouštěje:
devět pláčů se ti směje,
devět tich, ó němoto!
Tříkrát devět: vyšlo to.

stín 23, 96, 144, 202
mráz 97, 206, 242

Každý ptáček má svou píseň

Michal Černík

Každá louka má svou trávu.
Každá kytky má svou barvu.

Každý oheň má svůj dým.
Každý člověk má svůj stín.

Kapka deště padá shora.
Kouř a pára stoupá zdola.

Potok vždycky běží dolů.
Nohy vždycky běží spolu.

Každá zima končí jarem.
Každá noc zas končí ránem.

Každý mráz má hrůzu z tepla.
Každá tma se bojí světla.

Každý ptáček má svou píseň
a svým zpěvem plaší tíseň.

Slunce vždycky dělá světlo
a nikdy to nepopletlo.

Nebýt světla, nebýt tepla,
země by nám nerozkvetla.

To je pravda milé děti
a ta nikam neuleť.

Maminčin dar

František Hrubín

Když narodí se maličký,
dar vidění má pod víčky,
dar slyšení má v něžném oušku,
dar doteku má v prstíčkách,
dar chuti pozná v prvním doušku,
dar vůně v jarních kytičkách.

Maminko, ty k těm darům vkrátku
dar řeči přidáš nemluvnátku.

maminka 19, 45, 99, 232

krátko 111

vidina 90

První dopis mamince

Jaroslav Seifert

Už vím, dám dopis na zrcadlo
či do košíčku na šití,
však žel dosud mě nenapadlo
co psát, jak dopis začítí.

Maminko moje milovaná,
a v zubech konec násadky,
přemýšlím; stránka nenapsaná
čeká a čeká na řádky.

Přeji Ti dnes v den Tvého svátku
– ve slově Tvého velké T –
no vida, už mám druhou řádku
a pokračuji ve větě:

šťěstí – po t se píše ě –
a zdraví – a pak selhává
už nadobro má fantazie,
tak přízemní a kulhavá.

dnes 23, 113, 185, 260
první 12, 99, 228, 248

A trhám papír, muchlaje ho
– maminka stojí nad válem
a chystá něco voňavého –
tu v odhodlání zoufalém

přibíhám k ní, tiskne mě k sobě,
očima mlčky ptá se mě.
Pak zamoučňené ruce obě
zvedly mě rychle ze země.

První dopis mamince

Sylvie Richterová

Mial alim mali lima
písmena se rozskočila
když jsem psala slovo milá
No tak mámo
kde jsi byla?

kde 87, 150, 207, 243
milá 236

Maminka jde do kina

Vladimír Vokolek

Tak, milé dítě, tak to začíná.
Obejmeš maminku: Neodcházej!
A maminka jde jenom do kina.
Jak řetízek, když rozepnout se nechce,
na krku přetrhne tvé ruce lehce,
uloží v dětskou postýlku
a říká: Vrátím se za chvíli.

zlatá 100, 190, 218
dítě 112, 224

Odcházíme ti někam do stmívání
maminka jako červánek se zardívá,
když k polibku na dobrou noc se sklání,
nikdy tak krásná nebývá.
Proč právě teď nejvíce chvátá,
už aby byla tma... Maminko zlatá!
A maminka již v dveřích zhasíná...
Opravdu jenom do kina?

Ukolébavka

Jindřich Hořejší

Chlapečku malinký,
noc je tu,
a ty máš tvářičku posetu
lesklými slzičkami
jak nebe hvězdičkami.

pohádka 55, 91, 123, 152
hvězdy 21, 82, 149, 206
večer 68, 183

Chce se ti lásky,
chce se ti maminky
u tvého lůžka,
aby tě líbala, hladila vlásky,
do spánku zhýčkala sladkými slovy.

Maminka sedí u zrcadla.
Za chvíli půjde do divadla,
je nervózní.
Pámbu s ní.

Jen se neboj, neplač!
Je tu služka.

Aby dni života netížily,
chléb nehořkl v slzách pojídaný,
večer ji unáší, koníček vraný,
na palouk, kde si tancují víly,
v daleký, krásný, lidský svět.

Zná pohádku o tom vyprávět.
Jen se neboj, neplač!
Tobě ji poví.

A každý den jinou.

Pohádka

Jiří Orten

Letěla bělounká holubička
už neletí
neboť má od pláče zavřená víčka
Pro koho letěla? Letěla pro děti

a když se ukázala v dáli
mávajíc dlouze křídélky
viděla náhle že se z nich staly
malinké spící dívenky

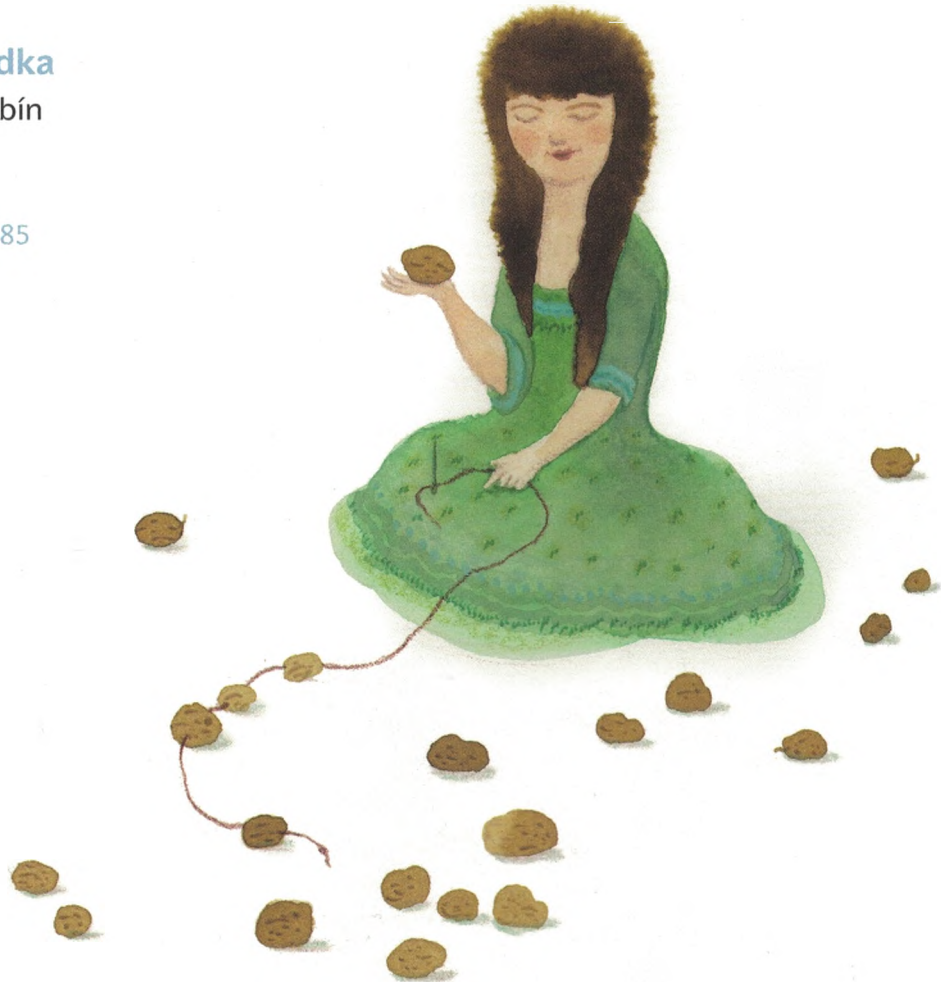
letí 66, 78, 100, 126
neletí 40, 61, 170

První pohádka

František Hrubín

král 59, 217

ztratit 65, 179, 185

Princeznička na bále
poztrácela korále.

Její táta, mocný král,
Honzíka si zavolał:

„Honzíku, máš namále,
přines nám ty korále!“

Honzík běžel za horu,
nakopal tam bramborů.

Vysypal je před krále.
„Nesu vám ty korále,

větší už tam neměli,
snědli je už v neděli.“

Vlk

Jan Noha

potom 24, 87
myslivec 49

Vlk, to je ten nenasyta,
co si nikdy nevyčítá,

že babičku s Karkulkou
spolkl tou svou tlamou zlou...

Jak to bylo potom dál?
Co myslivec udělal?

Šípková karkulka

Jiří Trnka

*(Zrýmovalo pět slonů:
Karkulku hraje slon,
tetičku hraje slon,
babičku hraje slon,
vlka hraje slon,
myšlivce hraje slon.)*

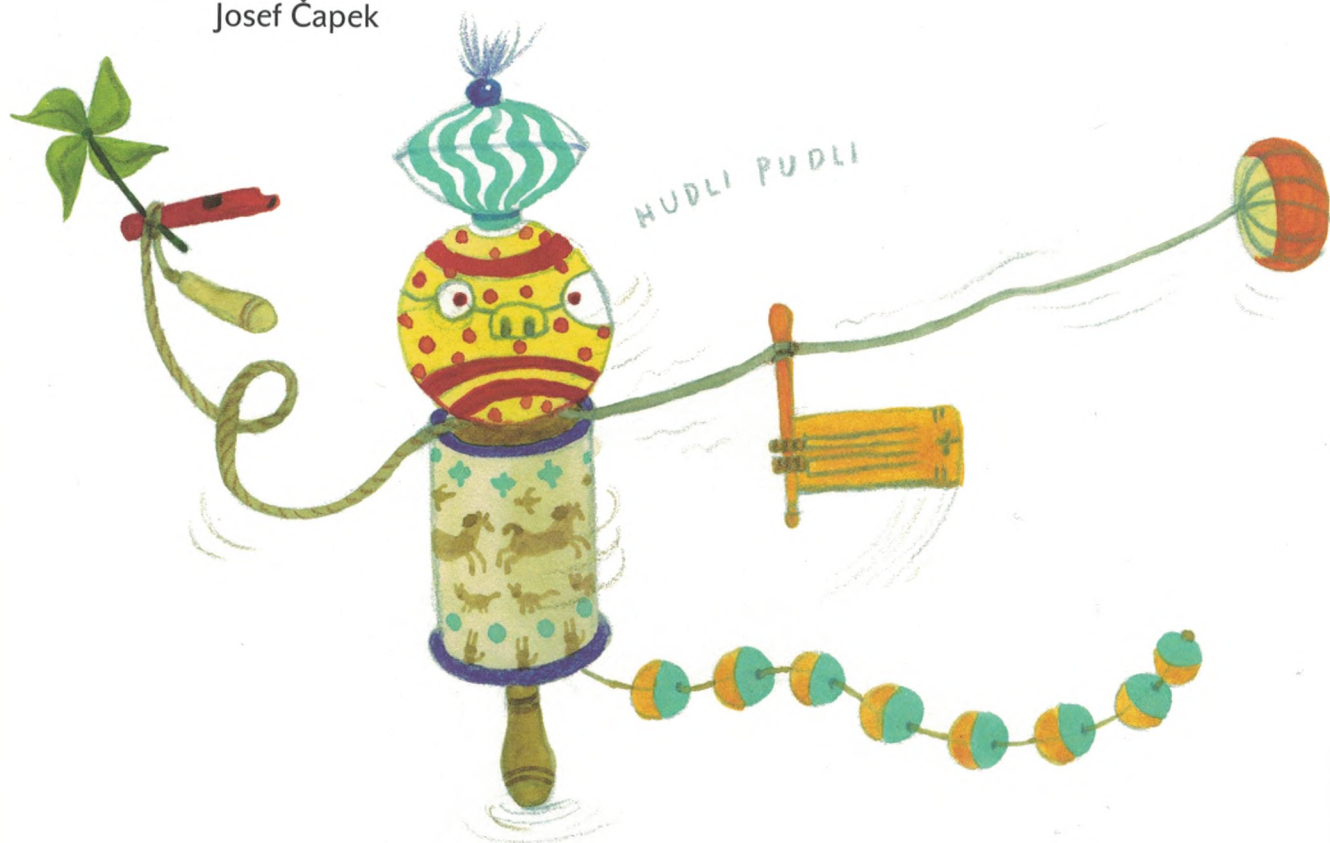
Potkali jsme kominíka
hleděl na nás s nevolí,
píchneme ho do pupíka,
ať ho bolí – nebolí.
Cára cara – Karkulka je hodná holka.
Cára cara – vlk je potvora!

rým 148, 232, 233
bolístka 168
potvora 114

Vzkázala mně Kejklovačka

Josef Čapek

stará 50, 136, 217, 228
hračka 265

Vzkázala mně Kejklovačka,
vzteklá hračka,
vzkázala mně kejklovat;
vzkázala mně Barbora,
abych přišel do dvora,
že mně koupí trenděmendě

hudli pudli
za dva groše zázvora;
za dva groše zázvora,
za tři groše tvarohu,
abych přišel s Kejklovačkou,
vzteklou hračkou,
zakejklovat nahoru!

Trychtýře

Emanuel Frynta

Koupil jsem čtyři trychtýře –
a je to k nevíře,
jak nahoře ty trychtýře
jdou strašně do šíře.

A dole zase naopak,
jak se to zužuje!
Těch peněz, co mě stál ten brak –
a k čemu mi to je?

A nejlepší až nakonec:
on žádný nemá dno!
Ach, koupit dneska dobrou věc
je věru nesnadno.

ach 54, 152, 176, 195
dneska 20, 158, 232, 238

Lžička a loužička

Ondřej Suchý

Nezlobte se
na lžičku,
že na novém ubruse
udělala
loužičku.
Nemohla to vydržet.

Měli jste ji podržet.

louže 156, 186, 208
ubrus 52, 222

Lakomá vařečka

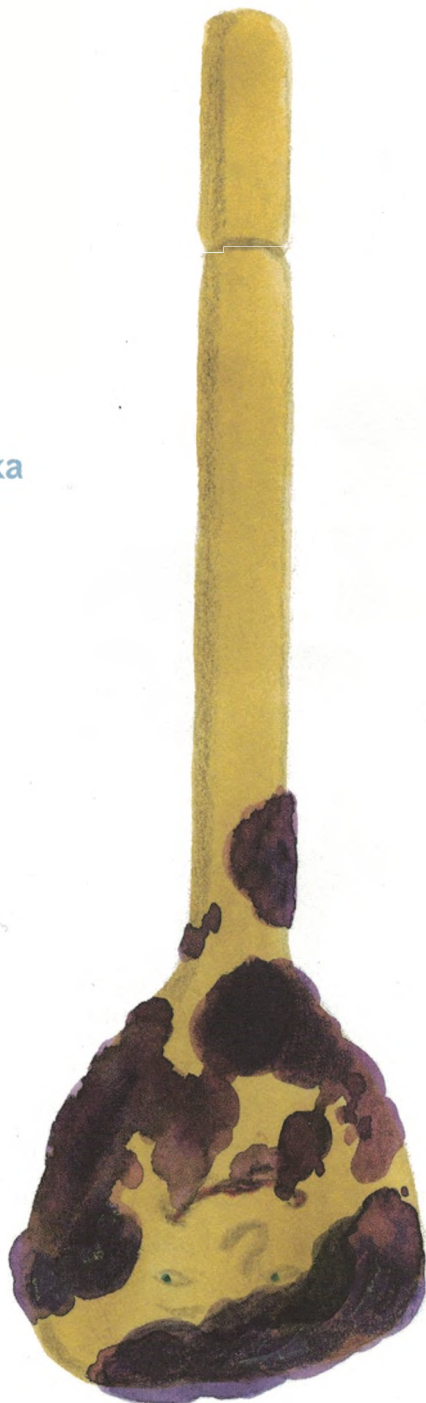
Jiří Faltus

Vařečka míchá
povidla

Co kdyby také
nabídla?

Sama si líže
lakomec!

My máme čekat
na konec?

sama 122, 201
lakomá 218

Hostinka

Jiří Orten

Cukřenka s obouvatkem
něžným jak pata Karkulčina
cukřenka s obouvatkem
na tomto stole hladkém
se slzou vína

Ach kdo tu slzu pil
kdo pil ji před rozlítím
zdalipak rty si osušil
zdalipak jinou kdesi skryl
tu jinou kterou cítím

hostinec 148
cukr 70, 168, 228
slza 45, 64, 103

Červená Karkulka
Vratislav Effenberger

červená 220, 226
ráda 135, 182, 186

Proč jsi tak veselá
proč máš tak ráda med
a proč se hněváš

Protože miluji
protože žárlím
protože už nechci zpátky do pohádky

Včera neděle byla

Jiří Suchý

(dětská verze)

Včera neděla byla
Včera byl hezký čas
Včera neděle byla
Za týden bude zas

Nikdy bych nevěřila
Že se to může stát
Včera neděle byla
Vyšla jsem si ven hrát

Před domem jsem si hrála
A pak přišel ten kluk
Já jsem se pousmála
On neřek ani muk

Jen tak vedle mne postál
Tak jako ňáká věž
A pak najednou roztál
Usmál se a já též

Včera neděle byla
Včera byl hezký čas
Včera neděle byla
Za týden bude zas

čas 88, 202, 228, 244
zas 85, 176, 237
věřit 97, 113, 195

Hou hou houpy hou

Zbyněk Havlíček

(ukolébavka)

1

Hou hou holky jdou
Už se ztrácej za vodou
Hou hou holky jdou
Míjí jedna za druhou
Lodička se kymácí
Žádná z nich se nevrací
Lodička se kymácí
Jsem tu sám a zpívám si
Hou hou houpy hou
Mizí v dálku modravou

2

Až pokvetou sněženky
Odejdu od milenky
Až bude kvést petrklíč
Budu za horama pryč
Až budou kvést rdesna
Budu volat ze sna
Až budou kvést hořce
Budu plakat hořce
Až rozkveté koniklec
Vrátím se k své lásce přec

kvést 23, 192, 233
přece 70, 144, 249

Moji přátelé

Jakub Deml

JITROCELI, nebývá ti smutno o polednách
tam nahoře v tvém minaretě?

DIVIZNO, kněžno, lid je ti vděčen,
že jsi opět zavítala na svoje venkovské sídlo.

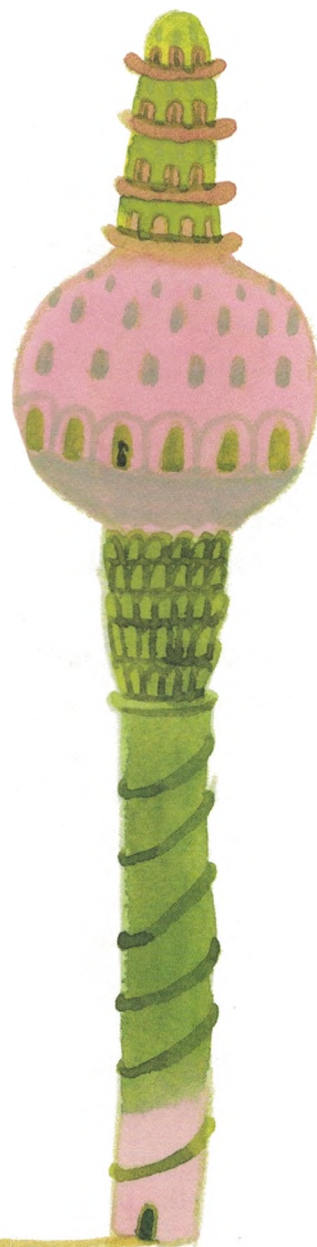
BRAMBOŘÍKU, ale copak ti udělal člověk, že se tak durdivě
od něho obracíš? Až budeš starší, příteli, poznáš, že lidé ubližují
nejvíce z nevědomosti.

JEČMENI, a tobě copánky rostou do nebe!

člověk 137, 206, 258
petrklič 57, 63

ORCHIDEO, až pomine nad tebou kouzlo
Hadího krále, proměníš se opět v kolibříka?

PETRKLÍČI, není třeba ani tolik tvrdit,
že matkou všech barev je záře sluneční.

Kopretiny

Bohumil Hrabal

Od hodiny do hodiny
koketují kopretiny.

Bílé řasy, žluté oči
za sluncem se stále točí.

Skvrny řinčí v palouce,
velký jarmark na louce.

Tady je to. Hola, stát!
Nabízíme bílý snář.

Lístku lístku okvětní,
ze stonku se odepni!

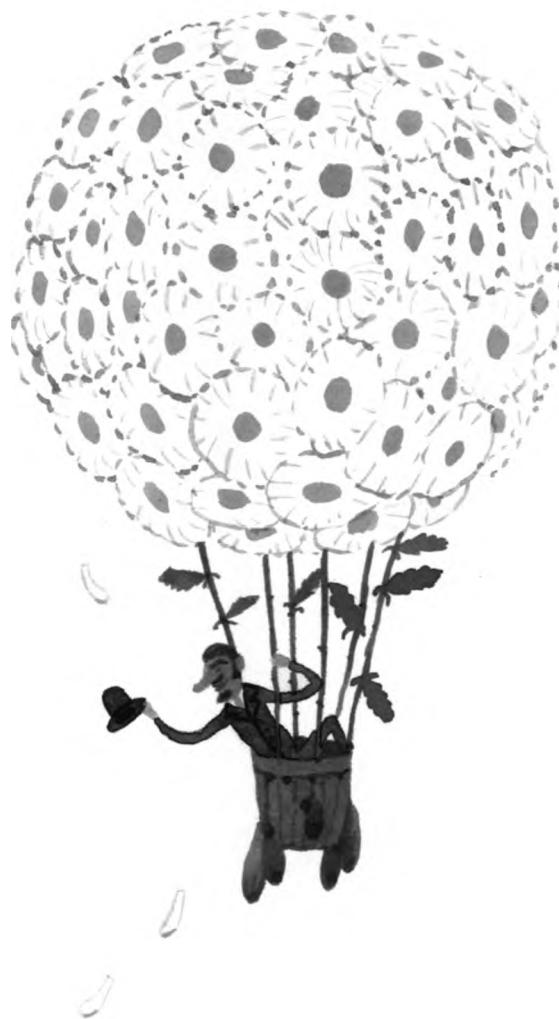
Kvítek našel k zemi cestu,
chlapec potkal svou nevěstu.

Kopretiny
František Hrubín

tančit 24, 88, 256
foukat 15, 168, 207

Kopretiny, kopretina,
všechny stejné, každá jiná.

Fouká větřík, v louce tráva
pod větříkem polehává.

Kopretiny však se smějí,
tančí s ním a dovádějí,

dokud neodletí jinam,
k jiným bílým kopretinám.

poupě 232
prst 107, 122
zelený 27, 188, 221

Poupě
Anastáz Opasek

Útlými prsty
zelených lístků
zakrývá tvář
z růžových plátků

a k slunci vztyčuje
košíček své hlavy

Pomněnky

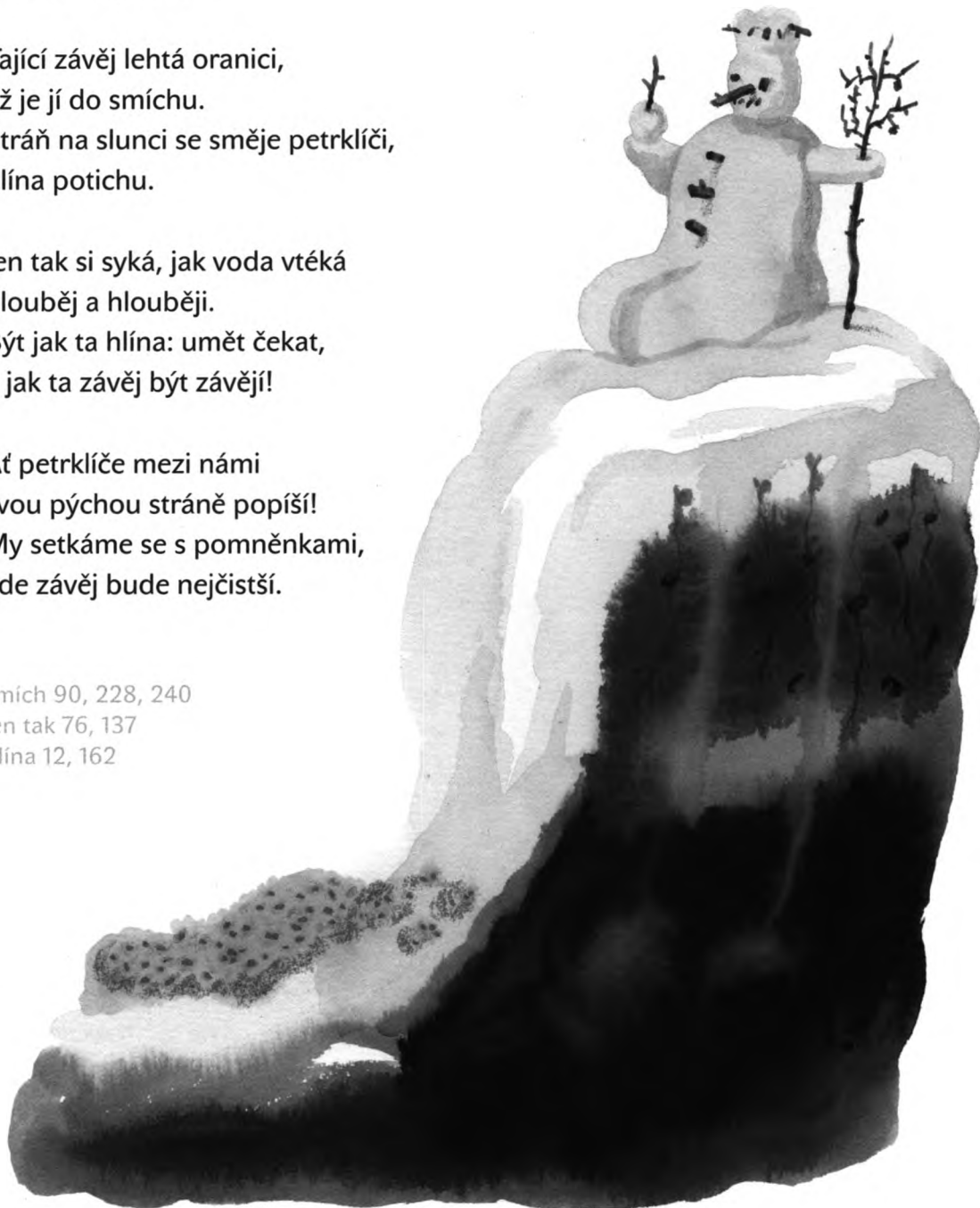
Oldřich Kryštofek

Tající závěj lehtá oranici,
až je jí do smíchu.
Stráň na slunci se směje petrklíči,
hlína potichu.

Jen tak si syká, jak voda vtéká
hlouběj a hlouběji.
Být jak ta hlína: umět čekat,
a jak ta závěj být závějí!

Ať petrklíče mezi námi
svou pýchou stráně popíše!
My setkáme se s pomněnkami,
kde závěj bude nejčistší.

smích 90, 228, 240
jen tak 76, 137
hlína 12, 162

Listopad

Jan Čarek

Vzdychla stopka, uronila
kapku slzičku:
Já už ten list neudržím
ani chvíličku.

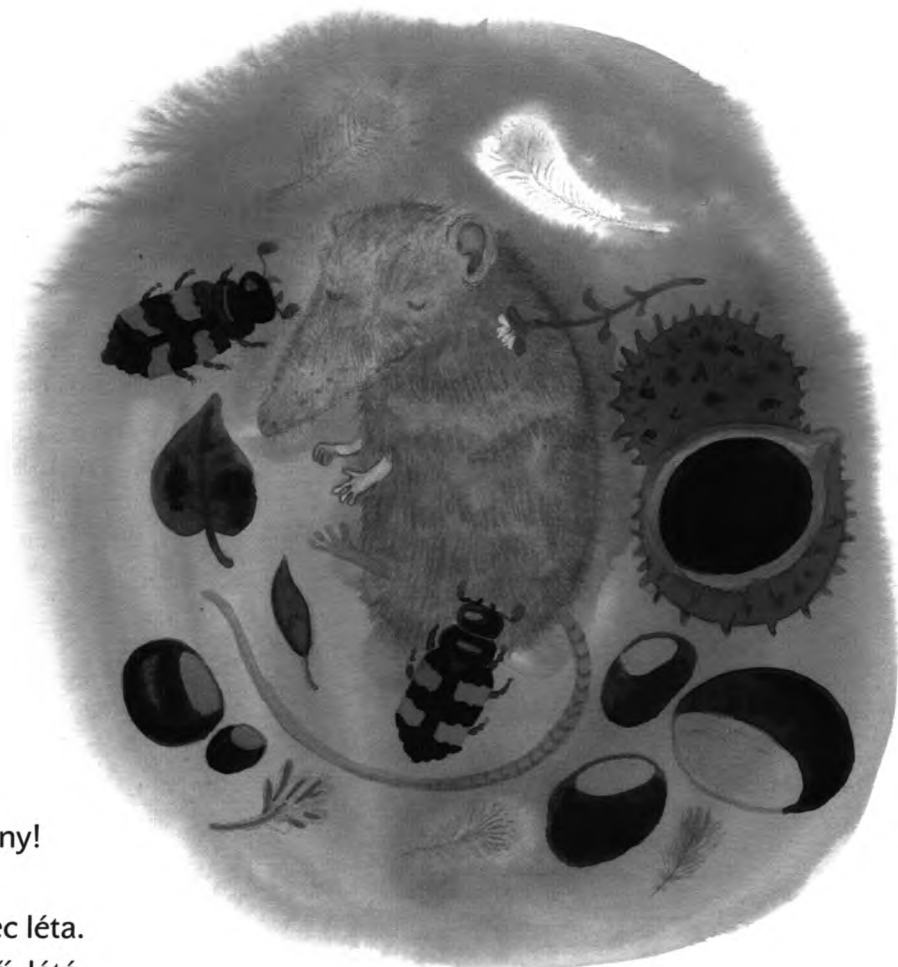
Býval lehký jako vánek
- vzdychá dojata -
a teď není k unesení,
jak je ze zlata.

zlatý 127, 160, 225, 248
vzdychli 148, 206

Kaštany

Oldřich Mikulášek

Bijte v bubny, kaštany!

Už je podzim. Konec léta.
Všechno, co má peří, létá,

jen vy na zem tlučete,
jak na brány (pusté té,
co má víko místo dveří).

Všechno létá, co má peří.
Holubičko moje sivá,
kde jsi pírká popelivá
ztratila?

podzim 155, 169
kde 45, 93, 150, 204

Zimní

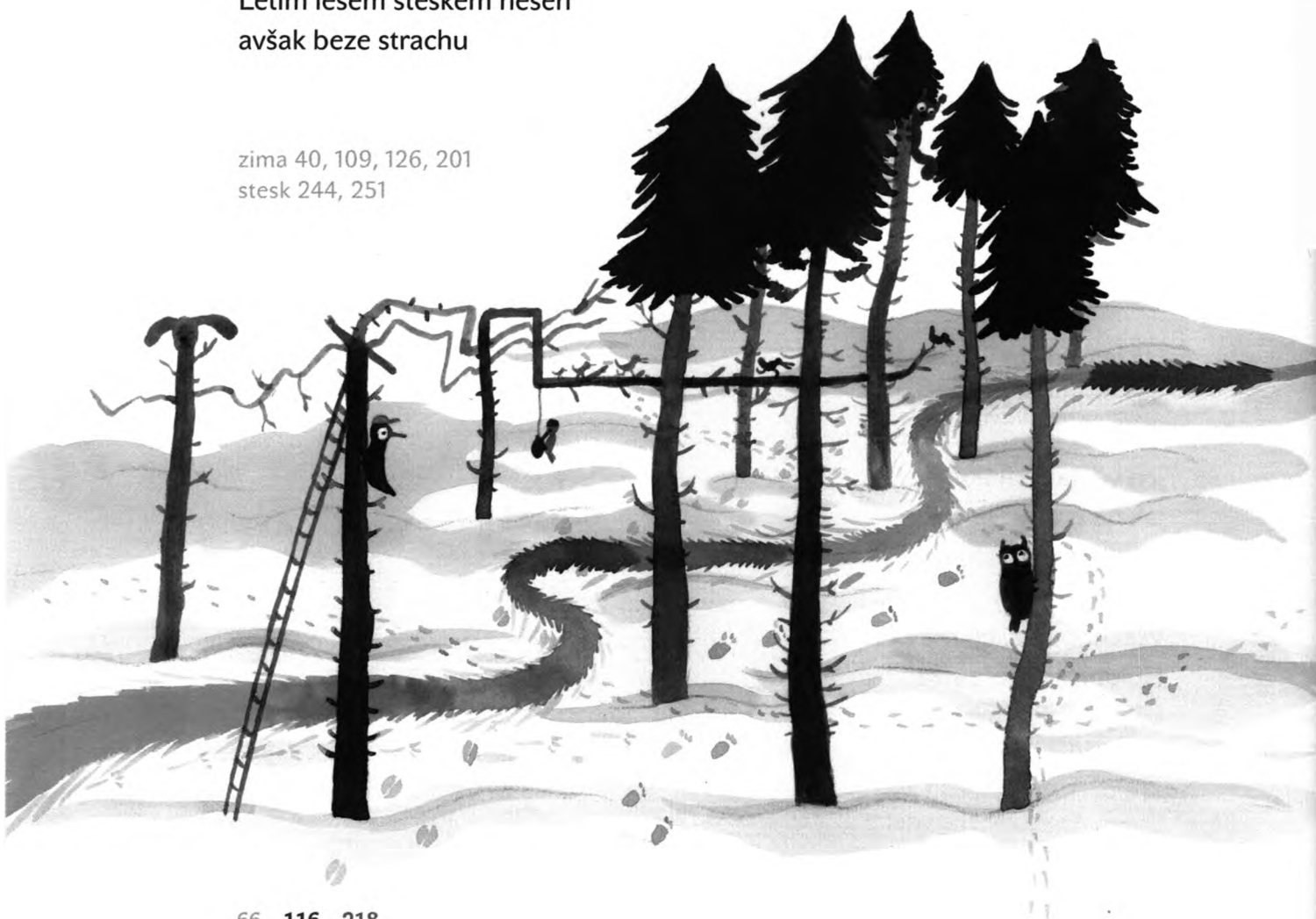
Jaroslav Pížíl

Letím lesem leskem nesen
nesen leskem očí svých
lesem nesen jako bleskem
letím na saních

Letím lesem leskem nesen
Nesen leskem barvy nachu
Letím lesem steskem nesen
avšak beze strachu

Letím lesem steskem nesen
Lesem snícím v stínu sněhu
Na saních jak mezkem nesen
stinných sněhů stíhán leskem
nesu v letu snícím lesem
láskám svým svou něhu.

zima 40, 109, 126, 201
stesk 244, 251

Zima, zima zimoucí
Karel Marysko

Zima, zima zimoucí,
venku předou pavouci.
Předou svetr z deště
a co předou ještě?
Předou samet na spaní,
kohout budí na ranní.
Vstává strýček Lukáš,
jde si šítí rubáš.
No tak, strýčku, ukaž,
ten svůj nový rubáš.
Na mou duši,
ten ti sluší,
ale co ti pavouci?

zima 40, 84, 159
déšť 121, 175
strýc 68, 226

Strýc Mumu

Miloš Macourek

Strýček Mumu byl neandertálec
cestou kudy chodím
do trafiky pro noviny
stopoval šavlozubého tygra
v těch dobách
kdy stromy a voda
neměly ještě jméno
Strýček Mumu uvažoval
jak pojmenovat tmu a světlo
když sedával
s tetičkou Huhu
před jeskyní
večery byly chladné
a trochu nudné
oba znali všehovšudy

voda 63, 84, 120, 198
trafika 148

tři slova
zbytek se dal vyslovit
jen kyjem nebo pěstí
Teta si myslela
upletla bych svetr
kdybych věděla
co to je
nebo bych uvažila čaj
pro toho mého blázna
který se dívá tak upřeně
na tu ohromnou kulatou hvězdu
který se na ni dívá
jako by si říkal
Jednou se musím podívat
jaké to tam je

Mamutě

Miloš Kratochvíl

Mamutí máma mamutě
nutí: „Tak hajdy na kutě!“
Mamutě se na ni mračí:
„Když spím, tak mě všechno tlačí.
Záda, chobot i kolena...“

„To víš, je doba kamenná!“

hajdy 20

záda 28, 92, 169, 186, 246

chobot 14

Dva medvědi hráli dámu
Vít Janota

hlad 86, 99, 152, 242
dámy 39, 137

Dva medvědi hráli dámu
kostky měli ze salámu
šachovnici z cukrlat
Kdo zvítězil? Přece hlad

tůň 188
kůň 37

Kůň a žáby

Josef Kainar

Jeden kůň
vypil tůň.
Žáby se naň
zlobí nýčko,
že jim vypil
bydleníčko.

Žabky na vodě

Milena Lukešová

Plesk

p l e s k

p l e s k,

letí oblázek.

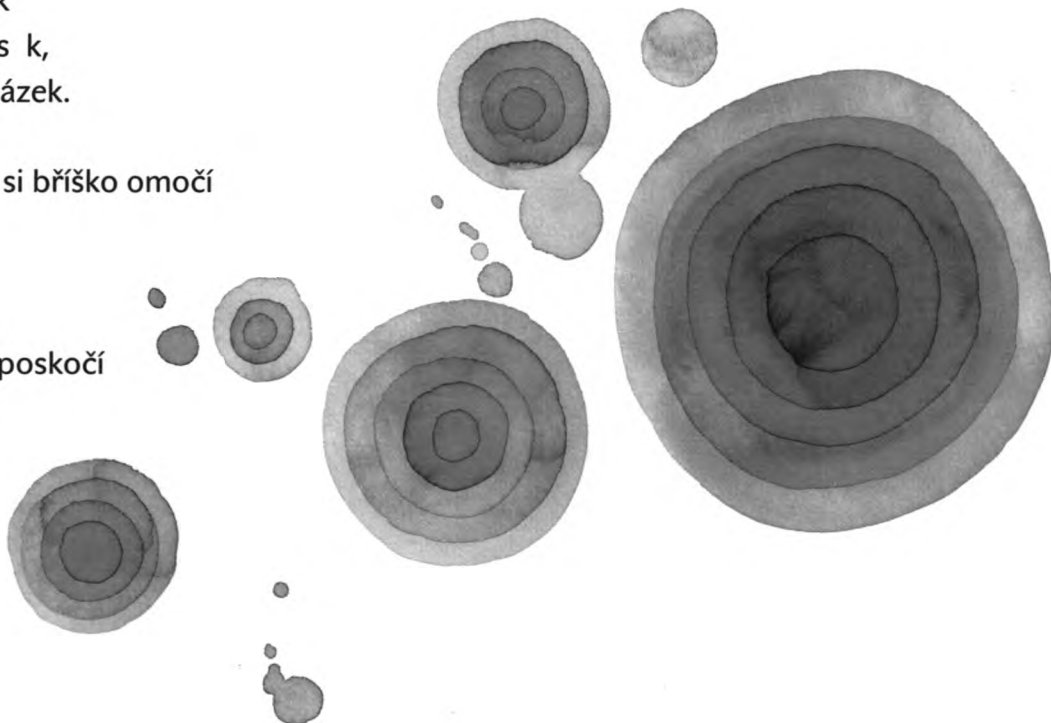
Třikrát si břicho omočí

ť u p

ť u p

ť u p,

třikrát poskočí

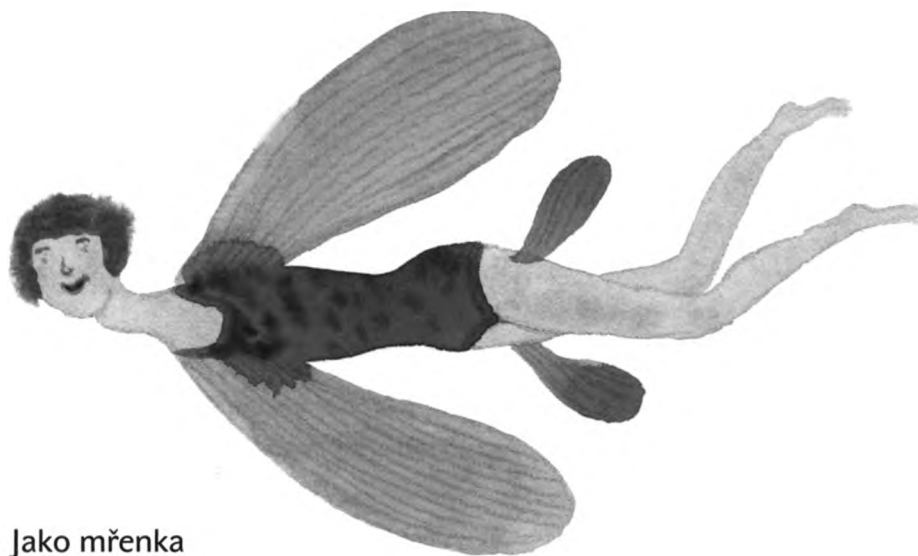
a jako za housetem house
po vodě kola rozběhnou se.

Jsou malá,
a už sama chodí
a rostou, rostou.

Jako z vody.

skočit 43, 165
běhat 24, 159, 202
sama 53, 173

Tenká Lenka
Svatopluk Kadlec

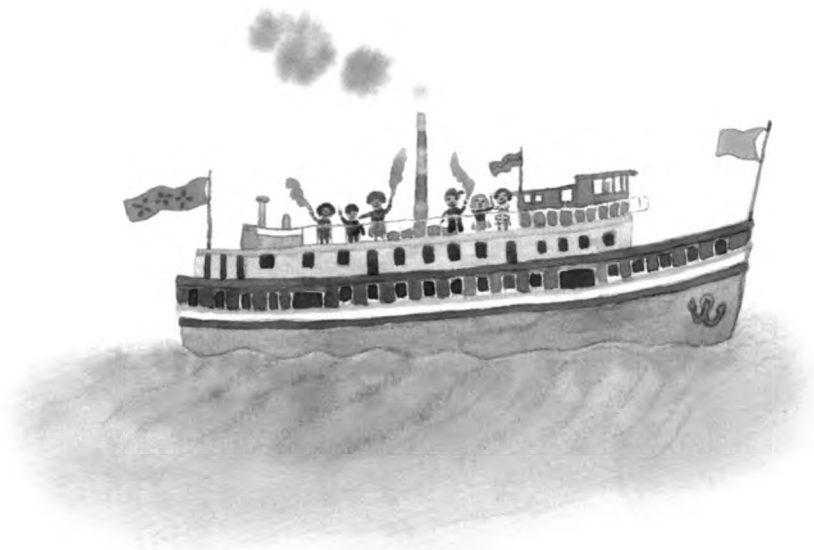

Jako mřenka
tenká Lenka
plave jako šíp.

Plavala by
doma v Labi
ale ještě líp,

kdyby měla
kolem těla
dlouhé ploutve ryb.

tenký 226, 240
Labe 148

Siréna, parník, řeka
Vladimír Holan

Siréna, parník, řeka,
houf dětí u ní čeká.

Všem po lístku už dali,
jen my se omeškali.

Už přistal parník šedý,
k pokladně rychle tedy!

Ted', Káto, na palubu,
je pevná, z pevných dubů!

Už odvažují lana,
tož, pozdrav kapitána!

pozdrav 123
kapitán 78, 80

Přijela k nám továrna

Jan Vodňanský

Přijela k nám továrna,
řekla: Já jsem z Komárna.

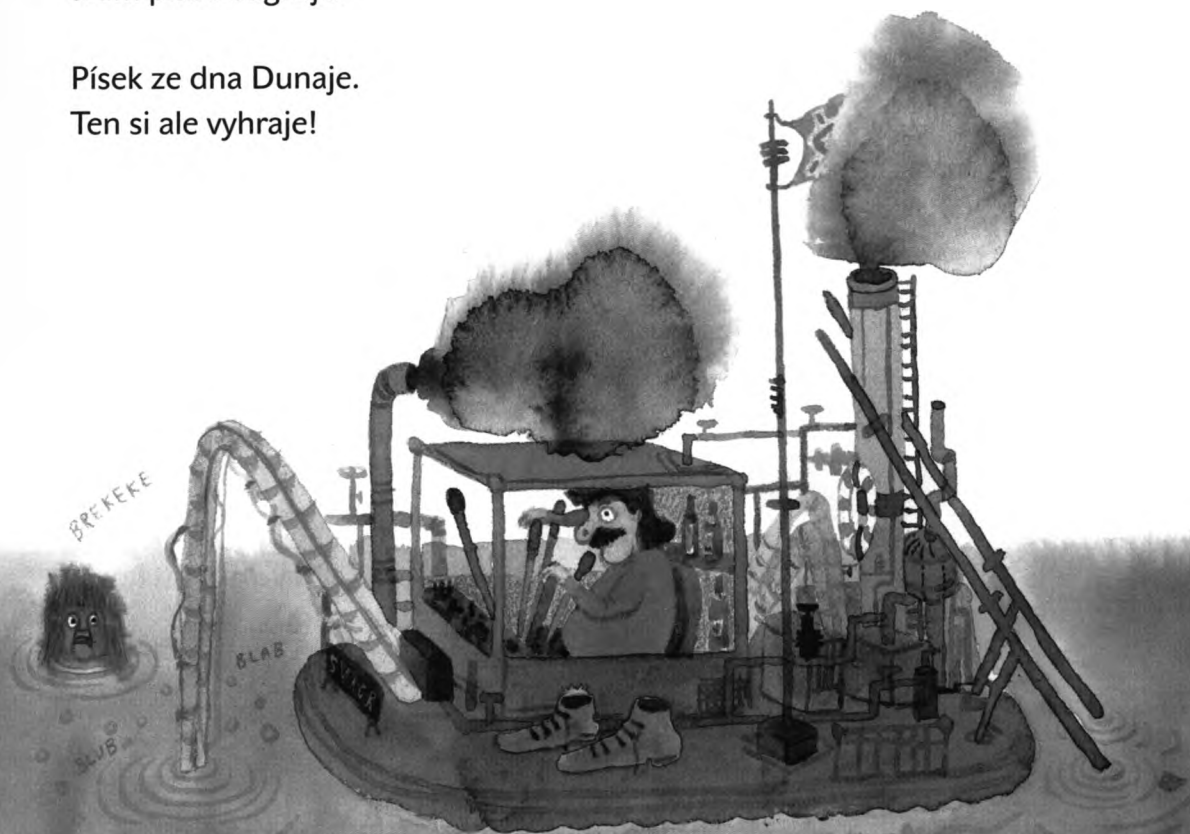
Pletou si ji s lodí,
k čemupak se hodí?

Je to říční bagr,
řídí ho můj švagr.

můj 141, 197, 238
písek 178, 179, 198

Nad pákami čaruje
a tím písek bagruje.

Písek ze dna Dunaje.
Ten si ale vyhraje!

Automobil

Jan Čarek

Automobil
moc se zlobil.

Ale proč měl zlost?
Nemoh najít most.

Musil přes vodu
a měl nehodu.

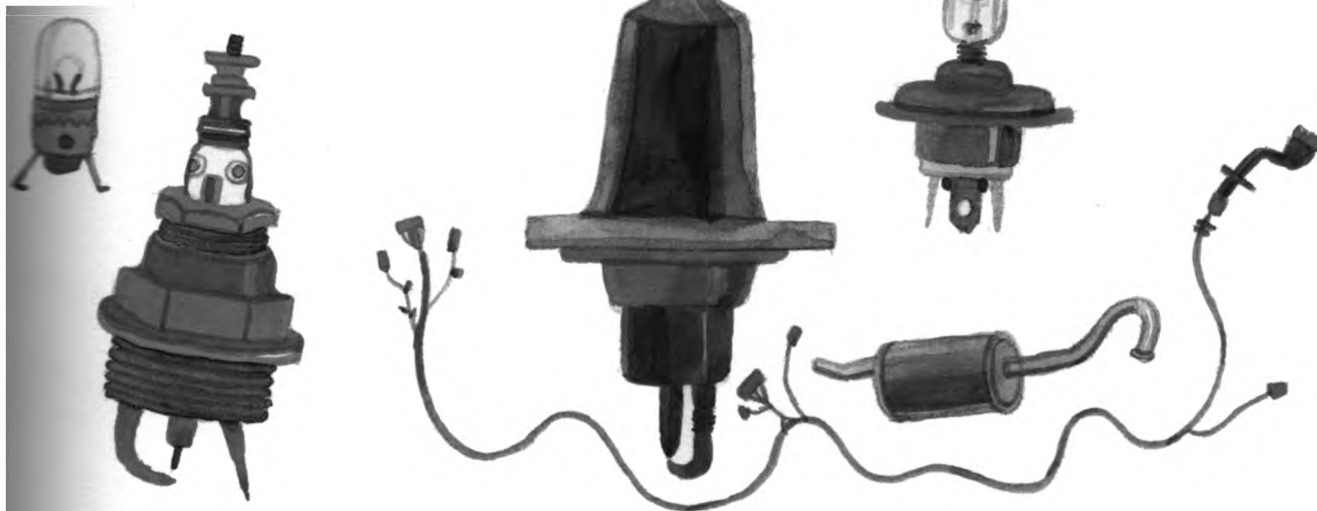
Voda se mu postavila,
byla by jej utopila.

Jen tak tak, jen tak tak,
lezl zpátky jako rak.

proč 26, 111, 189, 212
voda 36, 93, 193, 201
zlostně 76

Motocykl Josef Kainar

Hádej, malý, víš, jak vznikl
tento krásný motocykl?

To se vzaly šroubky, páky,
kolečka a posouváky,
písty, nýty, hřídel, rourky,
klínky, válce, jímky, dourky,

potom se to nabarvilo –
no a vidíš. Už to bylo.

Sedni na to! A v ten mžik
bude z tebe závodník.

malý 14, 99, 140, 149
vidíš 14, 24, 79, 126

Na vojáky

Viktor Fischl

Tramtarára, tramtarára,
pochoduje s Jirkou Jára,
za nimi jdou Jenda, Venda,
prapor nese Karlík Benda.

Je to prapor rozstřílený
(je prý z Martínkovy pleny),
mají bodáky a čáky,
v ruce šavle, v kapsách praky.

Kdo takové vojsko zdolá?
Tu velitel náhle zvolá:
„Pozor! Vidím nepřítele!“
„Ale vždyť je to jen tele.“

„Mlč, to nepřátelské roje,
chtějí lstivě prchnout z boje.“
„Kapitáne, ale to je
náš čuník, za kupou hnoje.“

„S tebou není žádná hra.
Tramtarára, tramtarára,
všichni za mnou! Vzhůru! Hurá!“
„Ale vždyť je to jen fůra.“

„Ať uteče, kdo se bojí.“
Kluci letí, Kadlík stojí.
Postavil se k plotu. Čurá.
„Kapitán je kanimůra.“

hrát si 27, 41, 56,70
nepřítel 258

Hoch, který si hraje

Viktor Dyk

my 63, 190, 213
rád 86, 133, 258

Pif, paf... My budeme si hrát,
že hoch jsem tvůj a děvčátko ty žes mé.
Kdo rád má, vidíš, pušku v ruku vezme.
Budem si hrát, že mám tě rád.

A trochu křič: to bývá velkých mrav.
A trochu plač, když milý tvůj se katí.
Říkám ti: budu na velké si hrát.
Že mám tě rád, tož namířím: pif, paf!

Pif, paf... A nemusíš se bát.
Jen u velkých to zakrvácí šaty.
Nabito není. Křič však: Bože svatý!
Budem si hrát, že mám tě rád.

Pif, paf. Jak? Rána? Puška vystřelila?
Co je ti? Promluv. Celičky se chvějí.
Já nerad. Jak to? Vždyť to hra jen byla?
Já myslil, že jen velcí zabíjejí.

Lodnická

Jiří Voskovec – Jan Werich

Ted' jsem já u kormidla
Já vám ukážu!
Udělat z vás povidla
To já dokážu

Hoj ahoj kapitán!
Yohoho za toho
Život dám
Hip hip hurá kapitán!

Já jsem první po Bohu
Vymejšlím hesla
Přikovu tě za nohu
Pevně u vesla

Hoj ahoj kapitán!
Yohoho za toho
Život dám
Hip hip hurá kapitán!

Může mi svět nadávat
Třeba pirátů
Jen když bude tancovat
Jako na drátu

Hoj ahoj kapitán!
Yohoho za toho
Život dám
Hip hip hurá kapitán!

Štěkejte si šakali
Já nepovolím
Až se voda zakalí
Tak si zalovím

Hoj ahoj kapitán
Yohoho za toho
Život dám
Hip hip hurá kapitán!

Na vás mi vždycky stačí
Vycenit zuby
A hned se každý tlačí
Do podpalubí

Hoj ahoj kapitán!
Yohoho za toho
Život dám
Hip hip hurá kapitán!

já 81, 120, 189, 258
zuby 42, 144

S lodí jež dováží čaj a kávu

Konstantin Biebl

S lodí jež dováží čaj a kávu
pojedu jednou na dalekou Jávu

ty 19, 156, 248
za vodou 57, 232
Jáva 148

Za měsíc loď když vypluje z Janova
stane u zeleného ostrova

Pojedem spolu já a ty
vezmeš s sebou jen kufřík a svoje rty

Pojedem okolo pyramid
loď počká až přejde Mojžíš a jeho lid

S vysokou holí zaprášenými opánky
jde první přes mořskou trávu a rozkvetlé sasanky

Hejno ryb na suchu zvedá svá křídla jako ptáci
letí za vodou a ve vlnách se ztrácí

malé 82, 131, 143, 226
spinkej 122, 141
vlny 81, 116

Neplač ty mé malé moře
Olga Hejrná

Neplač ty mé malé moře
celé v mušli skryté
koníček je
tady s námi
spinkej moře
pod hvězdami
ničím nepřikryté
Mořská jehla nitky chystá
bude ti šít šaty
z vlny modré
z pěny bílé
abys moře
moře milé
nebylo nahatý

Velryba

Vlastimil Maršíček

Vlna, modrá velryba,
celý den se kolíbá.
Z boku na bok kolíbá se,
nemotorná, tlustá v pase.

Když má dobrou náladu,
stříká slunci pod bradu,
na hřbetě jí svítí pěna,
jako když je namydlená.

bok 171
pěna 32, 82
zmydlit 187

Ať ryby vykulujou oči
Ivan Magor Jirous

Ať ryby vykulujou oči
voda se stejně nenamočí

u sporáku se kocour směje
oheň se taky nezahřeje

usnuli pod kamenem hadi
zima se nikdy nenachladí

kominík mával štětkou v síni
saze se vůbec nezašpiní

nad hrcem tančili komáři
pára ta se už nevaří

a holčičky si pomyslí
táta nám napsal nesmysly

kámen 115, 201, 235
kominík 49, 125
nesmysly 165

Svět naruby
František Halas

Měsíc na psa štěkal,
kouř lez do komína,
klobouk hlavu smekal,
dřela kůže lína,
sádlo křídla mělo,
sůl zas solila se,
stín tam vrhal tělo,
voda mokřila se,
nitka měla břicho.

rub 116
měsíc 81, 128, 171, 231
potichu 63, 130

Ticho! – Děti, ticho!
Cože? Nevídáno?
Mám to přece z pera vycucáno!

Popletená říše

Jaromír Hořec

Déšť tam padal vzhůru,
mráz tam lidi hřál.
Kdo spal, ten byl vzhůru,
pravdomluvný lhal.

Myš honila kočky,
z jablek rostl květ,
v létě byly vložky,
hořce chutnal med.

Oheň hasil vodu,
lva vystrašil zajíc,
rád byl, kdo měl škodu,
hlad měl, kdo jed' krajíc.

V popletené říši Ešíř
kos je sok a kal je lak,
dálku zvážíš, vodu změříš –
všechno je tam naopak.

jabloň 100, 122
květ 10, 141, 190
říše 123

Lev a Nelev

Josef Hanzlík

profesor 152, 238
kopce 98
všechno 65, 123, 242

V zemi, kde jsou kopce hlavou dolů,
houpy hou,
obouvali v zimě nohy stolů,
houpy hou.

Každé levé dali botu pravou,
houpy hou,
potom nad tím moudře kývli hlavou,
houpy hou.

V té zemi žil taky lev a lvice,
houpy hou,
denně jedli prázdné makovice,
houpy hou.

Všechno se tam nějak divně mele,
houpy hou,
lvu říkají Lev a lvice Nelev,
houpy hou.

Lev má hřívu, Nelev ne, tak vida,
houpy hou,
pan profesor knížku vydá,
houpy hou.

Ještě že to takhle vykoumali,
houpy hou,
jinak by je vůbec nepoznali,
houpy hou.

Divotvorný pídisvět

T. R. Field

Pídimužíka když zkuší
pídivášně, pídivěs,
lká, až to rve pídiuši,
kdes, má pídiženko, kdes?

Za pídicit pídiženky,
po které se pídí on,
dal by z pídipeněženky
pídipeněz pídition.

Když ho posléz zavolala
do své pídijesyně,
na pídičílko mu dala
pídipecel jedině.

Přesto od ní neustoupil
a za jeden pídigroš
pídiprstýnek jí koupil,
na pídihrud' pídivbrož.

V pravý pídičas pak bylo
velké pídiveselí,
by se nic nepříhodilo,
pídiobři přijeli.

Pídisvět neviděl zkrátka
pídisvatby takové,
tančila pídizvířátka,
pěli pídiptáčkové.

jesyně 68, 260
zvířata 152, 198, 219

Rozhovor s obrem

Pavel Šrut

„Žiješ tu sám ve slují,
jak se daří, obře?“

„Na suchu si vesluji,
dělá mi to dobře.“

„A tobě se nestýská?
Proč tu nejsi se ženou?“

„Není tady dost místa,
jsem v podnájmu s ozvěnou.“

sám 21, 143, 161, 251
stýskat 23, 253

JAK SE
DAŘÍ, OBŘE?

Ozvěna
Josef Hora

spí 20, 122, 176, 231
lístek 60, 62

Zakleta v lese, spím a probudím
svůj hlas jen hlasem tvým.

Do ticha skal, do mrákot mechu
jdu provázet dech tvého dechu

a v listí kolébavý smích
vydechnu obraz kroků tvých.

Zavolej, až tu zbloudíš sám,
vidinám snů tvých tělo dám.

Zavolej, přijdu, večer, k ránu,
na rtech tvých úst se rtoma stanu,

na prsou tvých mých prsou zdvih
se zrodí v očí záblescích,

dva ptáci vzlétnou v čirém jase.
Zavolej, stvoř mě, živý hlase!

Zavedený ovčák

Petr Kříčka

Co je za uzamčenými vrátky?
Konec pohádky... Konec pohádky...

Zmátla se duše, neuvěřila.
Hora se před ním rozestoupila.

Do hory vešel. Šel a šel.
Nikdo již o něm neslyšel.

Ani vstoupil-li na nebesa.
Ani zbloudil-li v hluši lesa.

Kdo z lidí najde srdce moje?
Lastura zavřená, těžká to je.

V hynoucí škebli perla bývá.
Ta tichou, tichou září rozlívá.

Tiší než houslím požalování.
Než navždy úsměvem sbohem dání...

neslyšel 174, 237
tichý 123, 188, 228

potok 40, 106
větvičky 173

Bublání potoka
Stanislav Dvorský

bublání potoka
v hloubi lesa
nás pohlítí tak
že přestáváme vnímat pohyby kolem sebe
pak nenadálé zapraskání větvíček
těsně za našimi zády
a příběh může začít

Kde je ten les?

Václav Vokolek

KDE JE TEN LES?
Na strach shořel.
KDE JE TEN STRACH?
Píseň ho vzala.
KDE JE TA PÍSEŇ?
Do krve se rozedrala.
KDE JE TA KREV?
Kalná voda ji vzala.
KDE JE TA VODA?
Do pouště utekla.
KDE JE TA POUŠŤ?
Stínu se zalekla.
KDE JE TEN STÍN?
Utekl do pekla.

stín 27, 85, 98, 203
poušť 36, 136, 178

Replika

Antonín Brousek

V pekle se neumírá, tam je život věčný.
Peklo je nebe pod zemí, vysoká pec.
Peklo je jen cítit se přebytečným.
Peklo je sauna, pravý očištec.

V pekle i slzy jako špek se škvíří,
praskají odporem a čpí z nich strach.
Belzebub přikládá, a teplíčko se šíří.
Blouznivé stíny tančí po stěnách.

peklo 12, 13, 93
nebe 17, 45, 174, 206
pec 164

Dávej bacha, brácho!

Karel Malík

Sčuchnul jsi se s peklem,
i když věříš v nebe.
S tím pekelným teplem,
ze kterého zebe.

Je to divnej oheň,
ze kterýho mrazí.
Na sebe si vzpomeň,
na to, co tví draží.

Taky jsem to zažil,
dráždit čerty vztekly,
zuřivě se snažil,
mrknout do předpeklí.

Vím, že se nebojíš,
že jsi pozbyl strachu.
Však dokud ještě stojíš,
můj pekelněj brachu,

zkus se vrátit na zem,
dřív než tě to srazí.
Před pekelným mrazem
zůstáváme nazí.

můj 149, 200
mráz 40, 98, 111

Mráz

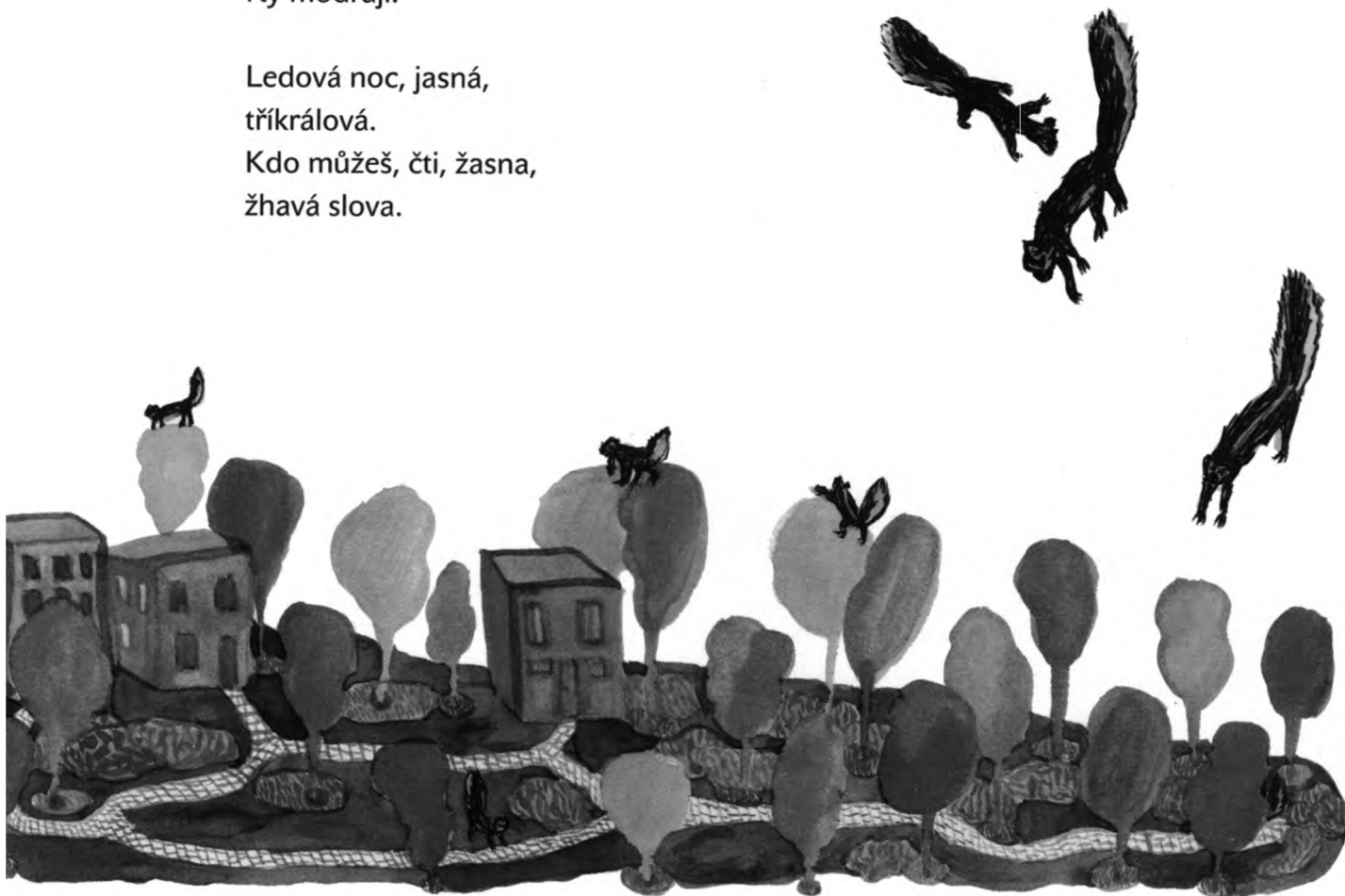
Bohuslav Reynek

Kopce jsou lysé,
sníh hoří.
Po nebi honí se
hvězd sršící tchoři.

Stín se tiskne na dům,
lká potají.
Zahradám a sadům
rty modrají.

Ledová noc, jasná,
tříkrálová.
Kdo můžeš, čti, žasna,
žhavá slova.

led 109, 206, 263
potají 199
mráz 86, 99, 230

Když jsem byl malý

Vladimír Holan

Když jsem byl malý, sněživalo
třebas tři dny. Teď sněží málo.

Mráz brzy nato na zem pad.
Zle bylo ptáčkům, měli hlad.

Maminka moje o ně dbala.
Hned velkou hroudu loje vzala

a přivázala na větev...
Cos tíklo kdes, ba, skoro zpěv.

První, kdo do hodů se dala,
sýkorka byla promodralá,

a na loji se houpajíc,
cpala si břicho víc a víc.

A ještě mnohý ptáček jiný
léčil zde svoje omrzliny,

sláb, slabě moh se houpati.
Však někdy přiletěla ti

sem vrána! Do loje se dala
a pořádně jej rozhoupala.

první 47, 80, 126, 169
víc 39, 130, 244
hlad 70, 86, 152, 242

Havrani

Jan Skácel

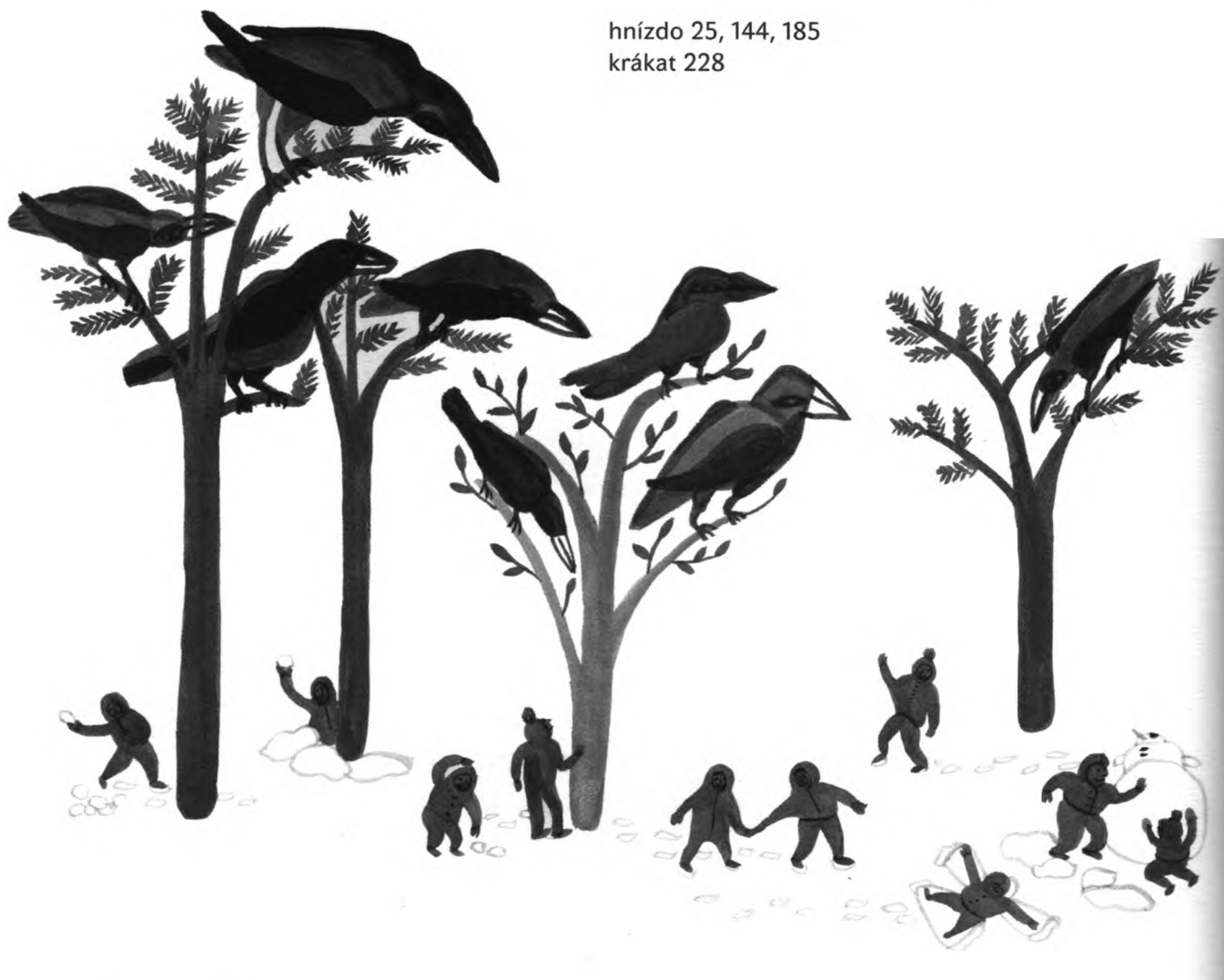
Ať vraní, nebo nevraní,
na nebi letí havrani.

A zatímco si děti hrají,
havrani krásně krákorají.

Krajem se jejich krákot nese
a hnízda mají v černém lese.

V tom lese roste jabloň zlatá
a krákorají havráňata.

hnízdo 25, 144, 185
krákat 228

Vlaštovka sedí na drátě

Ivan Blatný

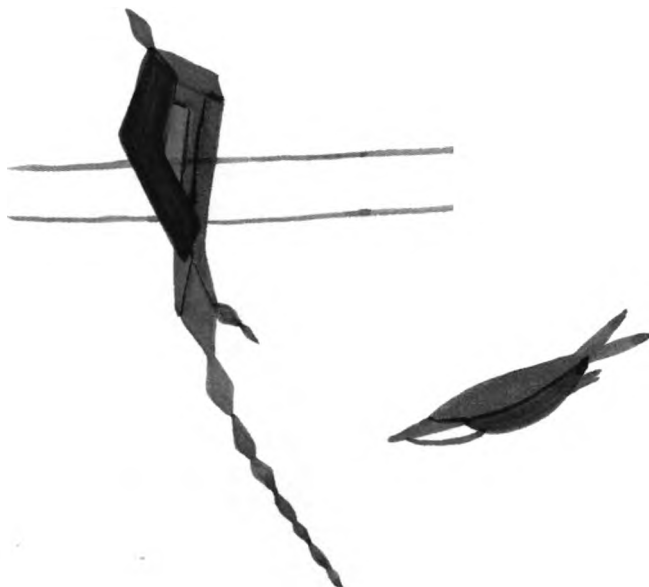
Vlaštovka sedí na drátě
a hvízdá si a volá tě.

Srpnové větry chladně vanou
a ona volá: „Na shledanou!“

Srpnové větry nesou dým
a ona volá: „Odletím!“

A také tebe dálka láká,
vylezeš na mez, pouštíš draka,

pak hledíš smutně na dráty,
kde je tvůj dráček zajatý.

drát 80, 155, 258
hvízdát 134, 185, 210
dálka 57, 86, 102, 128

Návrat

František Halas

Vlaštovičky, vlaštovičky,
povídalky, švitořilky,

už nám z dálky jaro nesou,
na domov se celé třesou.

Prohlédly si, kde co leží,
hnízda, dvorky, špičky věží.

Pak spustily naříkání:
Tři vidličky, chybí, páni.

Tři vidličky, tři vidličky,
pokřikují na lidičky.

vlaštovičky 103, 110
lidi 86, 91, 127, 133, 156, 241
dvorek 148, 149

Ostříž

František Halas

Sletěl ostříž jako kámen,
s vlaštovičkou už je amen.

Dolítala Pajdulinka,
umíráček smutně klinká.

Pajdulinka naše malá,
copak nám to udělala.

Slzy stále na krajíčku,
koukáme se po nebíčku.

Jestli se nám nenavrátiš
a ty zatím hvězdy zlatíš.

kámen 126, 226, 237
malá 12, 177, 258
stále 60, 147, 182, 246

Koroptvičky v polích

Jan Čarek

Koroptvičky, povězte mně,
proč jste hnědé jako země?

Ach, to už tak musí být,
abychom se mohly skrýt.

Když se blíží krok či hlas,
matička zem svolá nás

a my se k ní přitisknem,
hnědé zrovna jako zem.

Tiše, robátka má něžná,
ať vás nikdo nerozezná.

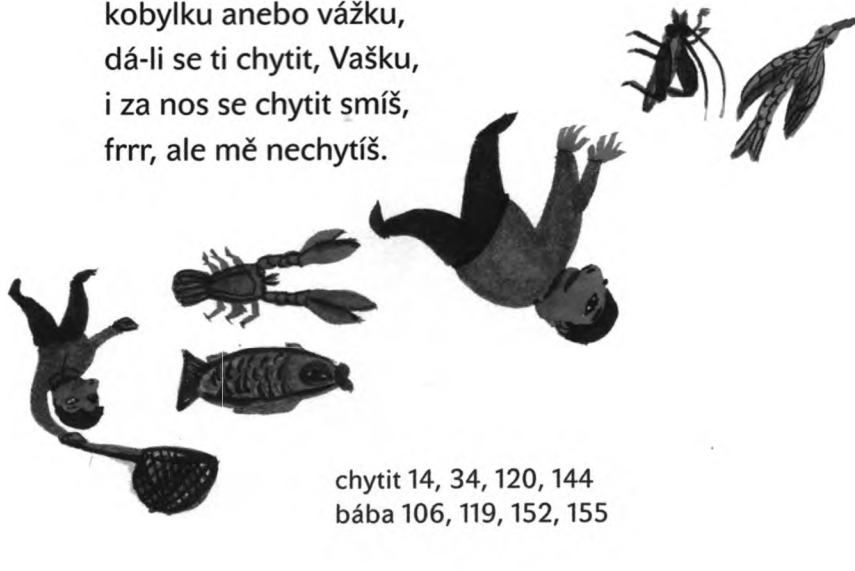
krok 90, 114, 157
robátka 209

Na honěnou

Viktor Fischl

Chtyť si rybu nebo raka,
chyť si cvrčka nebo ptáka,
motýla chytť nebo žábu,
chyť si dědka nebo bábu,
berušku chytť nebo chrousta,
je jich tady kolem spousta,
veverku chytť nebo lišku,
zajíce a bílou myšku,
kobytku anebo vážku,
dá-li se ti chytit, Vašku,
i za nos se chytit smíš,
frrr, ale mě nechytíš.

chytit 14, 34, 120, 144
bába 106, 119, 152, 155

Pět ježibab

Pavel Šrut

kluk 56, 169, 244

pět 49

letí 27, 72, 81, 201

Pět ježibab
s jedním okem
letí, letí
nad potokem,
letí jako hejno ptáků
pět ježibab
na smetáku.

Pět ježibab
s jedním uchem
jako hejno letí vzduchem,
letí, letí,
v letu svačí
pět ježibab
na tryskáči.

Pět ježibab
s jedním nosem
volá na mě: „Kluku, pojd' sem!“,
a když nejdu,
tak se štějí
pět ježibab
na koštěti.

Pohádka

Karel Plíhal

Na veřejné skládce
žil byl starý vládce,
dloubal tupým mečem
do konzervy s lečem...

Našel jsem já na ulici
sedmiprstou rukavici.
Je to smůla, Boží trest,
když mám prstů jenom šest...

pohádka 46, 47, 107, 246
ulice 124, 194, 204
potrestat 198

Potom

Karel Milota

Potom bychom se na to rádi ještě podívali
a nebudeme mít oči

Potom bychom si za tím ještě rádi vyšlápli
a nebudeme mít nohy

Potom bychom si toho ještě rádi kousek ukousli
a nebudeme mít zuby

Potom bychom ještě řekli co jsme chtěli říci
a nebudeme mít hlavu

Potom bychom se ještě naposled vzepřeli osudu
a nebudeme vědět kdo to je

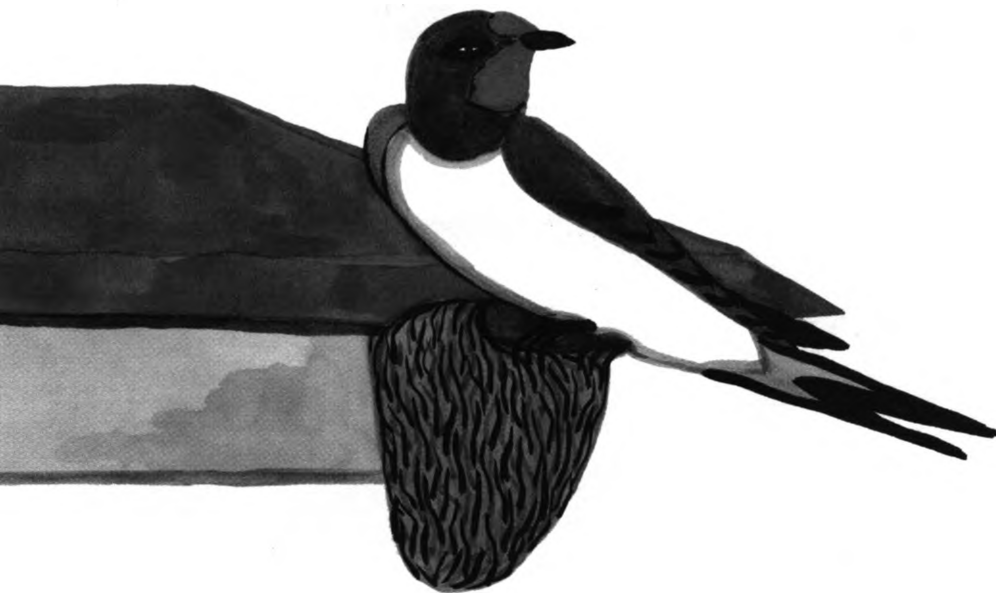
Smělé oblouky nad očima

Zbyněk Hejda

Smělé oblouky nad očima,
nádherné rudé loďky úst...
Nadejde zima, přejde zima
a ledy strhnou most...

loďka 57, 191
nad 149, 186, 190, 262

Vlaštovička

Ladislav Stehlík

Co se jenom našvitořím,
ulétla jsem širým mořím.

K domovu má láska chvátá,
pod střechou mám hnízdo z bláta.

V něm se hřeji, v něm si pěji,
že je u nás nejkrásněji.

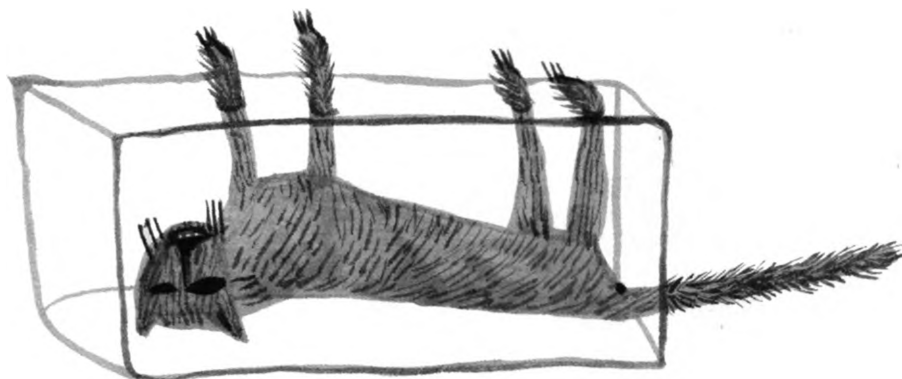
bláto 123, 171
u nás 165
široširý 200

Koťátko

Ivan Slavík

Bál jsem se o koťátko
aby nezmrzlo
Trvalo to tak krátko
vrátilo se zlo

Týden jsem živý byl
už jsem v neživotí zas
proč jsi mě vzal pohodil
kde je mráz?

zas 198, 202, 263
kotě 22, 144, 172
týden 56, 222

Ráj

Jaroslav Durych

Děvčátko našlo potkana
za stodolou,
srst byla z něho zedrána
a dítě se ho ujalo,
do rukou vzalo, zpívalo:
hajej, hajej, hou, hou!

přece 85, 176, 244
stříbrné 158, 209
hnůj 78

Děvčátku oči zářily
nad zdechlinou,
blažeností se třpytily
a jako úsměv v samotách
stříbrné písňě hlas se táh':
hajej, hajej, hou, hou!

Potkane, scíplý potkane,
tys' už jen hnůj,
mor jenom z tebe povstane
a přece kdybych světem vlád',
do srdce by mi smutek pad'
pro divný osud tvůj!

Sedmdesát hrobaříků

Jiří Suchý

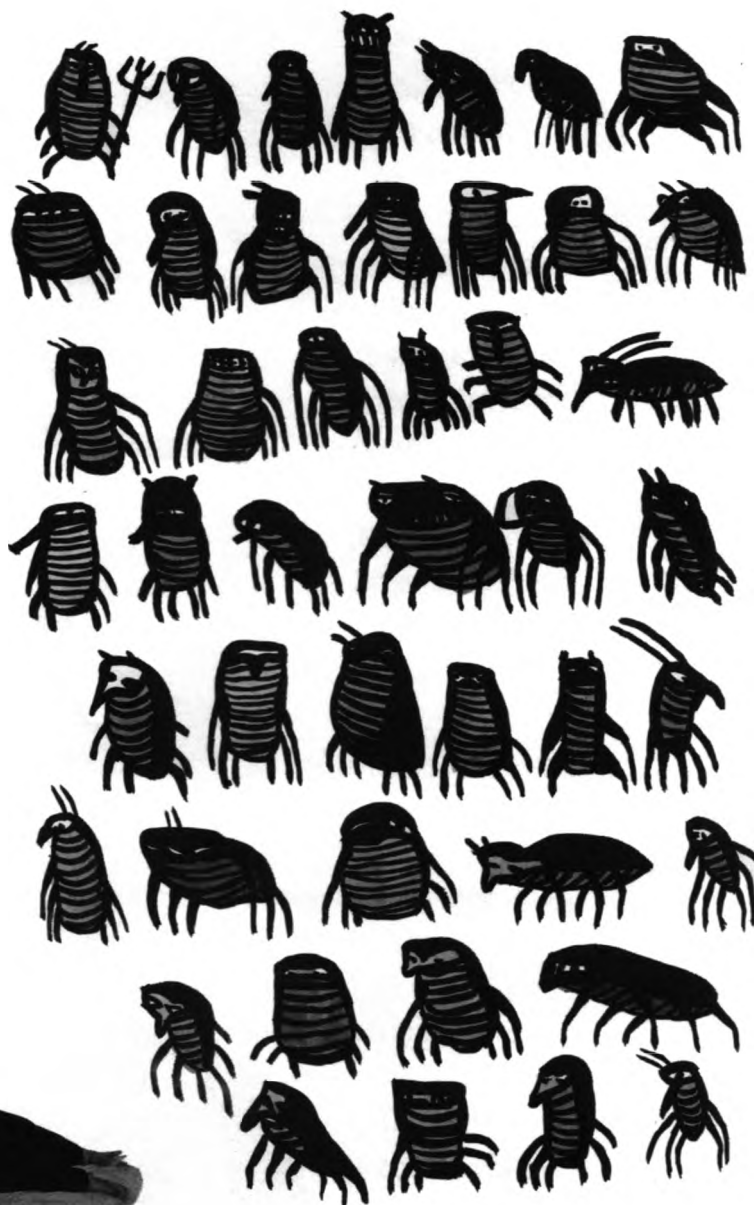
Sedmdesát hrobaříků
Sešlo se tu kolem krtka
Kolem krtka pro kterého
Přišla si dnes krtčí smrtka

Krtek leží na paloučku
Tiše znějí ptačí hlásky
A já sbírám do kloboučku
Na paloučku sedmikrásky

Hrobaříci brouci prostí
Ani slzu neuroní
A je shoda okolností
To že zrovna zvony zvóní

A já tady zpívám tiše
Smutný písňě smutný tóny
Aby krtek věřil spíše
Že to pro něj zvóní zvony

hrob 136
věřil 114, 144, 170

Krtek

Emanuel Frynta

Minulý čtvrtek,
šel po mně krtek,
že jsem mu, potvoře,
jen taktak utek.

Vylezl ze země
dva kroky vedle mě
a tak až tajemně
vám si mě změřil
od hlavy k lopatě –

a já mu, proklatě,
vždycky tak věřil!

čtvrtek 222
lopata 120
nevěřit 56,91
já 75, 213, 222, 251

točit 24, 60, 184, 199
třást 102, 120
hýbat 146, 175

Co ho to jen napadlo!

Emil Juliš

chtěl točit stromem chtěl točit kamením
chtěl točit světem chtěl točit klikou
chtěl třást světem chtěl třást kamením
chtěl třást klikou chtěl třást stromem
chtěl házet stromem chtěl házet klikou
chtěl házet světem chtěl házet kamením
chtěl hýbat stromem chtěl hýbat klikou
chtěl hýbat kamením chtěl hýbat světem

Když usnul Miliduch

Josef Palivec

Když usnul Miliduch,
tu bují do nestvůrna
tma vlhká od chaluh,
tma palachu a pluch
a nemluvného chmurna,

a nocí nahluchlou
loudavý náhon černa
hloub vlnou opuchlou
se spouští do inferna

na kolo obludné
v začarovaném mlýnu,
kde na zlém rubu dne
dva křesy osudné
trou těžké zrno blínu.

usnutí 24, 84, 141
osud 108, 112
zrno 144

opuchlý 116
hlava 10, 87, 108, 126, 135

Ropuch
Karel Kryl

Dřepí ropuch
v lopuchu,
celý opuch
od puchu.

Na hlavě má papachu
poznáte ho po pachu.

Čumbulák

Rudolf Matys

V pokojíku, kde se smráká,
uvidíte čumbuláka.

Ani černý, ani bílý,
dlouhý krk mu čouhá z díry.

A nežli bys okem mžik,
rozvazuje strašpytlík.

Má v něm myši, pavučiny,
bubáky a divné stíny.

Bojíš se ho? Božíčku,
jen na něj pusť lampičku!

A hned vidíš:

Je to přestrojený stín
od židle a od peřin.

čouhá 133
mžik 77
strašidlo 120, 241

Nejdřív se rozpočítají a první dostane babu

Milan Nápravník

chytit 14, 105, 144
hrát 148, 174, 265
peřina 19, 20, 32

Nejdřív se rozpočítají a první dostane babu.

Má babu, chytá druhého, nemůže ho chytit
a chytá třetího.

Nemůže chytit ani toho.

Natáhne moldánky, mávne rukou, přestane si hrát
a vlezte si pod peřinu.

Jenomže baba si tam vlezte s ním.

Ptala se Františky Marta

Ivan Magor Jirous

strašidlo 241
zeď 144, 199, 225
kohout 24, 67
zmizet 24, 178, 179

Ptala se Františky Marta:
„Máme zavřené vrata?
Nepolezou sem strašidla?
Venku je tma jak povidla.“

„Vrata jsou samý železo,
tudy k nám strašidla nevezou.
Viděli by je kohouti,
co sedí v jívě na proutí,
a jak by na ně kokrhali,
strašidla by se hrozně bály.“

„A tak mi řekni, a honem –
nemůžou spadnout komínem?“
„Tak z toho neměj vůbec strach,
spálily by se na tlapkách.“
„Ale Františko, pověz mi –
neschovaly se do slámy?“
„Jsou holý jako žížaly,
vosiny by je píchaly.“

„A nechce vylízt ze studny
ňáký strašidlo záludný?“
„V studni je zima a mokrý zdi,
tam žádný strašidlo nehnízdí.
Neboj se Marto, neměj strach,
můžeme zlobit v postýlkách.“

Začaly zlobit holčičky,
začly se hejbat pánvičky,
začly se otřásat pokličky.

Chytla se Marta Františky:
„Podívej se tam do jíšky!“
Z pánve, jak kdyby doutnalo,
žluté se oko koukalo.

Z bandasky ruka vylezla,
hubenej pařát, ruka zlá.
Odklopilo se poleno,
odkrylo bílé koleno
a do pekáče od jídla
plesknula něčí chodidla.

Na zdi, jak visí lopata,
koulí se hlava plešatá;
vtom průvan vyfouk zpod dveří
chomáč slepenejch kadeří.
Po vodě v kýblu ucho pluje,
poslouchá, boltec vystrkuje.

V uhláku pohnulo se uhlí,
ozvalo se tam: huhly, huhly,
já jsem strašidlo kuchyňský,
kouknu se, jestli holky spí.

Pařáty modrý od šmolky
natáhnuly se nad holky.
Holčičky ani nedutaly,
zavřely očička a hned spaly.

Strašidlo řeklo: „Máte štěstí!“
a zmizelo jak kapka v dešti.

Když nemůžeš spát

František Kožík

Když nemůžeš dlouho spát,
představuj si jarní sad.

A tím sadem kráčíš sama,
hebkou trávu pod nohama.

Co to voní? Co to zvoní?
To jsou květy na jabloni.

Co to šumí nad tvou hlavou?
Vzduchem roje včelek plavou.

Neboj se, jdi alejemi...
Motýli tam mají sněmy.

Cestička se k řece stáčí.
Po lávce tam ovčák kráčí,

za ním stádo ovcí běží,
bělavé jsou, jak když sněží.

Běží, běží ovce bílé...
Je to dlouhá, dlouhá chvíle...

Poslední jde černé jehně.
Do trávy si k tobě lehne.

Dej mu hlavu k černé srsti,
zaboř do ní malé prsty,

spěte spolu, spēte tiše,
slyšíš, jak jehňátko dýše? –

stmívá se, spí celá zem.
Spinkej s černým jehňátkem!

sad 23, 98
květ 86, 159, 190, 230
tráva 30, 81, 219
cesta 148, 202

Píseň sněhové vločky

Jiří Wolker

Padám, padám
z nebeských výší,
radostným letem
neznámou říší.

Bílé mám čelo,
bílé mám dlaně,
nejčistší krásy
jsem nabrala na ně.

Prostorem tichých,
zářících květů
pozdravy nesu
vzdálených světů.

Pohádky křehké,
zasněné báje,
přináším v duši
od prahu ráje.

Na zemi černé
– jak všechno, co svato –
roztávám zvolna
v špinavé bláto.

padat 40, 169, 174
říše 86
ráj 12, 27

Dlaždič

Josef Hiršal

Dlaždič dláždí ulici,
ťuky, ťuky, ťuk,
oťukává dlaždici,
ťuky, ťuky, ťuk.

Být těch dlaždic milión
a mít všechny stejný tón,
ach, to by byl hluk,
ťuky, ťuky, ťuk.

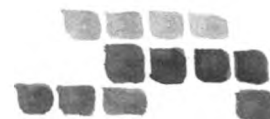
ťuky ťuk 137
tón 113

Jednou ráno

Radek Pastrňák

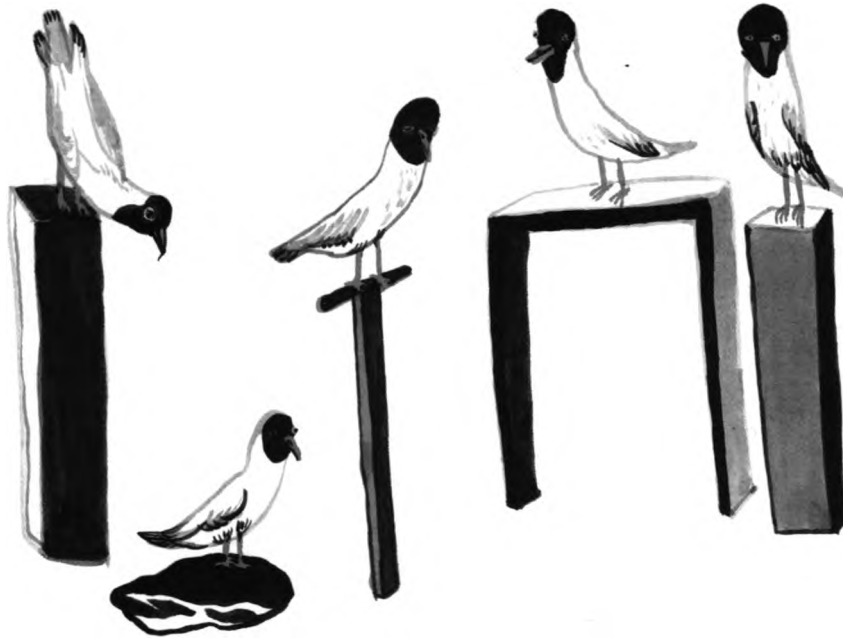
Jednou ráno
přišel vítr
vzal si střechu
i s pokrývačem
i s klempířem
i s kominíkem
jenom dlaždič
zůstal dole

Zůstal dole
chodník dláždil
plival na zem
a byl sprostý
kamarádi
někam letí
a on tady
musí klečet

kamarádi 226
ráno 24, 90, 168, 241
pokleknout 190, 209

kresba 12, 134
hora 47, 91, 209
vítr 36, 170, 171

Dětské kresby

Jan Vladislav

(POLEDNE) Zvedni hlavu! Vidíš moře! Od hory se táhne k hoře. Bílá loď tou hloubkou letí. Za ní druhá! Za ní třetí! Ujíždějí větrem hnány na daleké oceány. Jedou, co má vítr síly, hledat nové zemědílly. Zastavte se, bílé mraky: vezměte mě jednou taky!

(RACCI) Na sloupy mostů, na zábradlí, na kámen, dešti zčernalý, z vysoka velké vločky padly a pak se znovu zvedaly. Přihnal je vítr od severu, nohy jim krví potřísnil. A když je večer ukryl v šeru, první sníh po nich ve tmě zbyl.

Na cestu

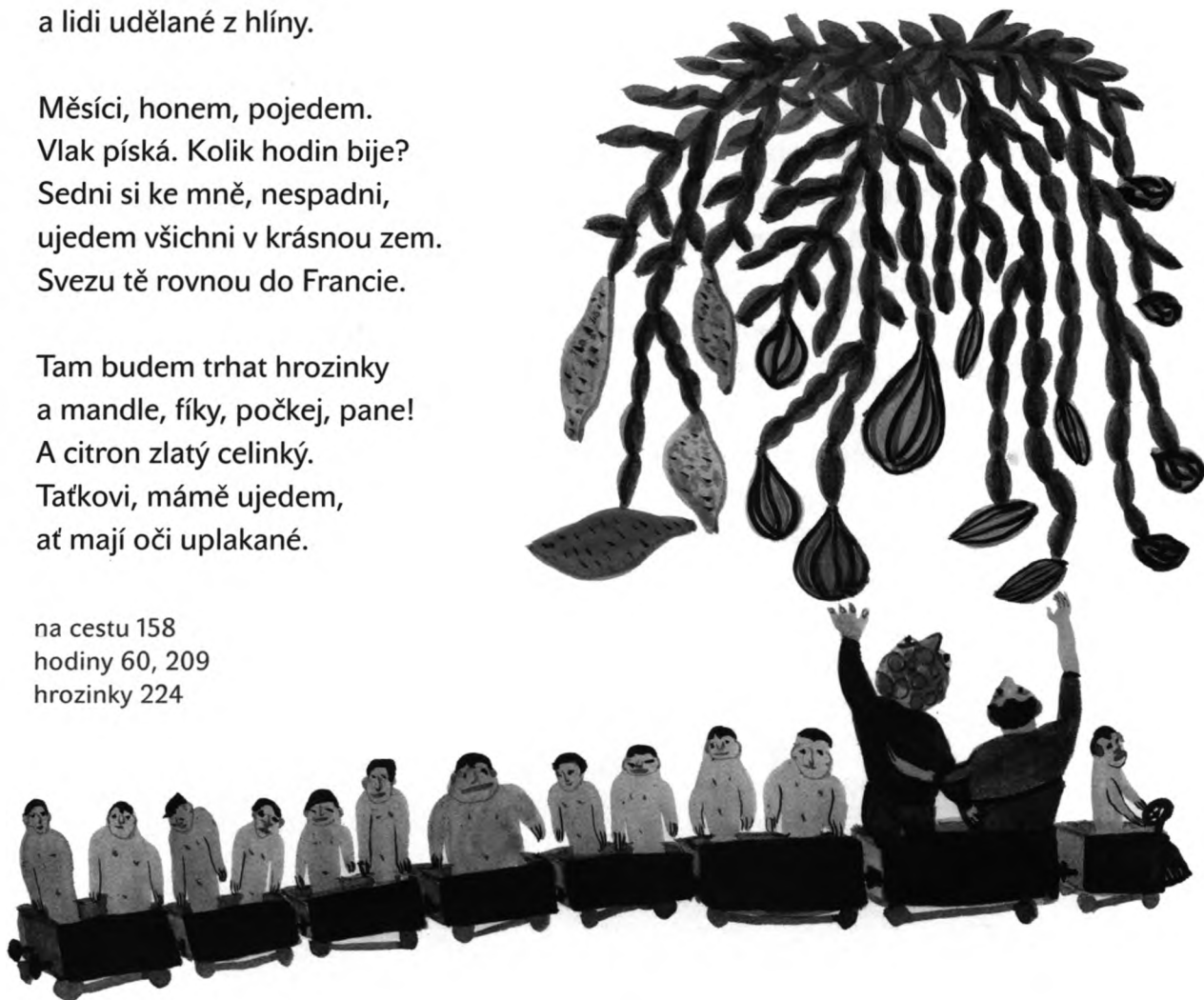
Karel Toman

Měsíci, vstávej, ospalý,
umyj se sněhem, nebuď líný.
Uvidíš, co jsme dostali!
Vlak osobní i nákladní
a lidi udělané z hlíny.

Měsíci, honem, pojedem.
Vlak píská. Kolik hodin bije?
Sedni si ke mně, nespadni,
ujedem všichni v krásnou zem.
Svezu tě rovnou do Francie.

Tam budem trhat hrozinky
a mandle, fíky, počkej, pane!
A citron zlatý celinký.
Taťkovi, mámě ujedem,
ať mají oči uplakané.

na cestu 158
hodiny 60, 209
hrozinky 224

Ptal jsem se...

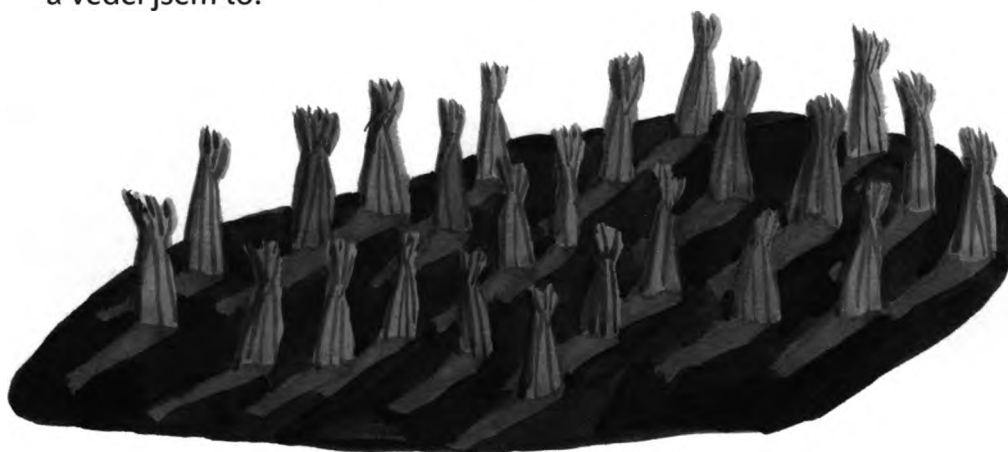
Václav Havel

Ptal jsem se měsíce,
zda neví,
proč bylo o něm napsáno tolik básní.
On mi neodpověděl.
A já jsem se na něj podíval
a věděl jsem to.

Ptal jsem se slunce,
zda neví,
proč bylo o něm napsáno tolik básní.
Ono mi neodpovědělo.
A já jsem se podíval do dálky
na mnoho a mnoho zlatých panáků pšenice
a věděl jsem to.

proč 25, 44, 104, 175
báseň 148, 210, 233

výt 77
nebe 23, 96, 194, 237
v tu chvíli 139, 184

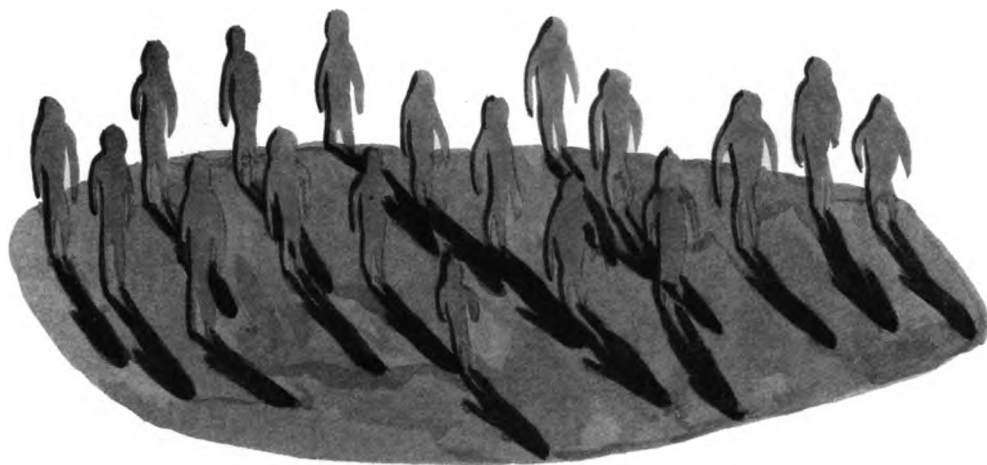

Nýtování

Oldřich Mikulášek

Na nebi luna!
Nechce nic;
jen být jak nýt
a utahovat nebe.

To je ta chvíle
tvých temných zřítelnic,
pod víčky pohroužených
v sebe.

Luna a pes

Jan Skácel

Voříšek štěká na měsíc,
vzteká se, vrčí čím dál víc.

Měsíc se pejska neleká,
pes, který kouše, neštěká.

Měsíček ví to, jinak by
bál by se v noci na nebi.

Nezmlkne Vořech, ne a ne,
dokud ho bleška nekousne.

Pak bude pěkně potichu
tu blechu hledat v kožichu.

měsíc 127, 228, 230, 231
kožich 228
potichu 63

Malý blbý psíček

Jiří Suchý

Docela malý blbý psíček
seděl uprostřed ulice
seděl a hleděl na měsíček
a vyl velice

Tu toho malého blbého pejska
dostal jsem touhu pohladit
anebo kopnout, že tak vejská
v noci, kdy má být klid

Kopnout či pohladit
to malé blbé psisko
Jsem dobrák nebo ras
jak málo se znám
Kopnout nebo pohladit
já neznám východisko
bojím se, co as udělám

Zatím ten malý blbý psíček
sedí a nepřestává výt
sedí a hledí na měsíček
neví ten malý blbý psíček
že kvůli němu
život si vemu
protože nemám, nemám klid
že kvůli němu
život si vemu
protože nemám, nemám klid

malý 72, 136, 210, 234
pes 152, 187, 211
vytí 212

Baryk

Miloš Doležal

Tak často krmil
holič Zadražil
svého bernardýna Baryka
žloutkovejma věnečkama
až si Baryk spletl
cukrovinku s holičovým uchem a raf
proto se Zadražil od toho dne
na jedné straně hlavy nestříhá

věneček 228
ucho 106, 120, 237
cukrlata 70, 238

Uši

Emanuel Frynta

uši 88,135

ohava 228

vlastně 158, 219, 228

pár 136, 148

Odjakživa mě ruší
u lidí na hlavě,
že mají ty dvě uši –
vždyť je to ohavné!

Čouhá to na dvě strany,
ještě to odstává,
a jenom při česání
už je s tím otrava.

Není to vlastně vkusné,
mít uši z obou stran.
Přitom když člověk usne,
zůstanou dokořán.

Ke všemu za pár neděl
jsou celé špinavé.
A taky bych rád věděl,
proč máme zrovna dvě.

Kresba

Ivan Diviš

Ruce dvě nohy

Maluje se bez předlohy

Křída hubka tuš

Jedna čára nůž

Druhá čára letadýlko

Namaluju tílko

Zadek křídlo vrtuli

Už to hvízdá fistulí

křída 12

hvízdá 101, 185, 210

čára 12

Chlupatý děda

Jiří Slíva

chlup 26, 208
babička 48, 49
jazyk 166, 226
plešatý 120

Babička se ráda chlubí:
Náš dědeček, ten má chlupy!
Ty chlupy mu strašně sluší
v nose, na nose i v uších,
na jazyku, mezi prsty,
i záda má plná srsti,
všude, kde si vzpomeneš.
Jenom na hlavě má pleš.

Starý muž

Josef Kainar

Žil jeden starej muž
měl malinkatej dům
No hrozně malinkej
malej ad absurdum

Pár přátel co jich měl
k hrobu doprovodil
Byl sám jak v plotě kůl
jak v poušti krokodýl

Malej muž v domku
sám bez potomků
žil v malým domě
zcela soukromě

Žil jak žít jen lze
z malinký penze
Ono vždy zlé je
přežít svý Pompeje

Ten starej muž
se však nedal
Pokud žil
hledal pedál

V domečku
dvakrát čtyři
chtěl na varhany
hrát

Den co den hubil moly
vyhlížel po okolí
návštěvu jakoukoli
a že jí řekne – dál

Co člověk chce má mít
Pátýho prosince
na dveře tuky tuk
jemně a prostince

Starej muž řekl – dál
Já dávno čekám již
S hlubokou úklonou
vstoupila paní myš

Nerada já velmi
budík však došel mi
prosím jen tak vstoje
kolikátýho je?

A že tu blízko bydlí –
Muž oprášil židli
Velká čest má dámo
pro mé obydlí

Sedli si povídali
smáli se vzpomínali
malinký karty hráli
a pili malej rum

Vy co vás bota tlačí
zpívejte s námi radši
že malý štěstí stačí
a je ho plnej dům

sám 21, 90, 163, 237
židle 118, 226
bota 87, 245
myš 118, 144, 173

O tlustém pianistovi

Jiří Slíva

břicho 35, 85
ticho 35, 85, 228

Jeden pianista
měl moc velké břicho,
tak obrovské břicho, že si
nedosáhl na klávesy.
Aspoň bylo ticho.

Zatoulaná písnička

Jaromír Hořec

Noty uzavřely sázku,
že si vyjdou na procházku
zkusit nové střevíčky.

Tak se rychle domluvily,
nečekaly a v tu chvíli
utekly nám z písničky.

Šly se projít do zahrady,
kdopak je dá dohromady
zpátky zase do řádek,
kdo udělá pořádek?

střevíce 152
zahrada 22, 98

Snící chlapec

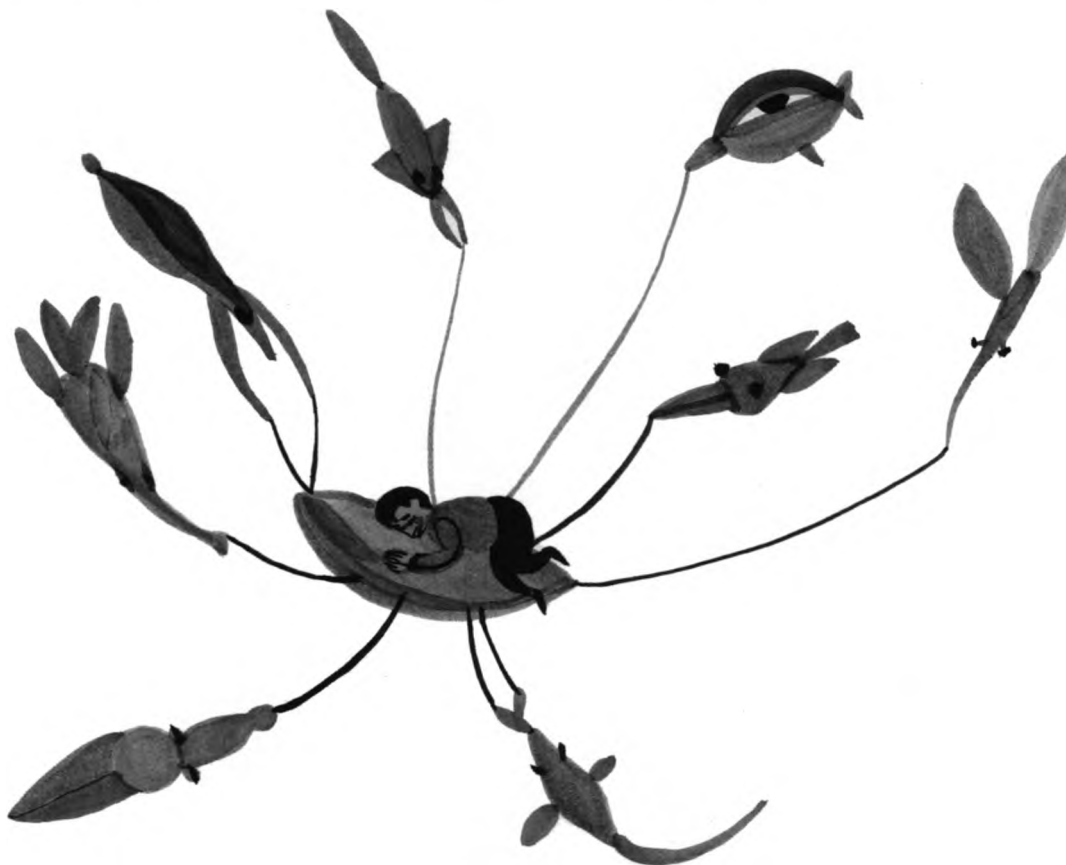
Jiří Daniel

Přesmutně se usmívá,
tak ze sna probuzen.

Zpívá.

Malý nápěv zní.
Beethoven.

sen 20, 21, 141, 230
probuzení 90, 173, 226

Mozartova ukolébavka

Jan Zahradníček

Princi můj malinký, spi.
V žaláři za mřížemi
na řasách s obrazem tvým
tatíček vzpomněl, než zdřím.
Usnul a teď se mu zdá,
právě že s tebou si hrá.
Synáčku, spi spokojen,
andělé chrání náš sen.

Sestra tvá s panenkou již
spinká – já dělám jí kříž.
Hříbátko dovádivé
tulí se k matičce své,
tulí se ke květu květ,
usnul už daleký svět.
Matka noc očima hvězd
hlídá žal dědin a měst.

tatínek 127,232,238
matička 238, 246
žal 242, 251

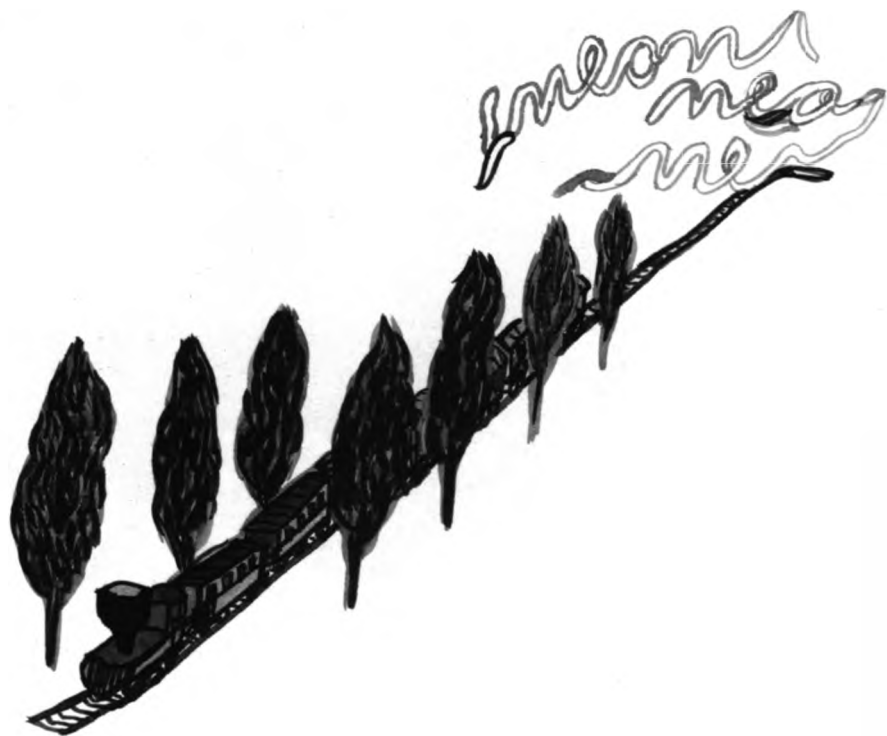
Bylo už k ránu

Václav Hrabě

k ránu 90, 143

vlak 127

lístek 74, 245

Bylo už k ránu
neony spaly
koleje vlaků
do tmy se rozbíhaly

Posledním vlakem
ujedem spolu
Koupím ti lístek
neřeknu kam

Jak modré sklíčko
leskne se řeka
Nad teplou strání
už na nás slunce čeká

Posledním vlakem
ujedem spolu
Koupím ti lístek
neřeknu kam

Sám a sám
Oldřich Wenzl

Pozdě v noci
Přeje mi malé děvčátko
Dobré jitro

Pozdě k ránu
Dávají mi lišky
Dobrou noc

sám 136, 145, 163, 178, 251
liška 105

Pavouk a kotě

Bohuslav Reynek

Pavouk černý. Kotě šedé.
Pavouk pátrá. Kotě přede.

Lampa hledá mrtvých stopu
na podlaze, v koutech stropu.

Pavouk hledá pavučinu.
Šedé kotě klubko stínů.

Kotě neví, čím si hrátí.
Pavouk v tenatech se tratí.

Pavučina: touhy stín.
Lampa: prsten nevěstin.

Dechem okna, dechem dveří
poletuje stíná peří.

Duše neví. Srdce věří.

Stínů zrna, stínů plevy.
Srdce zoufá. Duše neví.

touha 131
lampička 118
nevěsta 60, 232
inferno 116

Pavouk hledá tenata.
Kotě dříme. Nechvátá.

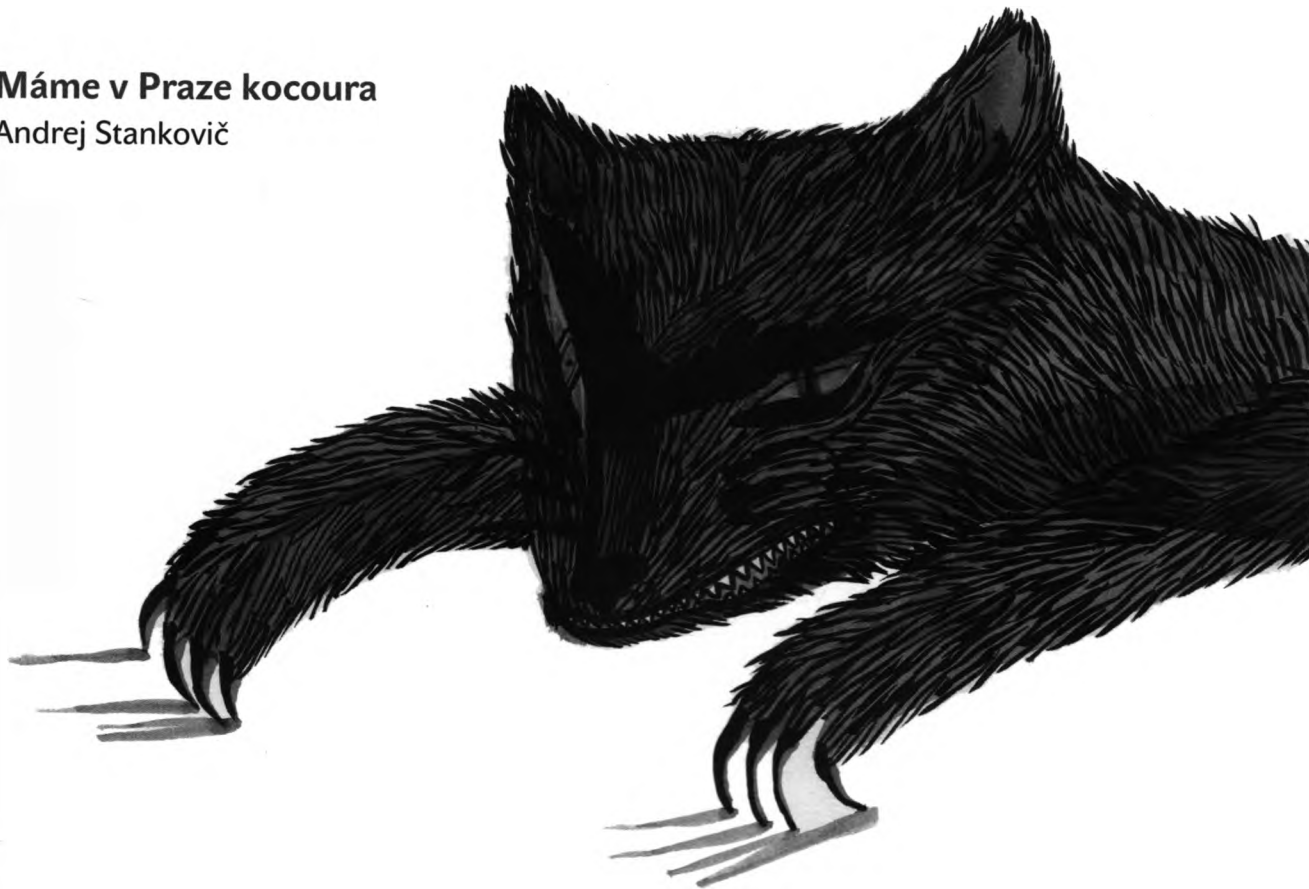
Pavouk na zdi. Kotě vzhledne.
Spletají se stopy. Bědné.

Pavučina, hnízdo tenat.
Chytnu tě tam. Nechtěj stenat.

Myš jsi. Nejsi. Ale přece...
Zavru tě do zubů klece.

Pavouk leze, myška černá.
Zajat. Mizí. Do inferna.

Máme v Praze kocoura
Andrej Stankovič

Máme v Praze kocoura,
za kočkama necourá;
je černý, šílený a zlý
jako duch sám
(se sebou se mazlí).

zlý 165, 202, 251
duch 20, 116

Žofín

Ladislav Dvořák

Žofín tu na sluníčku kotví,
ani se nehýbá,
jak delfín s velkou ploutví,
jak velryba

Vltava žblunká dokola
od Braníka až k Letné,
Žofín je velká gondola,
až nastoupíme, vzlétne

ploutev 36, 73
žbluňk 157

Viděl jsem Znojmo

Ivo Vodsedálek

vidět 16, 25, 215, 217
Praha 145

Viděl jsem Znojmo
dvojmo

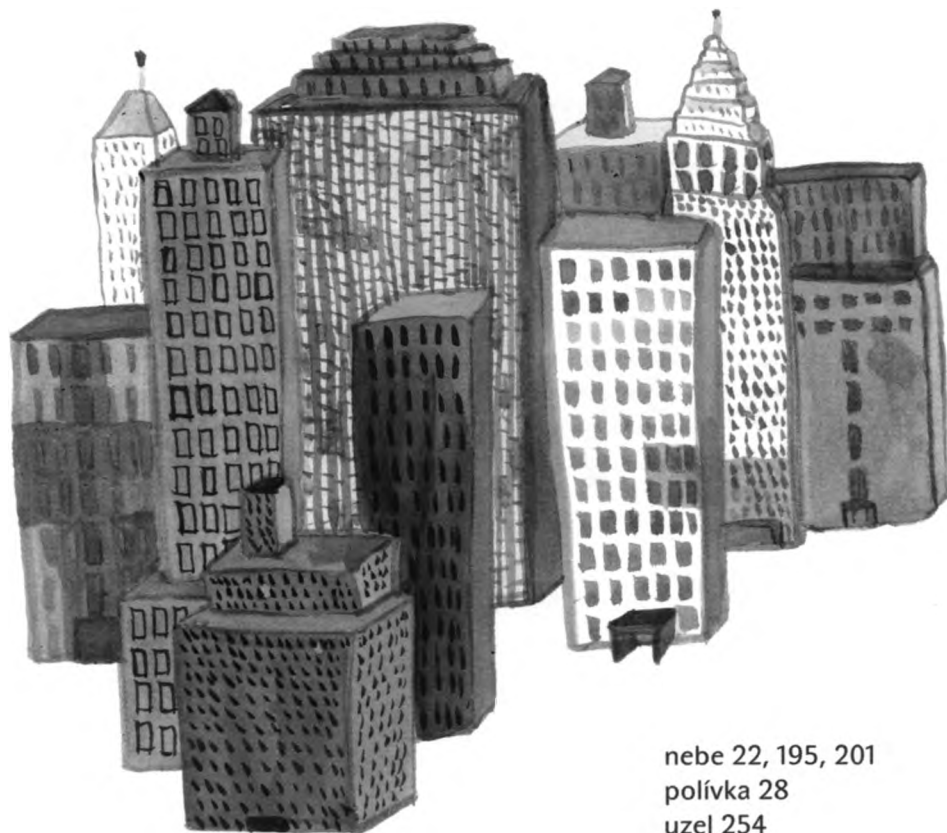
přes všechnu snahu
vidět tak Prahu

stále více
vidím Budějovice

Nebe nad Novým Yorkem

Petr Polívka

nebe 22, 195, 201
polívka 28
uzel 254

Z éra je to malý Yorek
zaplnil by sotva dvorek

Už se blíží moře světél — — —
Teď jsem dosed, můj ty světe!

Avšak zdola z Manhattanu
uzel hvězd nerozetnu

Co všechno se může stát

Jiří Havel

Prý se mají stěhovat
sovy do Sovince,
husy do Husince,
vlci do Vlčkovic,
osli do Oslovic,
kuny do Kunína,
bobři do Bobrova,

do Kačic kačeny,
do Jelence jeleni,
raci do Rakovce
a do Ovčár ovce,

do Zaječí zajíci
a do Králík králíci,
do Pětipes psi,
a do Lvové lvi,
do Losin losi,
do Kostelce kosi,
myši do Myšína,
sobi do Sobína,
kozli do Kozlova,
pávi do Pávova,
do Jehnic jehňata,
do Selce selata,
ježci do Ježova,
drozdi do Drozdova,
do Svinova vepři,
do Moldova moli,
do Volyně voli...

Tak dost! Žádné stěhování!
Tady končí všechno lhaní!
Ať se každý zasměje
a zůstane tam, kde je!

všechno 69, 210, 242
lež 158

Proměny
Jiří Dědeček

tygr 68
páv 27, 201

Jak se ze lva
stane želva,
jak se z bobra
stane kobra,
jak se z tygra
stane vydra,
jak se z páva
stane kráva?

Těžko.
Ale někdy
se to stává...

Hledá se lvice

Jiří Kuběna

Děs obestřel teď les i ves.
Vždyť šelma číhá v houští kdes.
Je to tam lvice – je? Či není?
Kdo taky dal by na tušení,
že lvice, ač má hlad jak lev,
chce mlíčko, domov, a ne – krev?!

pan 152, 220, 246
co to 28, 122, 161
lvice 130

Pod lesem je ves Zblovice
a tam na poli babice
oře – ach co ty kravky mají,
kam jen to tak dnes pospíchají?
Otočí se – a je tam lvice!
Po babě zbyly jen střevíce.

A co to vidí profesor
přírodopisu, jaký tvor
pod hradem plaší motýly?
Věda se nikdy nemýlí:
„Toť vzácný pes! Aby ho našli
pan baron kázal dát mu mašli!“

Ach, zasmějte se, zvířátka,
veselá je má pohádka.

Okolo hřbitova

Jaroslav Kořán

Okolo hřbitova
u hradu Bítova
strašival hejkal.

hřbitov 237
strana 132, 133

Ze strany na stranu
očima z eidamu
po lidech šmejkal.

Už on tam nestraší,
pocestné neplaší,
hejká si vesele
v bítové kapele.

Kropenatá koza v lomu

Petr Nikl

strom 26, 68, 115

balvan 171

netopýr 228

Kropenatá
vykukuje
kde se tam ten
teď si tam ta
a na stromě
zůstal tam jak
a uvnitř něj
schovává

koza
zpoza
strom vzal
koza
bílý
padal
útlá
tam

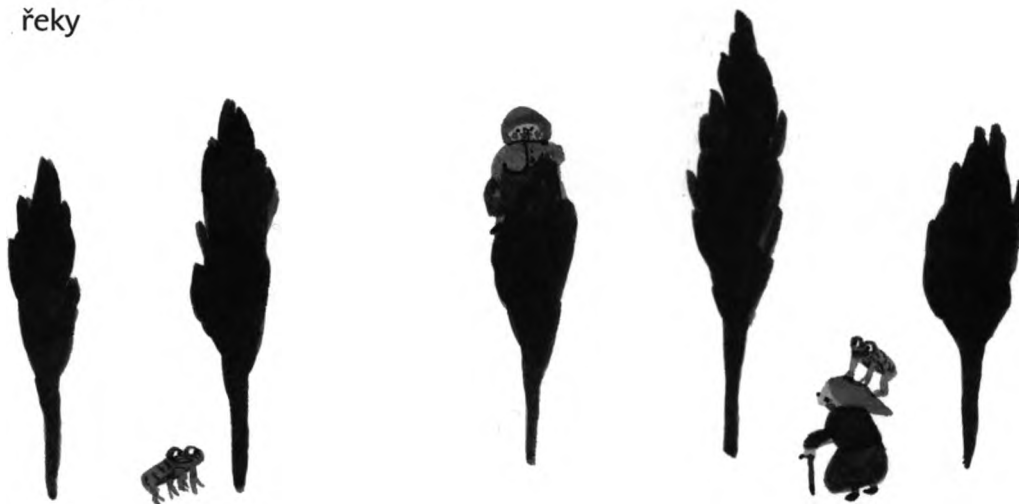
v lomu
stromu
kdoví
hová
balvan
zlámán
škvíra
netopýra.

Vrána a koza

Vratislav Brabenec

vrána k vráně
koza ke koze
na podzim
na drátech se usadí
žába s žábou
bába s bábou
se hledají
cestou na Matějskou
nebo do Mekky
nevstoupíš dvakrát
do stejné
řeky

žába 71, 72, 105, 156, 157
dvakrát 136

Žába a pulec

Karel Hynek

Rosa padla na růže
Slunce je hned osuší
Žába leze z kaluže:
„Ach, to je dnes ovzduší!“

To působí na duši

Pulec žábě závidí
Chtěl by též ven z kaluže
Podívat se na lidi
Na trávu i na růže

Pulec však ven nemůže

Žába se mu směje „kváááák“
„Ty nevíš jak zpívá pták
Nevíš kolik broučků leze po stéblech
Nevíš jak je měkký lesní mech

Vždyť ti ani nenarostly nožičky
Hloupý pulče drž se jen své loužičky!“

„Je dost jasná má lekce?“
Kváká žába zpyšnělá –
Vtom se snesl čáp lehce
A sežral ji docela!

Pulci se smát neměla

rosa 18
růže 190, 233
čáp 22

Žába

Ladislav Stehlík

Studená jsem, nebojte se!
Studánky vám čistím v lese.

Jak slyším, že kroky jdou –
žbluňk! – a už jsem pod vodou.

studánka 158, 159, 160
kroky 104, 148, 202
voda 80, 173, 232

Uspávanka se studánkou

Jan Skácel

Tohle mi dneska,
abys spala,
studánka jedna
povídala,

když jsem se zeptal,
jestli ví,
kde vlastně hvězdy
za dne spí:

„Jsem důlek čisté
svěží vody
a postýlka hvězd
stříbrná,

napít se plaché
laně chodí
za horkých nocí
z mého dna.

A na cestu jim
hvězdy svítí
aby se
nemusely bát,

a až je ráno
a den bílý,
do studánek jdou
hvězdy spát.“

A studánka,
ta nikdy nelže,
protože každá
lidská lež

v studánce malé
utopí se,
i když je velká
jako věž.

hvězdy 68, 98, 141,
postýlka 44, 120, 168

U studánky

Jaroslav Seifert

Ve studánce odjakživa
v zimě v létě voda zpívá.

Vodičko dej mi tu notu.
La-la, slyšíš? Už je to tu.

Už housátka kolébavě
rozběhla se v jarní trávě.

Díváš-li se na ně z výšky,
jsou jak živé pantoflíčky.

A tak tyto písně, tance
vyloudil jsem na studánce,

namáčeje pero v rose,
když děvčátko usmálo se

a shrnulo do zástěrky
žluté květy jako šperky.

zima 40, 84, 109, 182
léto 86, 193
pero 85

Umění jinotaje

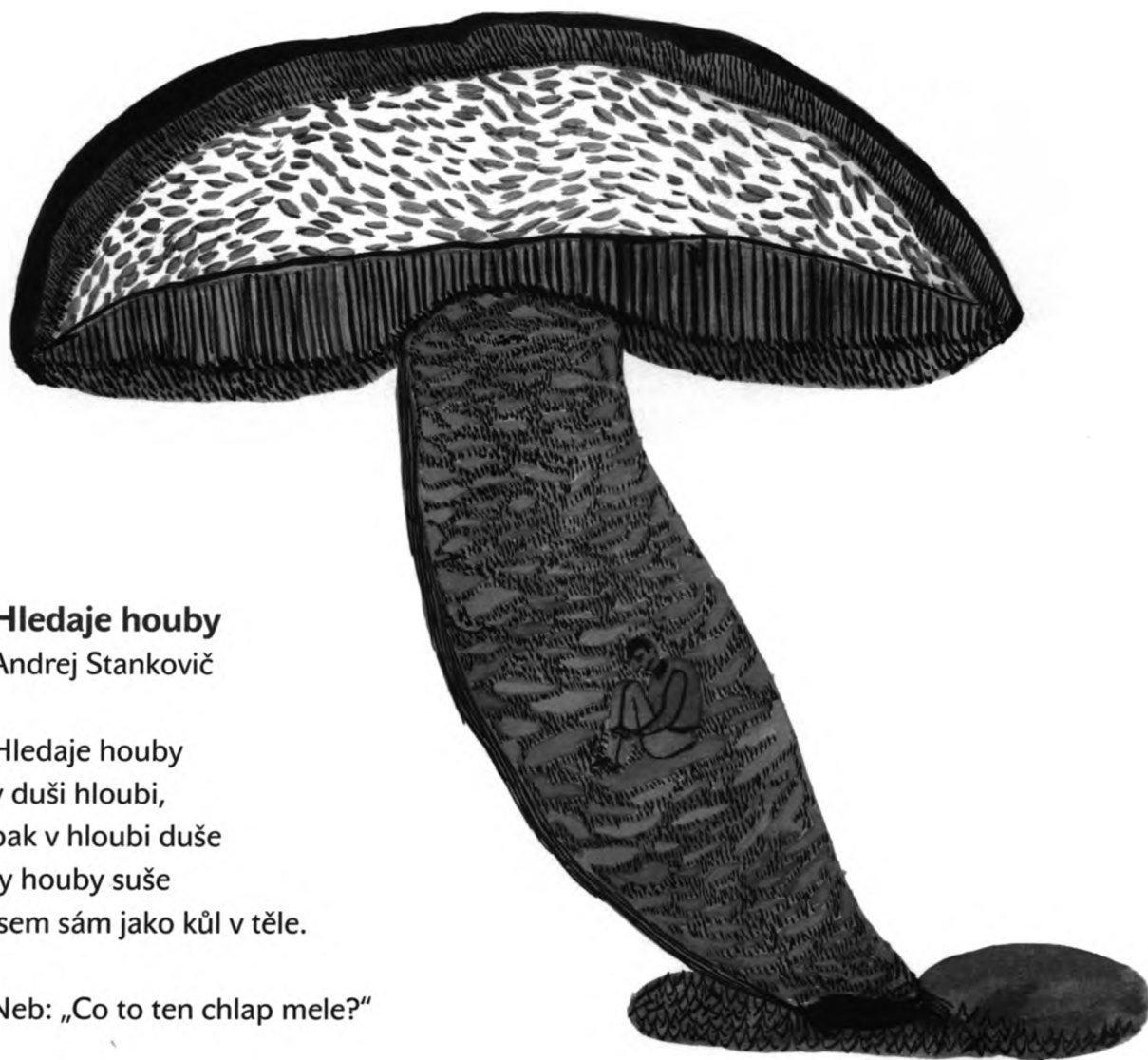
Václav Havel

Znám křišťálovou – mrk – studánku,
kde nejhlubší – mrk – je les,
tam roste – mrk – zlaté kapradí
a vůkol rudý – mrk, mrk – vřes...

zlaté 23, 245
mrknout 97

duše 39, 123, 192
houby 199
kůl 136, 175

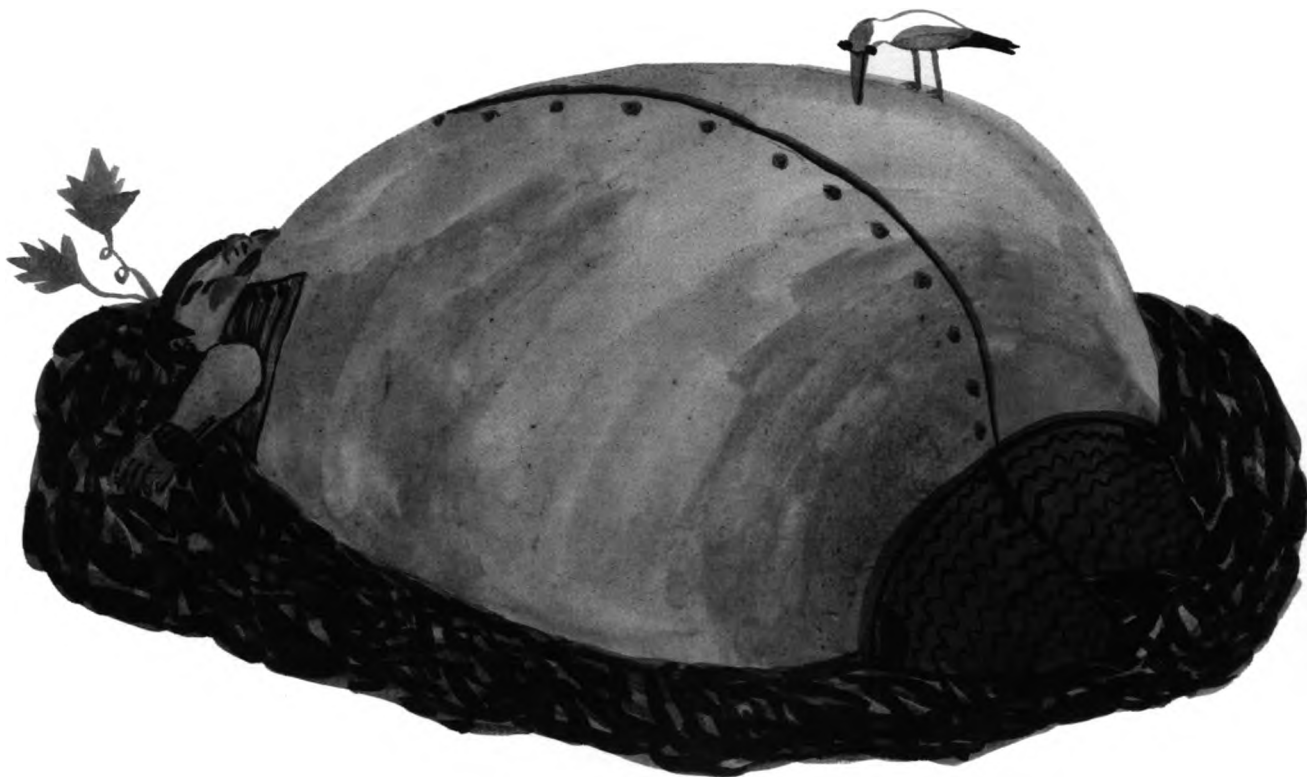
Hledaje houby

Andrej Stankovič

Hledaje houby
v duši hloubi,
pak v hloubi duše
ty houby suše
jsem sám jako kůl v těle.

Neb: „Co to ten chlap mele?“

Mistr Dýně

Ivan Wernisch

Jak dýně
na sluncem vyhřáté hlíně,
tak rozvaluje se hloupý –
hová si ve své hlouposti
a zraje

hlína 127, 173, 253
hovět si 154

Břídil

Jiří Dědeček

Byl jednou jeden břídil,
který sám všechno řídil.

No a jak léta plynula,
přidal se truhlík, bambula,

budižničemu s mamlasem,
nekňuba, trouba s túlpasem,

ba i ten ňouma s popletou.
A to je tečka za větou.

věta 27, 42
popletenost 24, 40, 86

Nemehlo

Josef Kainar

Nemehličko, nemehlo,
přišlo na pec, ulehlo.

Chytrosti v tom není žádné.
To, co leží, neupadne.

pec 96, 224, 225
leží 102, 113, 169, 190

Zlý kozel

Karel Marysko

Byl jest kozel rohatý,
ošklivý a bradatý.
Před svým pánem jenom klečí,
na druhé však zlostně mečí.
Hubu on si nečistí,
mečí samé nesmysly.
Ten k nám vskočil do světnice,
rozbil všechny okenice.
Zlostně dupal, povykoval,
nevychovaně se choval.
Kozle, kozle, zda-li víš,
petrželi rozumíš.
Už jste u nás jednou byli,
mnoho zla zde natropili.
Táhni domů, kozle zlý,
prolhaný a bradatý!

pán 198, 209
kozel 150
brada 83

jazyk 135
strýček 67, 68

Sysel

Emanuel Frynta

Přinesli jsme domů sysla,
ale on tak trochu sislá.
Má ten zatracený zvyk
ze si slape na jazyk.

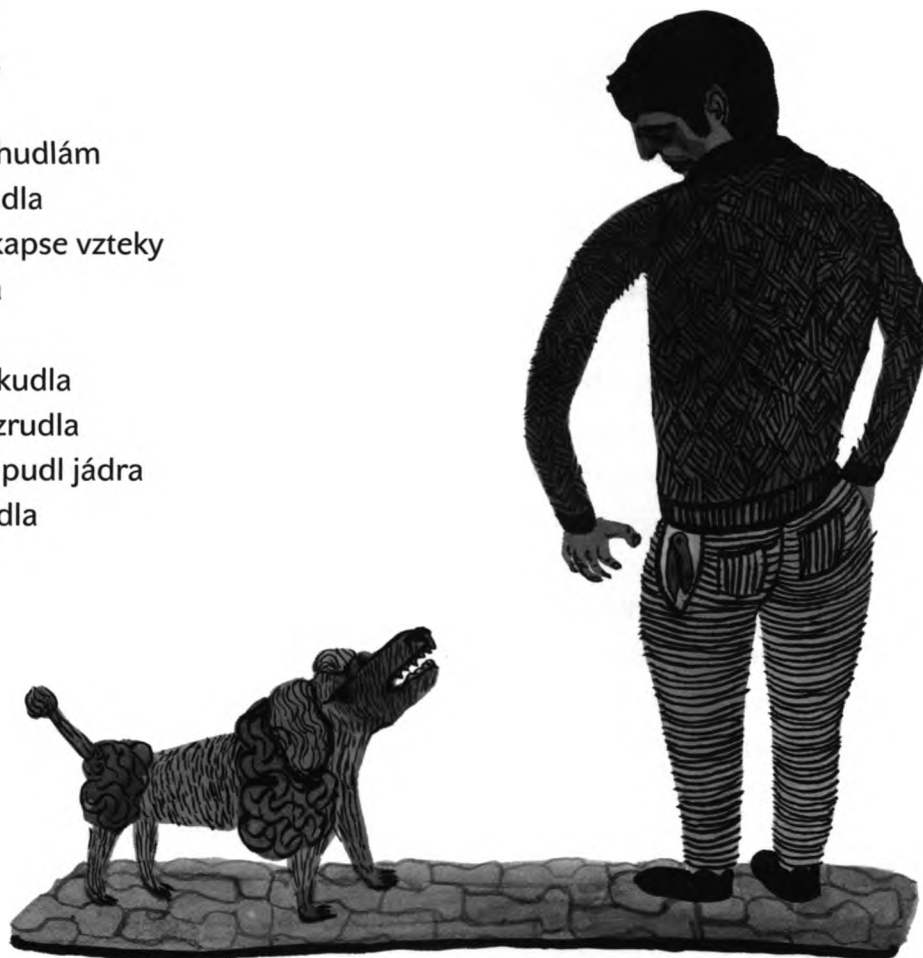
Strejda Béda, jak ho slyšel,
povídá mu: „To jši šyšel?
Čopak jši to ža šyšla?
Šprávný šyšel nešišlá!“

Jádro pudla

Eugen Brikcius

Když na dudy hudlám
rozeštěkám pudla
div že se mi v kapse vzteky
neotevře kudla

Kdyby však ta kudla
vzteky v jádře zrudla
vězel by v tom pudl jádra
místo jádra pudla

vzteklost 50, 97, 130
rudý 160, 226

Polámal se mraveneček

Josef Kožíšek

Polámal se mraveneček –
ví to celá obora.

O půlnoci zavolali
mravenčího doktora.

Doktor klepe na srdíčko,
potom píše recept:
Třikrát denně prášek cukru,
bude chlapík jako rys.

Dali prášky podle rady,
mraveneček stůně dál,
celý den byl jako v ohni,
celou noc jim proplakal.

Čtyři stáli u postýlky,
pátý těšil: Neplakej!
Zafoukám ti na bolístku,
do rána ti bude hej!

Zafoukal mu na bolístku,
pohladil ho po čele,
hop!, a zdravý mraveneček
ráno skáče z postele!

mravenec 187
čtyři 51, 136, 186, 228
pohladit 131
půlnoc 209

Trhám broukovi nožičky

Karel Hynek

Je podzim
a jako padá listí
brouku
budou ti padat nožičky
až ti je začnu trhat
brouku
sem teď vítr

První
úplně si vochnul
dyť přijde zase jaro
brouku

Druhá
teče z tebe ňáká šťáva
kdybich byl kluk
tak bych brečel
ale já sem vítř

Třetí
přilítla sem vosá
ty si ji sem zavolal na pomoc

Čtvrtá
ležíš si na zádech
už máš jenom dvě nohy
už nepolezeš do skulinky

Pátá
eště se cukáš?
utrhnu ti poslední nohu
ale tykadla ti nechám

Šestá
jen půlka šestý
ty si mi ucuk
ty mizero
druhá půlka
už ležíš
už se nehejbáš
jen se koukáš
já sem jako podzim

nožičky 26, 156
podzim 65, 155
vosá 185, 186
vítr 32, 126, 178

kdyby 26, 53, 73, 120, 167, 175
my 53, 80, 104, 209

Vítr

Fráňa Šrámek

Nedověje, nedoletí,
co jsi větru svěřil.
I kdyby to vítr dones,
kdo by tomu věřil?

Vetře, větře, tajný posle,
my si rozumíme,
lidem řeknem, co se musí,
tobě, o čem sníme.

Rovnodennost

Milada Součková

Vítr zapřahá
koně do pluhu
hatrá hatrá há
hý křičí člověk
kdo dřív projede
hý hyjé hotje
kaluže deště
vystřikly kusy
blátivé země
hotje hotje hý
spřežení sjíždí
kluzká úbočí
drtí balvany
hotje hyjé hý
krávě v spřežení
kouří se z boku
kdo dřív od lesa
dorazí hot hó
k měsíci hatrá
kdo dřív zorá
nejdelší brázdu
hot ó hó mezi
lesem silnicí
hý mezi dvěma
obratníky hot
s časem o závod
hot ó hó!

kaluže 156
země 40, 42, 104, 114
kráva 151, 152, 193

Plášť větrů

Josef Hora

plášť 190
pole 104, 152, 182
zavěj 63

Pole a políčka
se plahočí k nebi výš.
Země ty maličká,
tak málo nás uživíš.

Tak málo, dým nad došky vzdych.
Tak málo a čím jdeš výš,
tím více modravých
kvést dětských očí zříš.

Plášť větrů rozvlátý
do chalup sype je,
padají na šaty
mámám jak závěje

a jak kořata kupí se,
sotva tvrdý stůl zočí,
kolem polévky na míse,
v níž plavou jejich oči.

Poučení synovské

František Halas

Když probudí se hlína je to myš
Je-li sklu zima zaroste větvičkama
Ryba je hastrmaní lžička Víš
A slza Slza je voda co je sama

slza 54, 96, 113
sama 72, 202

Déšť

Jiří Orten

Slyšíte déšť? Já též jej slyším
je jistě z peří housátek
tak měkce dopadá zatímco píši
a vrací se k nebi nazpátek

Slyšíte déšť? Jak byste neslyšeli!
vždyť celou noc vám oknem hrál
usínal když jste ještě bděli
a velmi něžně uspával

Slyšíte déšť? Na rozloučenou hraje
tam zůstaňte tam v dálce slyšte jej
jak ustává jak zvolna ustávaje
zaplaví dívčí obličej

déšť 40, 86, 126, 148, 175
zatímco 100, 202
obličej 230

Proč musí být deštníkáři

Jiří Kolář

Kdyby nebyli deštníkáři,
nebyly by deštníky,
kdyby nebyly deštníky,
zmokli bychom jako slepice,
kdybychom zmokli jako slepice,
vypadali bychom
jako zmoklé slepice,
kdybychom vypadali
jako mokré slepice,
každý by se nám smál,
kdyby se nám každý smál,
kdekdo by se nám vyhýbal,
kdyby se nám kdekdo vyhýbal,
žili bychom jako kůl v plotě,
kdybychom žili jako kůl v plotě,
mohl by nás někdo vytrhnout,
rozsekat a spálit.
Proto musí být deštníkáři!

proč 17, 55, 128, 248
vypadat jako 14
slepice 37

Deštivé ráno

Richard Weiner

Je to již bdění? Spím? Kdo to klepe
na moje okno?
Možná že prší – ach ano, vždyť prší!
Krůpěje sbíhají po šikmém okně
jedna za druhou
jako v honičce.

honit 30, 98, 185
bubny 65

Není to bdění! – Bubeník hraje –!
Přece je krásně?!
Nene – vždyť prší, ba věru že prší!
Krůpěje sbíhají po šikmém okně.
Usni, usni zas!
Prší –. Krásně je!

Útěcha

Jaroslav Seifert

slečno slečno vy se mračíte
že po celý den vám přelo
co by měla říkat tamhleta
malá jepice
které přelo po celý život?

malá 103, 158, 177, 198, 263
život 38, 80, 240

Klobouk ve křoví

Jiří Voskovec – Jan Werich

Vítr vane pouští
Po písku žene klobouk
Zahnal ho do houští

Starý a černý klobouk

Kdepak je ta hlava
Která klobouk nosila
Byla černá či plavá

Komu asi patřila?

Kdo to v poušti zmizel
Odkud šel a kam?
Jaký to měl svízel
Že byl v poušti sám?

Jen zaváté stopy
Starý klobouk ve křoví
Nikdo nic nepochopí

Nikdo se nic nedoví

klobouk 31, 85
sám 89, 183, 238, 258

Stopy v písku

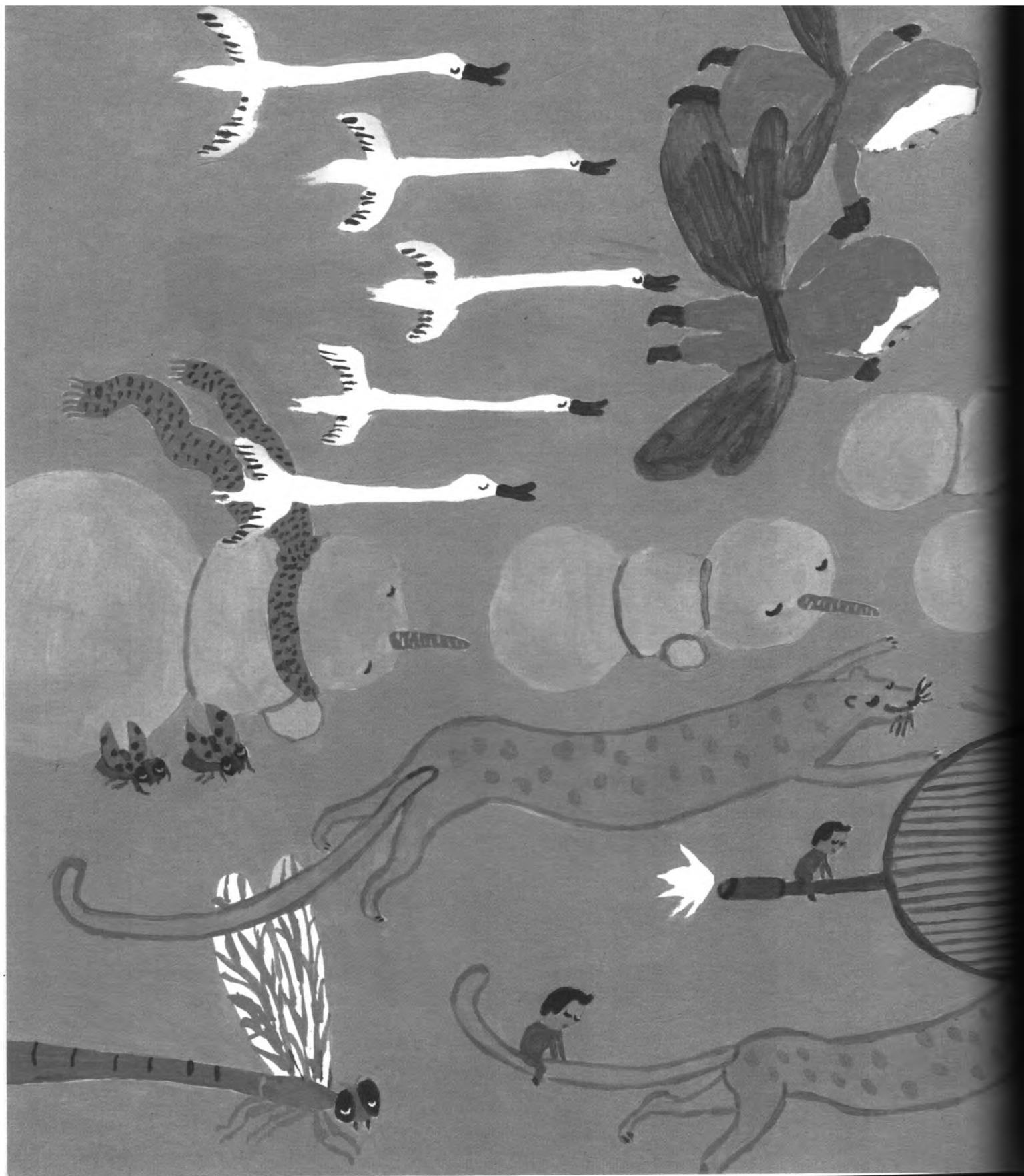
Josef Hiršal

Kdopak to tu skákal
hop, hop, hop?
Kdopak to tu nechal
řádku stop?
Tohle se už nikdy
nedovím.
Ztratil se a zmizel
jako dým.

stopa 144, 178, 209
zmizet 24, 121, 178

Zima

Ivan Wernisch

zima 67, 84, 109, 159, 208

hrádek 184, 185

lopuch 117, 254

divoký 201, 259

Stále jsem hovořil o zimohrádku, až jsi řekla: tak mě tam zaveď.

A tu jsem se počal vymlouvat: možná, že se zklameš,
je to uprostřed polí a v lese jsou divoké kočky,
na schodech sochy, které si ovívají pupky lopuchou,
nebudou se ti líbit.

Přiznám se, řekl jsem, že jsem si něco vymyslel.

Ale tys uhodla, že jsem si vymyslel všechno, a řeklas:
už si taky myslím, že by se mi nelíbil,
nemám ráda divoké kočky a nikdo nás tam nečeká,
nemysli na to.

Schovávám doma

Jiří Weinberger

Schovávám doma
poštovní schránku
do které ukládám
sám sebe k spánku

A když chci večer
udělat hají
tak tu svou schránku
nemohu najít

schovat 19, 26, 120, 154, 199
večer 45, 90, 126, 231
najít 76, 239, 265

Čarohrádek

Věra Provazníková

Železný klíč,
v klíči zámek,
v zámku hrádek,
v hrádku hádek.

Jen tím klíčem
otočíš –
v tu chvíli
je hádek pryč.

klíč 11, 28, 235
had 59, 84

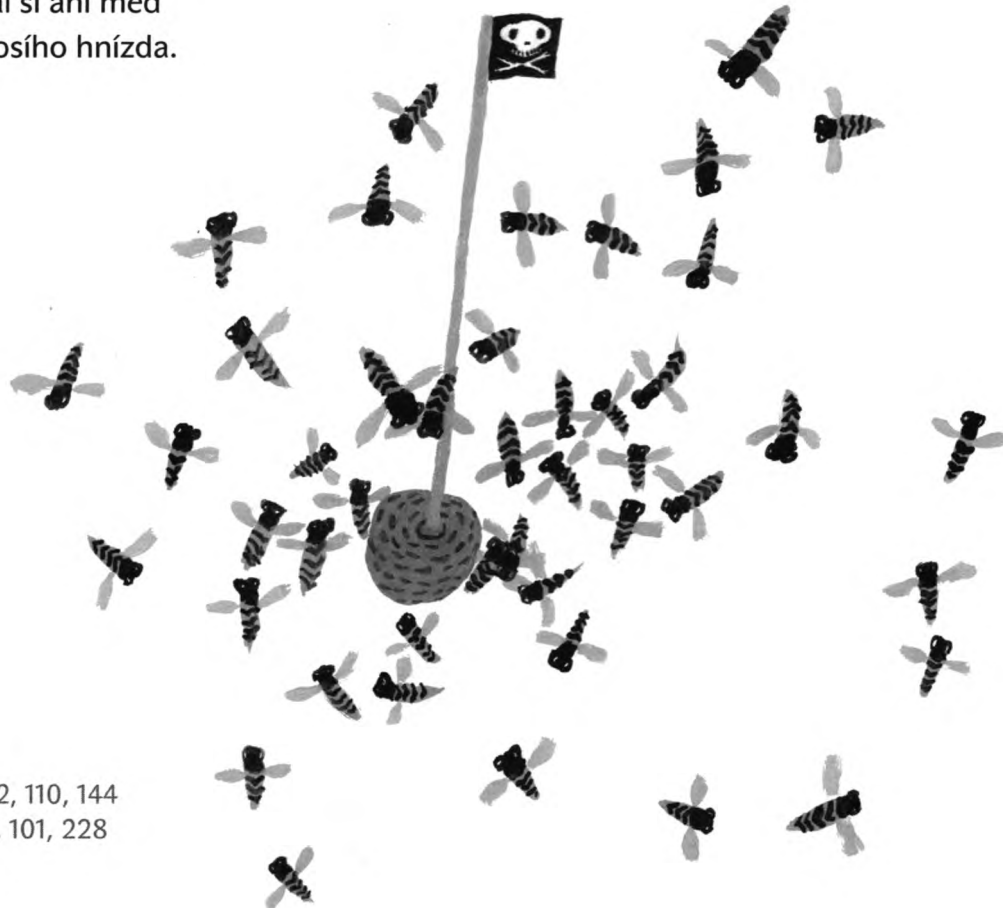

Vosí hnízdo

František Nechvátal

Kluci se dnes honili
kolem vinohrádku,
jeden ztratil košili,
druhý se skryl v chládku.

Jak si sedl, hned se zved,
utíká a hvízdá,
nevybral si ani med
tam z vosího hnízda.

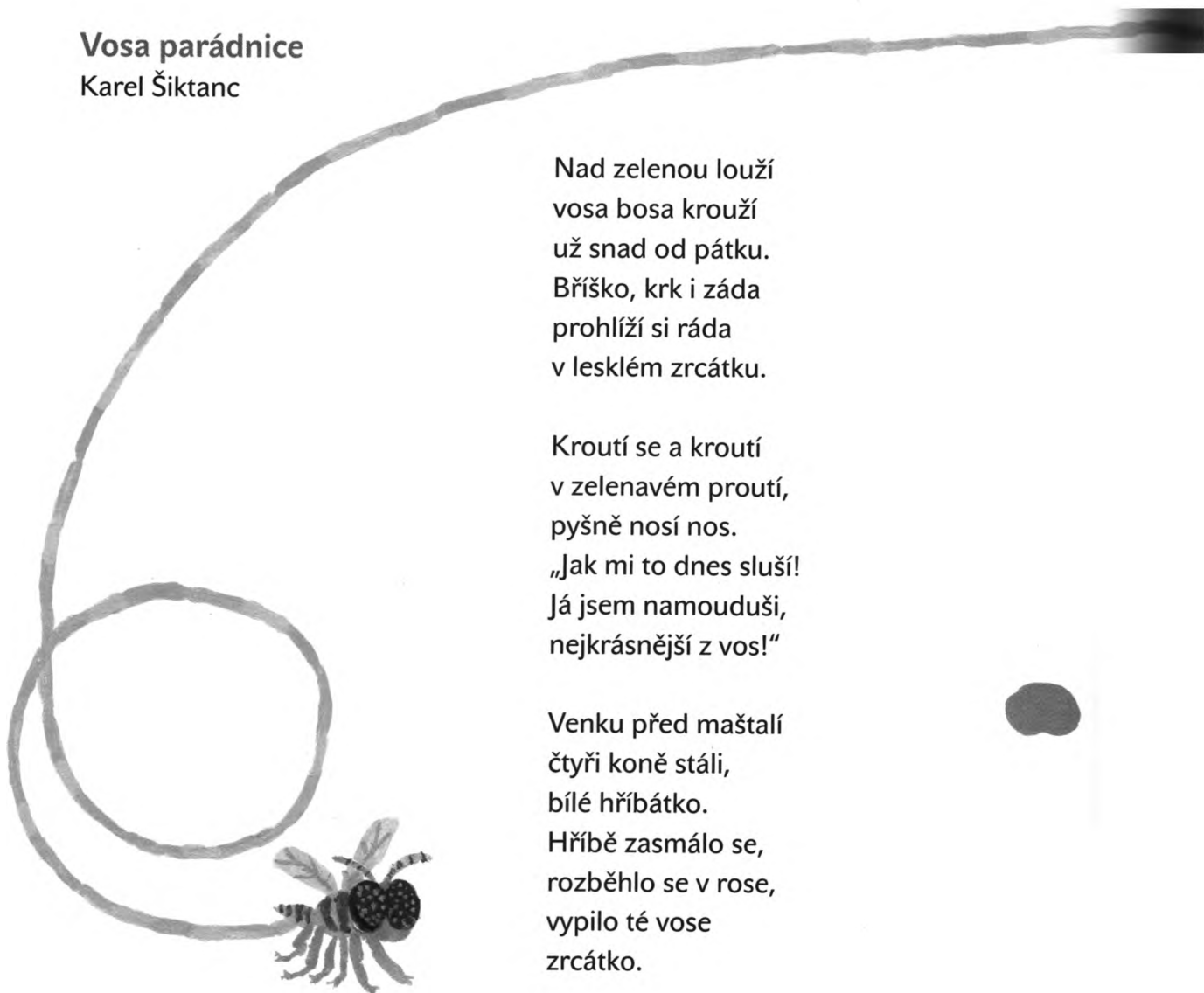

hnízdo 22, 110, 144
chlad 68, 101, 228
vosí 169

Vosa parádnice

Karel Šiktanc

Nad zelenou louží
vosa bosa krouží
už snad od pátku.
Bříško, krk i záda
prohlíží si ráda
v lesklém zrcátku.

Kroučí se a kroučí
v zelenavém proutí,
pyšně nosí nos.
„Jak mi to dnes sluší!
Já jsem namouduši,
nejkrásnější z vos!“

Venku před maštalí
čtyři koně stáli,
bílé hříbátko.
Hříbě zasmálo se,
rozběhlo se v rose,
vypilo té vose
zrcátko.

pyšně 25, 156
namouduši 67
hříbátko 141

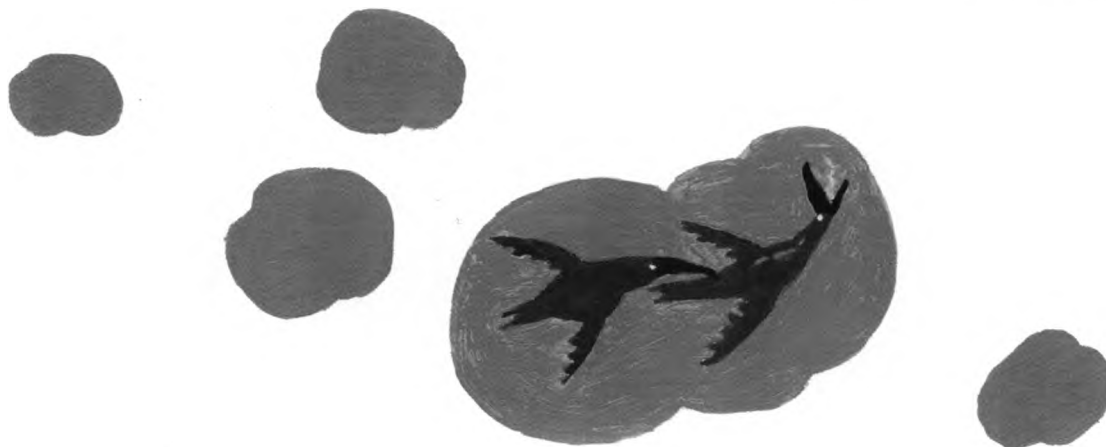
Siesta

Pavel Šrut

Včela bodla vosu
srp posekal kosu,
hřebík tloukl kladivo,
víno si šlo pro pivo,
vrána klovla havrana,
ovce trkla berana,
komára štíp mravenec,
milou zmydlil milenec,
pes pokousal blechu...

A já zatím spal a spal
jako hříbek v mechu.

pivo 222
blecha 130, 197
zatím 103, 131, 174, 226

Bačkůrky z mechu

Milena Lukešová

Ty se povedly, ty zelené bochánky,
ty se ti, lese, povedly!

Hřib na to vsadí sametovou hlavu:
– Takový mech, jako ty dnes,
neumí ani jeden les.

I lesní tůň to šeptá do ouška,
když láká nohatého kolouška:
– Obuj si mé bačkůrky z mechu.

Jsou tiché jako já
a možná ještě tišší.
Tvá kopýtka v nich nikdo neuslyší.

bochánek 224
samet 67
já 31, 107, 174, 213, 232

Řekni mi, lijáku

Ladislav Dvořák

Řekni mi, lijáku,
kolik máš hlav a zobáků?
Proč kloveš z mraků?
Slétni k nám, draku

Slétni k nám, slétni k nám,
já si tvé hlavy spočítám

kolik 127, 156
počítat 27, 228

Koleda

František Lazecký

Nad Beskydem zlatou zbrojí
andělů se šiky strojí,
zpívají Gloria.
Tam do jeslí položila,
třpytem hvězdy ovinula
děťátko Maria.

Gloria. Gloria. Gloria.

Jedna hvězda svítí stájí,
vůl a oslík zahřívají
Ježíše. Gloria.
A Beskydy, bílé ovce,
v modré vyhrávají zvonce,
Tobě, ó Maria.

Gloria. Gloria. Gloria.

bílá 60, 105, 126, 209, 249
hvězdy 103, 149, 209

Těž my dary přineseme,
u jesliček poklekneme
s radostí. Gloria.
Svůj plášť dáme maličkému,
ať plenek nastříhá svému
synáčku Maria.

Gloria. Gloria. Gloria.

Kde noc hvězdná města věží
v klínu slezských vrchů leží
děťátko. Gloria.
Z našich darů květem růže
anděl stele jeho lůže,
usmívá se Maria.

Gloria. Gloria. Gloria.

motýl 105, 122, 152, 230
štěstí 42, 121, 137, 202
vzpomínat 137
kadeře 120

Motýl

Petr Bezruč

Přes smrky, břemy, přes haluze jedlí
lehounký vánek se skřivánkem zvednul;
přes řeku vzpomínek loďky snů bředly,
motýl mi na ruku sednul.

Láska jsi, štěstí jsi, sličný motýle?
Odleť, bys šuhaje, děvuchu zdobil
na černé kadeři, na ruce bílé...
co bych já, co s tebou robil?

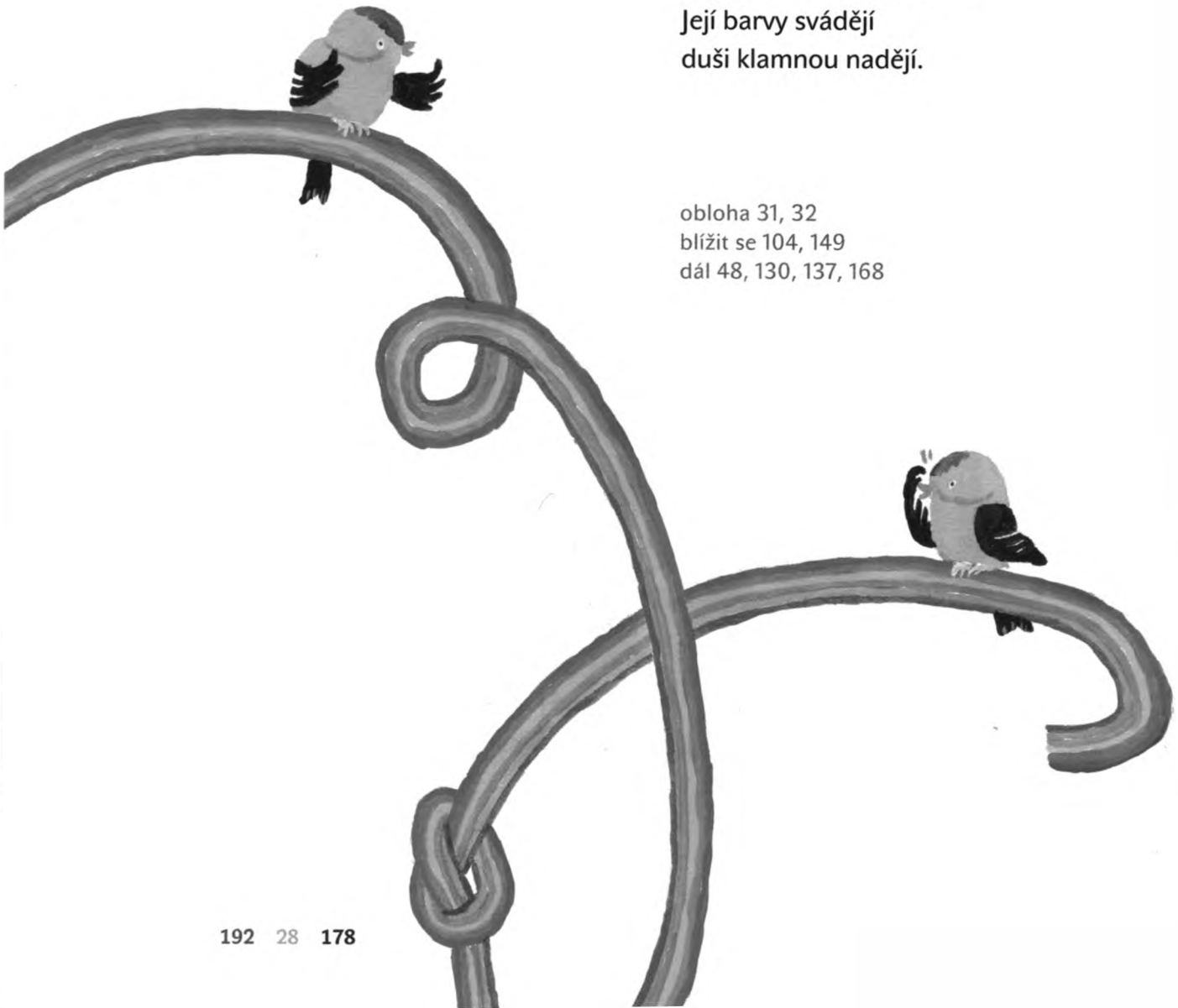

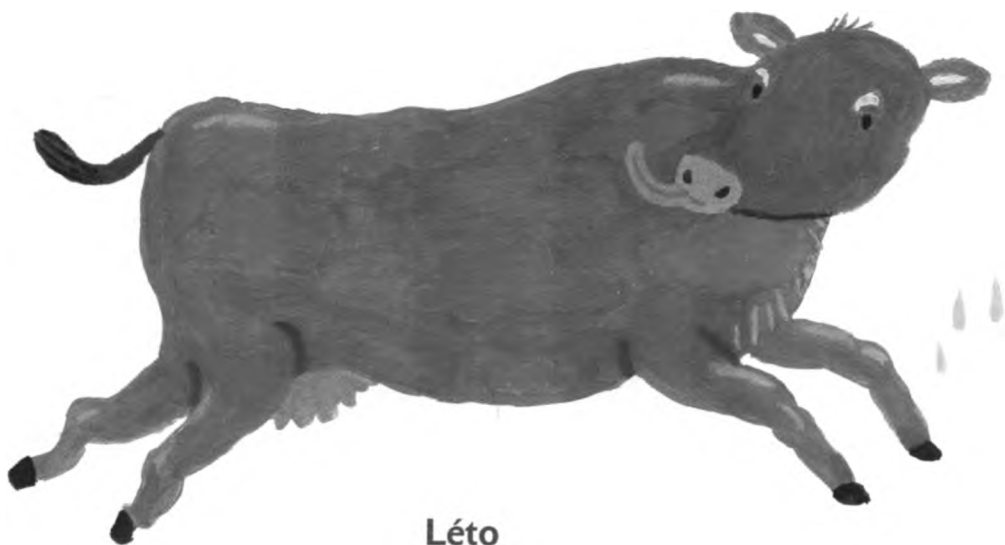
Duha

Petr Kopta

Duha, pestrá paleta,
na obloze rozkvétá.
Čím blíž jdem k ní, tím je dále,
až najednou dá nám vale.
Její barvy svádějí
duši klamnou nadějí.

obloha 31, 32
blížít se 104, 149
dál 48, 130, 137, 168

Léto

František Listopad

Nebe dlouhé jako Čechy,
všude jsou ho plné střechy.
A jak zvoní! a jak voní!
dokud mrak je nezacloní,
ten mrak velký jako kráva,
kráva, která vodu dává.

Čechy 247
zacloní 30
kráva 151, 152, 171
nebe 18, 97, 172, 260

Vrať se, chlapče, vrať se
Viola Fischerová

Vrať se, chlapče, vrať se,
než tě zasypeme,
tisíce bílých vloček
z temného nebe.

chlapec 10, 60, 140
domů 165, 166
ulice 131, 244

Utíkej domů,
cesty se ztrácí,
v ulicích chodí
sněhuláci...

Utíkej, uteč,
než tě zasypeme,
tisíce bílých vloček
z temného nebe.

Vločky, vločky, bílé peří

Vítězslav Nezval

Vločky, vločky, bílé peří,
blázen každý, kdo vám věří!

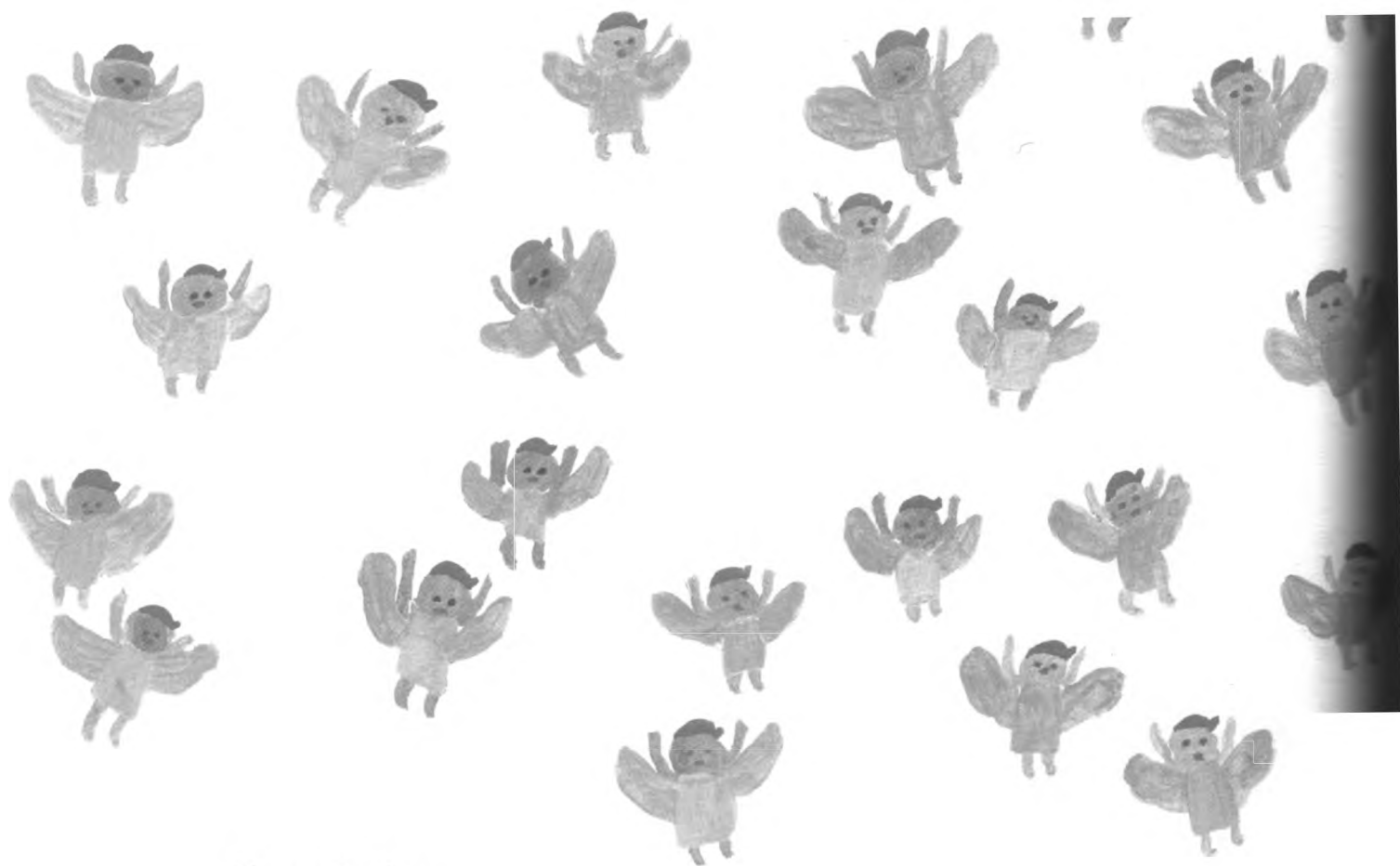
Bílé vločky, hvězdné nebe,
sotva spadnou, již nás zebe.

Vločky, vločky, ach to láká,
postavit si sněhuláka!

Vločky, vločky, jak jste hbité,
škoda, že se rozpouštíte!

vločky 86, 123, 126, 195
blázen 68
zebe 97

Chumelenice

Ivo Štuka

Sotva vstali z postele,
poprali se andělé.
Z křídel se jim sype peří.

T i š e,
b í l e,
dlouze sněží.

sotva 172, 195
peří 17, 65, 144, 174

Andělíčku

Fanda Pánek

Andělíčku
můj strážníčku
opatruj mi mou dušičku,
opatruj ji ve dne v noci
blechu
v svojí
moci.

můj 15, 97, 149, 240
duše 91, 144, 156, 228

Kde se vzaly vši

Jan Zahradníček

Kristus Pán a svatý Petr jdouce
podle vody studené
přišli k louce zelené,
k malé louce.

Pastýř na ní ovce pás,
ležel, nevstal, měl vždy čas.

Poutníci hned, zdali mohou
dozvědět se, kudy zde
do městečka cesta jde.

Ležel, nevstal, jenom nohou
lajdácky jim ukázal:
Takhle pořád dál!

Nehnul se už, neřek slova,
netečně zas hleděl jen
Pánu Bohu do oken...

Takováto nevychova
nezpůsobné osoby
Petra rozzlobí.

Prosí Pána, ať tu kůži
lenošnou hned potrestá,
na pamětnou ať mu dá,
co ho z dřímot vzpruží.
Kristus Pán jen zvedl prst:
Hod' naň tuhle písku hrst!

Stalo se a po chlapisku
zvířátka hned začnou lézt,
žerou hůř, než se dá snést,
hojná jako zrnka písku.
Dodnes ještě lenoši
drbají se, mají vši.

kde 101, 154, 190, 254
prst 107, 135, 230
čas 56, 219, 232, 252
Kristus 209

Krabička

Jiří Schmitzer

brouk 113, 156, 169
škvíra 154
nikdy 44, 152, 179, 217
dokola 146, 228

Mám malinkou krabičku do ní jsem si schoval brouka
děda chodí na houby do pražského podloubí

ten brouk škvírou ve víčku neustále na mě kouká
turisté tam potají v noci na zed' čurají

když vystrčí tykadla mává s nima nebo točí
nikdy nic nepřinese houby rostou jen v lese

vždycky je hned zastrčí když ho cvrnknu mezi oči
chodí pořád dokola když se vrátí zavolá:

Mám malinkou krabičku do ní jsem si schoval brouka...

Noční putování

Hanuš Bonn

Jde vedle mne a mlčí
můj podivný host
Nejhlubší řeka a nad ní
nejtišší most

Jdem široširou tmou
svítilny blikají
člověk jen tuší hory
a zpěvy šalmají

host 54
hluboko 27, 137, 160
člověk 40, 133, 171

Oblouk
Zeno Kaprál

oblouk 109
anděl 141, 190, 260
mrak 15, 126, 193

Na lávce dítě.
Anděl strážný
vztahuje ruce.

Divoká voda
po kamenech skáče.
Po nebi letí mrak.

Ono jde dál.
Zavíráš oči
a trne ti srdce.

Z vnějšího světa
slyšet skřek páva.
Zastav se, čase!

Klenout sama sebe
je tak spásitelné,
jak zamávat na ně.

Dítě už skotačí
na protějším břehu.
Ale co s tebou?

Dceři

Jan Zahradníček

Daleký svět a dveří kolikero
od sebe krutě oddělují nás.
Jsi za lesy a jsi zde se mnou, dcero,
v ten žaláří zlý čas.

Zas kladu si tvou hlavu na rameno
a kolem krku cítím ruce tvé,
zas držím tě a říkám si tvé jméno,
zatímco hledím do tmy zářivé.

A modlím se: Ať Bůh tvé kroky chrání,
až sama rozběhneš se za štěstím.
Ať na tvou cestu jasnou od svítání
nepadne z hříchů našich ani stín.

daleký 45, 81, 126
žalář 141
modlit se 206
dcera 39, 214

Hádej, mámo!

Lumír Čivrný

Koukej, mámo, jsme tu dva:
někdo se mnou utíká,
vstane se mnou, lehne si,
co mi dáváš, bere si,
se mnou natahuje ruku.

Mámo, kdopak z těch dvou kluků
doopravdy je tvůj syn?
Já –

ten druhý, to je stín.

hádej 77
někdo 175, 206
synáček 141, 190

Stín

Eugen Brikcius

Doprovázen cizím stínem
spěchá kamsi po ulicích
svůj stín zří až v světě jiném
kde končí pouť spěchajících

stín 96, 118, 205, 230
končí 40, 150

Stínový králíčku

Zbyněk Havlíček

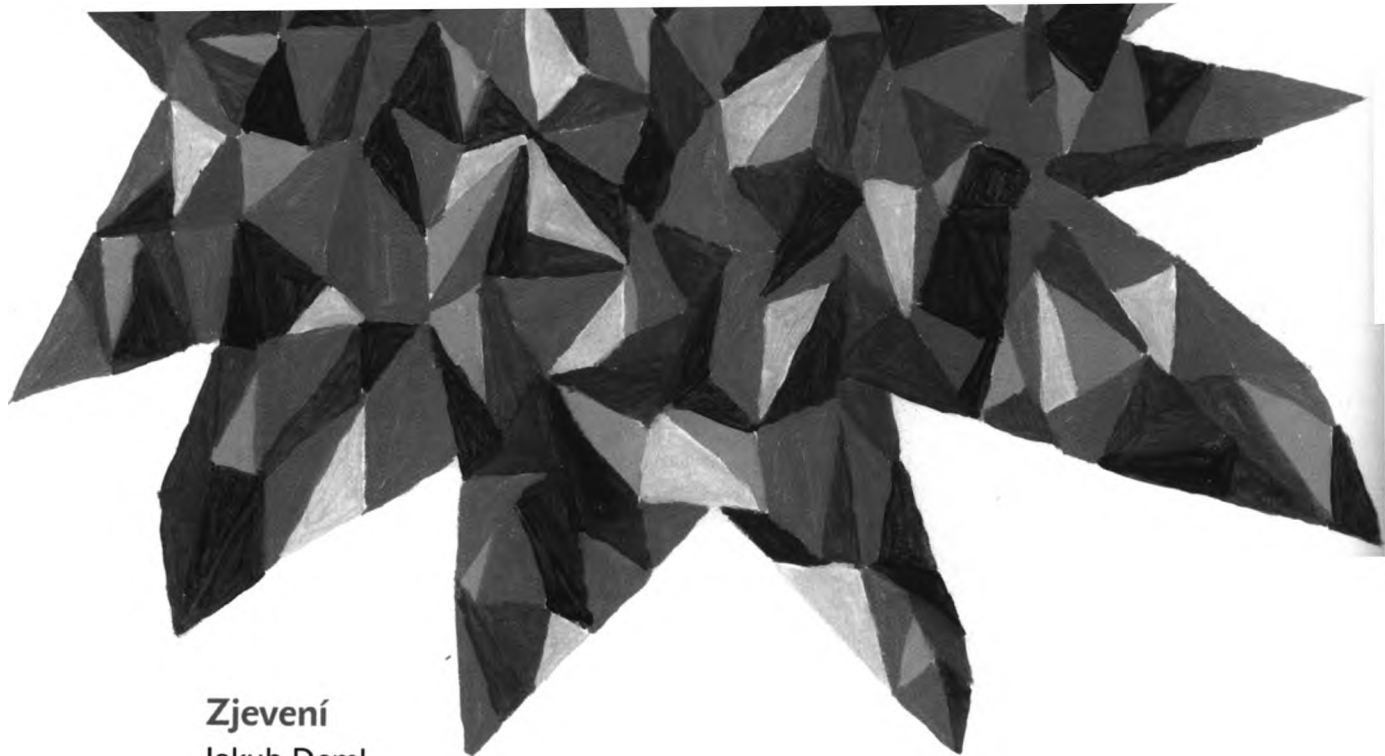
Oblaka, oblaka,
Zrcadlo bez tváře,
Smět se tak vyplakat
Do tvého polštáře!

Už zvoní klekání,
Už cinká o lžičku.
Proč jsem tě poranil,
Stínový králíčku?

zrcadlo 42, 45
lžička 52, 173

Zjevení

Jakub Deml

I

Hvězda se odloupla, nevím jak
sletěla z nebe do oblak
a zkřehlá mrazem
padla na zem.

Kletba přestala odvěká,
ihned se změnila v člověka
a zavřenými dveřmi vešla,
jinam nešla.

Pod jedinou střechu
jako pro útěchu
vlaštovka se vrátí,
roky se tratí.

II

Vzdychla si řeka, hnuly se ledy,
snad naposledy
někdo se za mne pomodlil.
Kdo to byl?

útěcha 177
naposled 108

Fuk

Bogdan Trojak

Jsme boží bubli-fuk
tam u trati, kde fouká
a plaňky trčí sveřepě.

A naše životy jak na čepici mouka,
kterou si mlynář Bůh
o rukáv jednou setřepe.

fouká 15, 61, 168
Bůh 17, 202, 208, 260

Ježíšek

Ivo Vodsedálek

Ježíšek
má nový kožíšek

kožich 130, 228
loužička 52, 156
vzduch 106, 122, 210, 254

Koupila ho Marie
ten se v něm teď zahřeje

Je celý chlupatý
šlape si na paty

V zimě to moc klouže
upadnul do louže

je celý zmazaný
ten klouček mazaný

Ježíšek kos
natlouk si nos

Marie
ho teď peskuje

Dala mu pohlavek
jako pan Morávek

Ježíšek bůh
jen lapá vzduch

Oslátko

Fráňa Šrámek

Viděli jste v bílém sněhu
růženeček dětských stop?
Vedly, vedly ku betlému
a nad nimi hvězdný strop.

Jenom děti ještě dojdou,
my si už jen vzpomenem.
Za sedmerou horou, vodou
dřímá ona modrá zem.

Za černými jedličkami.
Za stříbrnou pastvinou.
A ty, hvězdo, kráčeš s námi
tou půlnoční hodinou.

strop 144, 217, 224
jesličky 190
dokořán 133
viděli 120, 152, 239

Tím je lépe, čím jsi chudší,
tím se snáze peláší.
Vem ovečku do náručí,
k betlémské spěj salaši.

Jasná hvězda chvostem míří,
pod hvězdou chlév dokořán:
Poklekněme za pastýři,
narodil se Kristus Pán.

Málem jsme však nespatriili
v plenkách jeslí robátka.
My jsme očí nespustili
z přemilého oslátka...

Chudá a veselá
František Listopad

Chudý a veselý
ejchuchu ejchuchu
jak čapku vyhodit
básničku do vzduchu

mléčnými zoubky
kouše svět
Tráva zahvívá
a panáčkuje hned

Obejít úhor
bezem jej pozasít
pospíchám všechno
malým snem pokazit

rukou chtít pohladit
vše živé bezmála
zadýchat holátka
v okrese tralala

Chudý a veselý
ejchuchu ejchuchu
jak čapku vyhodit
básničku do vzduchu

čepice 31, 207, 226
zuby 80, 108, 259

Snuji svoje pavučiny

Viola Fischerová

Snuji svoje pavučiny

Říkají mi

Je to tak smutné

je to tak smutné

Přiznávám se

Jsem veselý pes

Ale někde

musím bydlet

pavučina 118, 144, 228
přiznat se 182

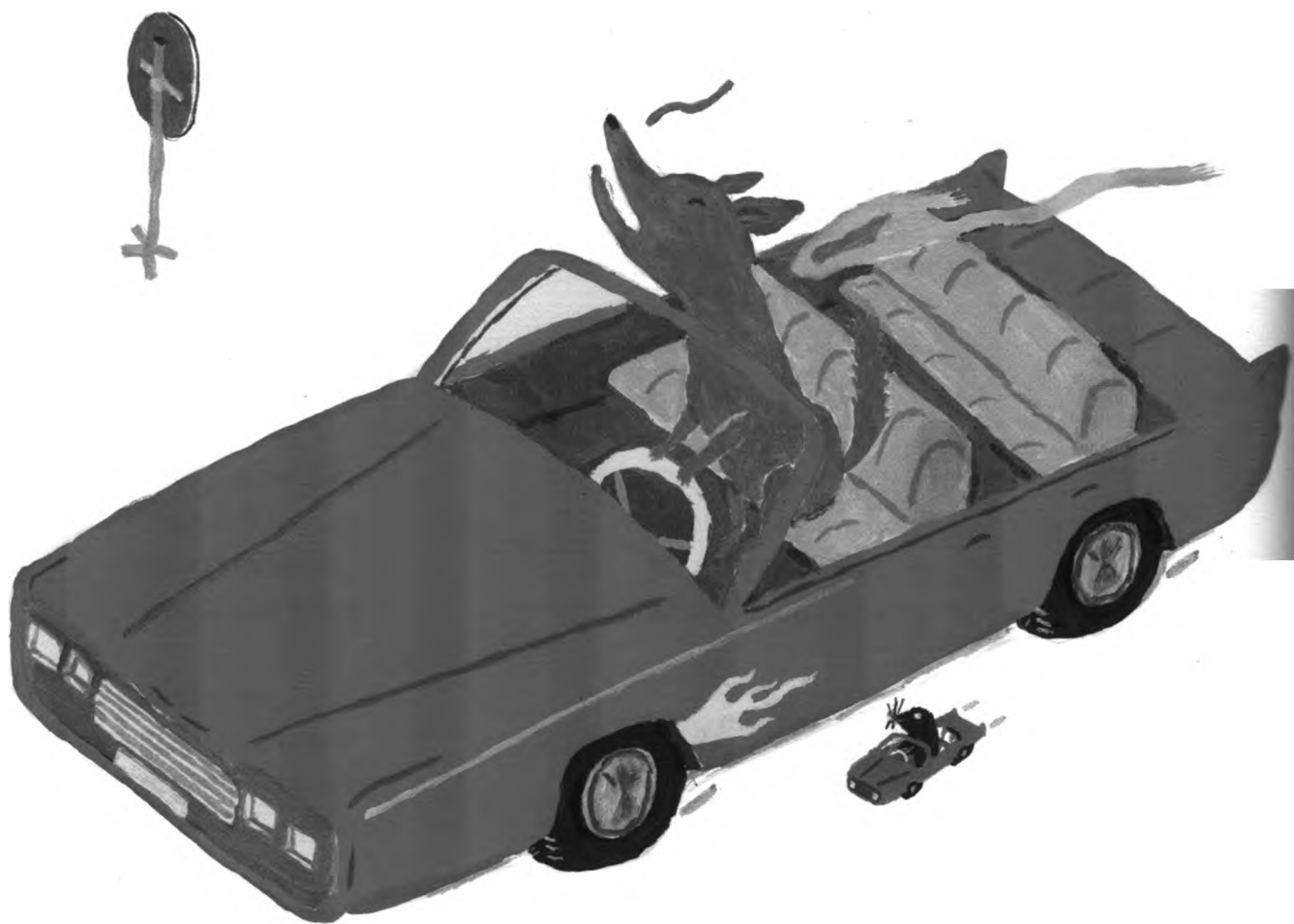
Šakal

Ivan Blatný

Byl jednou jeden šakal,
ten šakal smutně plakal.

šakal 80
proč 25, 89, 264

To bylo vytí, to byl pláč.
A nevěděl jsi proč a zač.

Divná láska

Jiří Havel

Povídala rýma kašli:

„My dva jsme se šťastně našli,
nemůžeme, podle všeho,
žít už jeden bez druhého.“

Chřipka řekla: „Já je znám,
je to láska jako trám!“

láska 45, 66, 110, 191
povídat 120, 158, 222

Básník a klobásník

T. R. Field

Švarná dcera klobásníka
zažrala se do básníka.
On však lepšího je gusta,
zažral by se spíš do buřta!

žrát 156, 245
básník 27, 262
spíš 14, 21, 246

Masopust

Milan Ohnisko

Řezníkova dcera
krvácela zcela

Kol dcer zelináře
nevídaná záře

Kdo to všechno viděl?

Neteř opraváře
připálených housek

K poezii má to
věru už jen kousek

zář 59, 91, 248
věru 51, 176, 228
zelí 221, 222

V tom královském sídle
Vítězslav Nezval

V tom královském sídle,
měli mouchu v jídle.

Moucha jedla, pila,
pak se utopila.

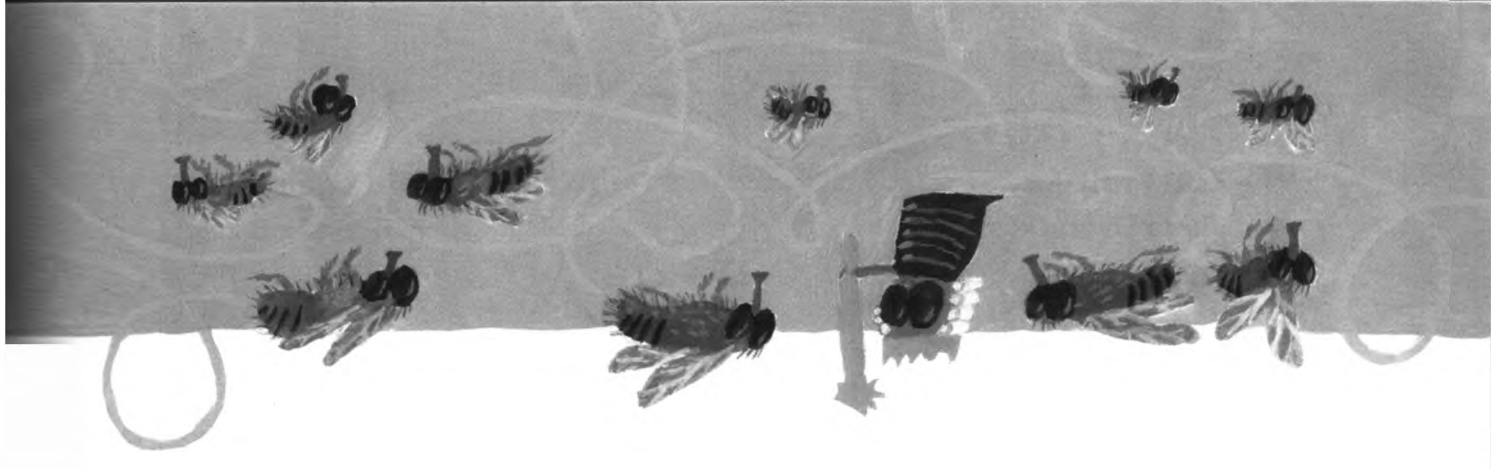
Odvezli ji k faře,
bez már, bez trakaře.

Tam ji pochovali,
nápis na ni dali.

Když ji pochovali,
smutně zaplakali.

utopit 76, 158, 216, 237
smutno 58, 140, 251

Mouchy

Ivan Blatný

Šupity ela hop!
Much máme plný strop.

Dzintara bum bum bum!
Much máme plný dům.

Nejstarší, čaroděj,
vede ten muší rej.

To on zná záhadu
jak vidět dozadu.

On, jejich starý král,
všem jim to pošeptal.

Proto je s mouchou kříž:
Nikdy ji nechytíš.

hop 168, 179
šeptat 18, 188
nikdy 56, 237

Zlatá muška

Vlasta Dvořáčková

Zlatá muška
stůně,
přejedla se
vůně

z jitrnic
a z jelit:
moc lakomá byla
nechtěla se dělit.

zlatý 23, 44, 128, 245, 262
vůně 41

Jak nejlépe ulovit (jakékoliv) zvíře

Josef Brukner

Jak se vlastně loví?

Lovec řekne: „Puškou.“

Spisovatel: „Slovy.“

Malíř: „Barvou. Tužkou.“

Puškou ulovené
na pokraji lesa
do zelené trávy
naráz mrtvé klesá.

Slovy ulovené
celé dlouhé časy
o lukách a lesích
s námi povídá si.

Tužkou ulovené,
barvou malované
radovat se, skákat
nikdy nepřestane.

barva 40, 66, 192
nikdy 48, 158, 237

Pastelky

Miroslav Florian

Zelený bicykl

a oči kočičí,

červenou přilbu panu hasiči,

jen hezky maluj, namaluj, co chceš,

mámu, jak krájí

velký koláč s mákem –

a aspoň rýhu za lodí a ptákem,

když všem pastelkám špičky ulámeš.

zelený 81, 186, 198, 219

pták 105, 106, 156, 228

Byli jsme zelení jak zelí

Jan Zábrana

Byli jsme zelení jak zelí.

To se ti nelíbí?

Ale jo, vždyť nás vyzvracely
nemocné velryby.

velryba 30, 83, 146
nelíbí 182

Výhružná píseň

Jiří Gruša

Šla sobota do zelí
natrhati pondělí.
Přišlo na ni úterý,
že má trhat neděli.

Neděli
v pondělí
s knedlíkem a se zelím.

Leč sobota povídá:
Už se mi to zajídá.
Říká – já to nesvedu,
radši se dám na středu.

Na středu,
na středičku
k svačině na vidličku.

Na to praví úterý,
že i čtvrtek některý,
když se nechá na pátek,
chrupe jako oplátek.

Nutno ale
o páté
začít smažit omastek.

Žel, sobota se domnívá,
že úterek bez piva
by při řádné přípravě
mohl chutnat ke kávě.

Na tácu
a na ubruse,
ňam, mám chutě na zákusek.

Úterý se rozčilí
a odpoví: Tintili,
dříve než se zakusím,
sobotu si podusím.

Sobota
dušená,
lepší nežli roštěná.

A že začli hned,
týden se nám sněd.

vidlička 102
zelí 221
leč 230
týden 56, 111

Bochánek

Jiří Gold

Zadělali na bochánek

Dali kynout těsto a zpívali lidové písně

Těsto kynulo

Když jim sahalo po krk nemohli zpívat

Jeden řekl To je hrozné

Budeme hrozinky tleskalo z pece dítě

Těsto je pohltilo a nadzvedlo strop

krk 44, 118, 186, 202
pec 96, 164, 225

Chléb v dětství

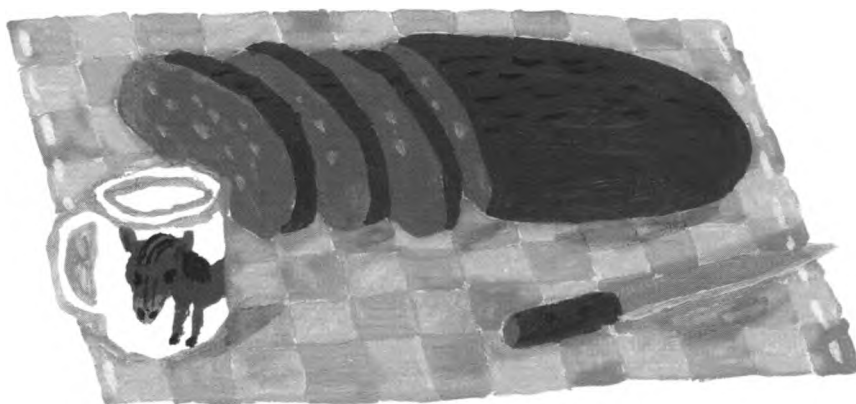
Jiřina Hauková

Už kvásek zvedl chléb,
buclatý seděl v okřínu
a pec vydala na světlo
dotvořenou oblinu.

Pak křížkem požehnaný
orosila ho sůl
a při černé hodince
ubylo ho půl.

Z dvířek kachláku oheň
na zdi zlaté tvary snul,
svět proměnlivých postav,
který nás uhranul.

zvednout 126, 191
kříž 141, 217

Jak vejce potkalo strejce

Kamil Bednář

A uhlík žhavý,
čilý a nenechavý
vykookne z kamen dvířky
jak ze špehýrky

a hupky! na podlahu,
kam za ním z kamen
při dobrém tahu
hned šlehne plamen.

Kouř a dým,
jak když se v komíně udí,
způsobí, že se
vajíčko vzbudí
a naráz ze škořápky
tenkými drápky

kuřátko pomalu
klube se z obalu,
holé a malé,
jakoby nevyspalé,
a usoužené
horempádem se žene
z kouře a dýmu ven.

kouř 40, 85
dým 101, 172, 179
drápky 12
čepice 207

A zatím u polen
uhlík žhavý,
čilý a nenechavý
dovádí s kamarády –

rudými jazýčky
olizují
židle i poličky,
jako když vyhazují
ohniví skřítci
červené čepičky,

a dřevo staré
jen na ně skočí,
i s červotoči
se v popel mění,

jenom strejce není
a není k probuzení,
i když má
v tvrdém spánku
na kahánku.

Vodník a havran

Jaroslav Seifert

Na staré vrbě bez koruny,
v noci, když vyjde kotouč luny,
vodník, ten mokrý ohava,
cpe palcem tabák do gypsovky,
bezcitně sedě nad úlovky,
a noc je chladně modravá.

A havran někdy slétne k němu
a pak jsou tři v tom tichém sněmu,
on, pták a měsíc. Starý hrad
tyčí své pobožené stěny
a v ticho už je zapředený.
Zapomněl jsem ho počítat.

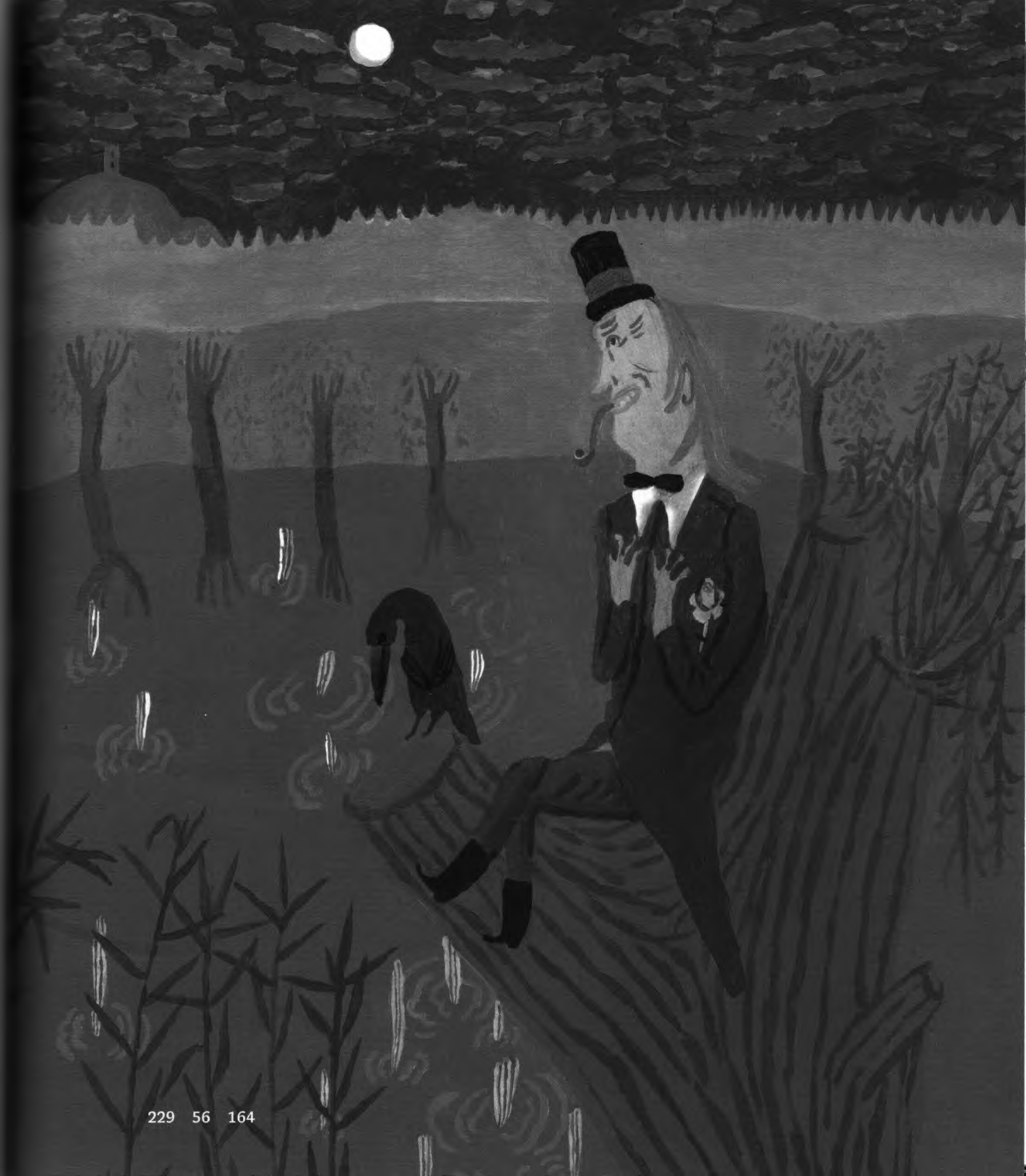
A tak už jsou tu už vlastně čtyři.
Zbývají jenom netopýři
a koldokola černý les.
Je ticho. Jenom pod poklicí
zaúpí duše živořící,
která by chtěla do nebes.

havran 100, 187
hrad 152, 153
netopýr 154

– Jak se ti daří, havran kráká.
– Tak-tak! Pak vodník ptá se ptáka,
jak jemu. Havran: Také tak.
Hrad mlčí, měsíc stoupá k němu
a zdivo světlem cukruje mu,
než zahalí je tmavý mrak.

Pak havran: Cítím v kostech zimu.
– Ba věru, vodník odvětí mu,
bezmála čas je na kožich.
Do toho tesklivého ticha,
kdy ani rybka nezašplíchá,
ozval se z lesa dívčí smích.

To lesní panna na mýtině
dotkla se vláken v pavučině,
jako by sáhla na strunu.
Povzdechl vodník k havranovi:
– Věneček už má fialový,
uvitý z prvních ocúnů.

Kouzelné květy

Josef Hora

Kouzelné květy,
na sklo mrazu hřívá.

Stín v koutě jak čaroděj
na mě kývá.

Vlaj, noci spálená nebesy,
vlaj, vlajko sněhu!

Ovívej vějířem rákosí
těla vln v běhu.

Motýl tmy bije mě
po obličejí.

Na hrotech neznámých
prstů se chvějí.

Kam bloudíš, měsíci?
Nevíš, kam plynu?

Kam uplývám, nejsa leč sen,
šum mušelinu?

květy 122, 123, 159

šumí 122, 231

běhat 72, 148, 186, 258

Tarzan v hlavě

Josef Škvorecký

Balon nad spícím pralesem

Šumící palmy

Hladí čelo

Princezny před plesem

pohladit 131, 210

náměstí 259

hory 57, 148, 200

A na náměstí bijí hodiny

V skleníku za šera

Rozkvetly z večera

Měsíční květiny

Měsíc nad horami

Kreslí bílé zdi

Spícího oparu

Pozor vzduchoplavče!

Princezna spí

Když byla maminka dívčinou

Zdeněk Svěrák

Když byla maminka dívčinou
podobala se víle
Na sobě mívala většinou
šaty jak nevěsta bílé

V kabelce nosila památník
a kdo ji cestou potkal
dojatě usedl na patník
stránku jí veršíkem protkal

Já spanilě slečně zde srdečně
růžové poupě stínuji
Pod tím je řádka J. V. Sládka
jak se dva věrně milují

Jednou tak mládenci cizímu
nabídla čistou stránku
Neuměl slova dát do rýmů
dal jí však napít z džbánku

Řekl že pracuje náhodou
na stavbě zdejší trati
Ty časy dávnou jsou za vodou
dneska mu říkám tati

maminka 41, 42, 43, 44
náhoda 265

Růže

Vilém Závada

Je zákon v tom či šprým
že růže voní vždy tak krásně?
Ty růže jsou snad skvělý rým
na konci tajemné básně

báseň 148, 210
kvést 23, 57, 231
konec 53, 91

anebo div okultní
zhmotněný z jiného světa
Tak málo se o nich ví
a kvetou každého léta

Dítě

Konstantin Biebl

Z malého míče jak na jaře z poupěte
krásný svět vyrůstá v rukou dítěte.

dítě 44, 201, 224
balon 231
tráva 40, 122, 156, 210

Balonek v parku do výše vzlétá,
není v něm tíhy tohoto světa.

Až se ti jednou, chlapečku plavý,
modrý míč do trávy zakutálí,

ať nikdo z chodců, hledících zpovzdálí,
svou bolestnou rukou svět tvůj nezkalí.

Byl jeden míč

Vítězslav Nezval

Byl jeden míč,
v tom míči klíč,
v tom klíči dírka,
v té dírce sirka,
v té sirce plamen,
skočil do kamen.

plamen 226
skočit 72, 148, 226
míček 25, 258

Po večeri

Petr Borkovec

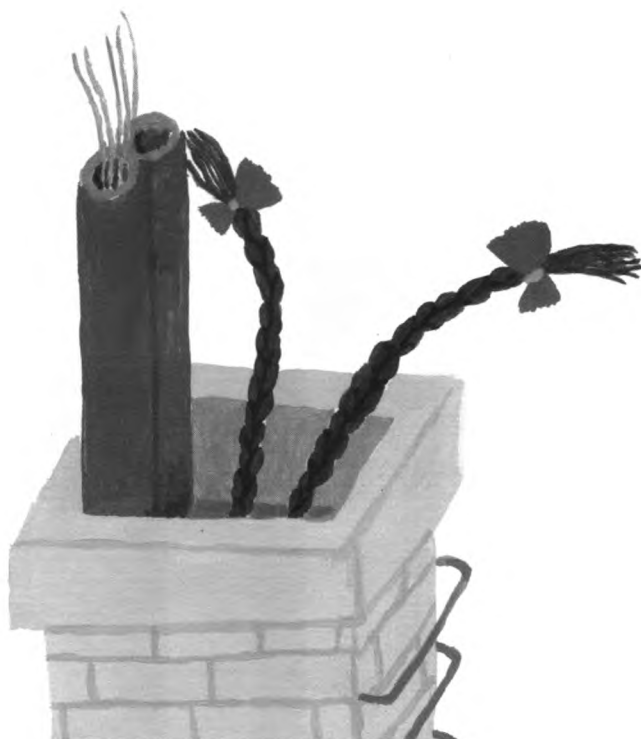
v komíně šramot
milá skovala se
skovaná kývavá
Zítra zase:

v komíně šramot
milá skovala se
skovaná kývavá
Zítra zase:

v komíně šramot
milá skovala se
skovaná kývavá
Zítra zase:

v komíně šramot
.....

komín 85, 120, 226
zase 51, 139, 169, 246

Balada

Vratislav Effenberger

nikdy 40, 84, 219
sám 57, 136, 178, 251

Přitiskni ucho k džbánu
nebe je bez červánků

V džbánu se skřítek utopil
měl žízeň příliš dlouho pil

Byl dlouho na cestě kam šel
nikdy jsem o něm neslyšel

Šel někam daleko kde sám
mohl o kámen roztřískati džbán?

Nebo ho přizabila vdova
když vracela se ze hřbitova?

Skřítek už v džbánu nežije
Koho zas džbánek zabije?

Zpíval sám velký vůdce Celerini z Papadocie

Karel Poláček

Kdybysi mně, má matičko,
nedávala cukrdlata,
moh jsem to přivést dál
než můj drahej táta.

Sbor loupežníků: „Ba jó!“

Kdybysi mě, můj tatíčku,
nenaučil krásti,
moh jsem bejt dnes chloubou
svý drahý český vlasti.

Sbor loupežníků: „Ba jó!“

Kdybych se bejval dobře učil,
moh jsem bejt dneska profesorem,
ale že jsem se neučil,
tak jsem se stal loupežníkem.

Sbor loupežníků: „Ba jó!“

Nemám na tom světě
žádný potěšení
a moje mladý oudy
musej shnít ve vězení.

Sbor loupežníků: „Ba jó!“

Z toho, rodičové,
příklad si vezte
a svoje dítky
na loupežnictví nedávejte!

Sbor loupežníků: „Ba né!“

táta 47, 84, 244
profesor 87, 152
kdybych 68, 112, 169

Loupež
Jan Haubert

Vloupali se zloději
do našeho bytu
a cennosti hledali
při měsíčním svitu

Když nic najít nemohli
tak zapálili svíce
aby toho viděli
v sekretáři více

Nepomohla nakonec
největší žárovka
v celém bytě nebyla
ani jedna stovka

Musel jsem se ráno smát
jejich marné píli
Já tak šmejdím po bytě
přece každou chvíli

nic 199, 265
více 147, 172, 239
žárovka 11

Kašpárek

Vladimír Vokolek

Na nitce můj život visí,
tenounkým hláskem za kulisy
Kašpárek šeptá Honzovi.

Na nitce, považ, někdy se děsím,
něco se přetrhne, hlavu svěsím
a kdo to za mne dopoví?

Rozumíš tomu? Jsem příliš živý
a možná oběšený na nitkách.
Někdy se zamotám a pak se divím,
co je tu k smíchu, když mám strach.

nit 82, 85, 254
možná 176, 182, 188, 240

Psst! Slyším, jak děti přicházejí,
za chvíli opona se rozhrne.
Kašpárka jenom vidět smějí,
ale ty nitky – nitky ne!

Divadlo

Ivan Diviš

Včera mi řeklo kyvadlo
Ivane, pojd' hrát divadlo!

divadlo 45
já 20, 64, 137, 203
ráno 142, 158, 176, 239

Říkám, to by nebylo špatné,
ale co lidé v šatně?

Zlobí se, že nemáme byfé
a že je špatně slyšet

že tu není žádná akustika,
že to řeže, píská, kniká

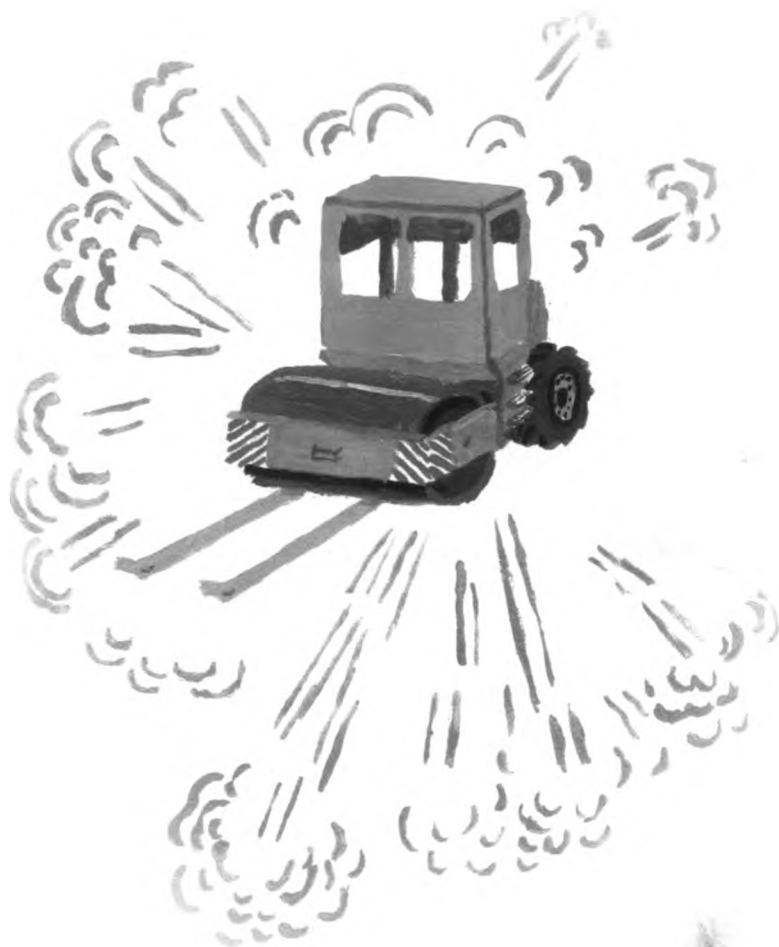
Do toho pufl parní stroj
Nemluv a rychle se stroj!

Zapískla myš v díře:
Já bych dělala rytíře

Pak bidlo,
že se převlékne za strašidlo!

Šli jsme na to rukama nohama
a vyvedli hrozné drama

A že jsme hráli hned ráno,
měli jsme vyprodáno!

sklo 173, 230
tančit 45, 84, 96
mráz 86, 97, 206

Dětská

Otokar Fischer

Ruce si daly do pasu.
Růžové loutky z atlasu.
Nechte mne u sebe pookřát.
Pod okny mráz; a za městem hlad.
Bez léku zuří hloupost i žal.
Točte se, klaňte se v taktu dál.

Snad chvílku se scelí, jak tančíte,
srdce světa, to rozbité.
Co na vás čeká, kdože to ví?
Křehounká půda se pod námi chví.
Je ze skla tu všechno a do času.
Tančete, loutky z atlasu.

Šaškové

Miroslav Holub

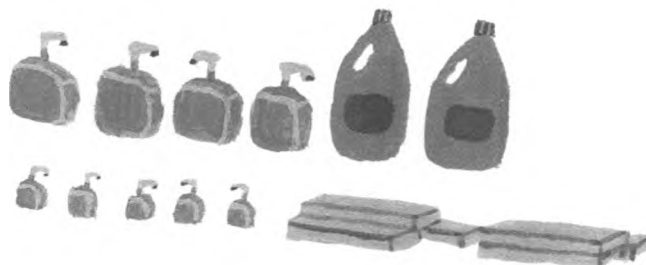
Kam chodí šaškové?

Co jedí šaškové

Kde spí šaškové?

Co dělají šaškové,
když už se nikdo,
ale docela nikdo nesměje,

mami?

kde 63, 102, 158, 258
nikdo 39, 104, 188
spí 69, 90, 120

Holčičí vlásky

Jiří Suchý

Holčičí vlasy stříhá mi táta
Ve velmi chybném domnění
Že se mu holka v pořadí pátá
Tím pádem v kluka promění

Léta mi stříhá hlavu na ježka
Jakýho nosil když byl mlád
Má situace je víc než těžká
S tátou se přece nelze prát

vlasy 45, 248
utíkat 26, 194, 203

A tak
V holčičí hlavě mám
Sny kluka z ulice
Světlem v nich utíkám
Já a má palice

Jako Kid z grotesky
Tržím jen kopance
Není čas na stesky
Tož se dám do tance

Zlaté opojení
Jindřich Hořejší

P'ne Báťa, viděl jsem Chaplina.
Dostal sem lísky do kina,
měl ste jít s náma.

Takový boty, co von tam jed,
p'ne šéf, takový dybyste dělal.
Říkala máma,
že byste neprodělal.
Že bysme mockrát je zblafli jak med,
dyž nejni, co žrát.

do kina 44
pán 87, 127, 208

Příte se na to podivat.

Pohádka o hloupém Vaškovi

Jiří Haussmann

Přišel Vašek k matce Zemi:
– Matičko má, těžko je mi!
Bylo mi dřív také bídne,
dokud jsem měl pána z Vídně,
ale, jak dnes věci stojí,
poroučí mi vrchnost dvojí:
Jedni páni v Moskvě žijí,
druzí zase ve Francii.
Táhnout bryčku těžko tu je –
každý jinak komanduje,

mohu zpřerážet si běhy,
vedu život plný slot:
Moskevský pán volá „čehý“,
pařížský zas „hot“!
Porad', máti, z obou vlád,
kterou spíš mám poslouchat?

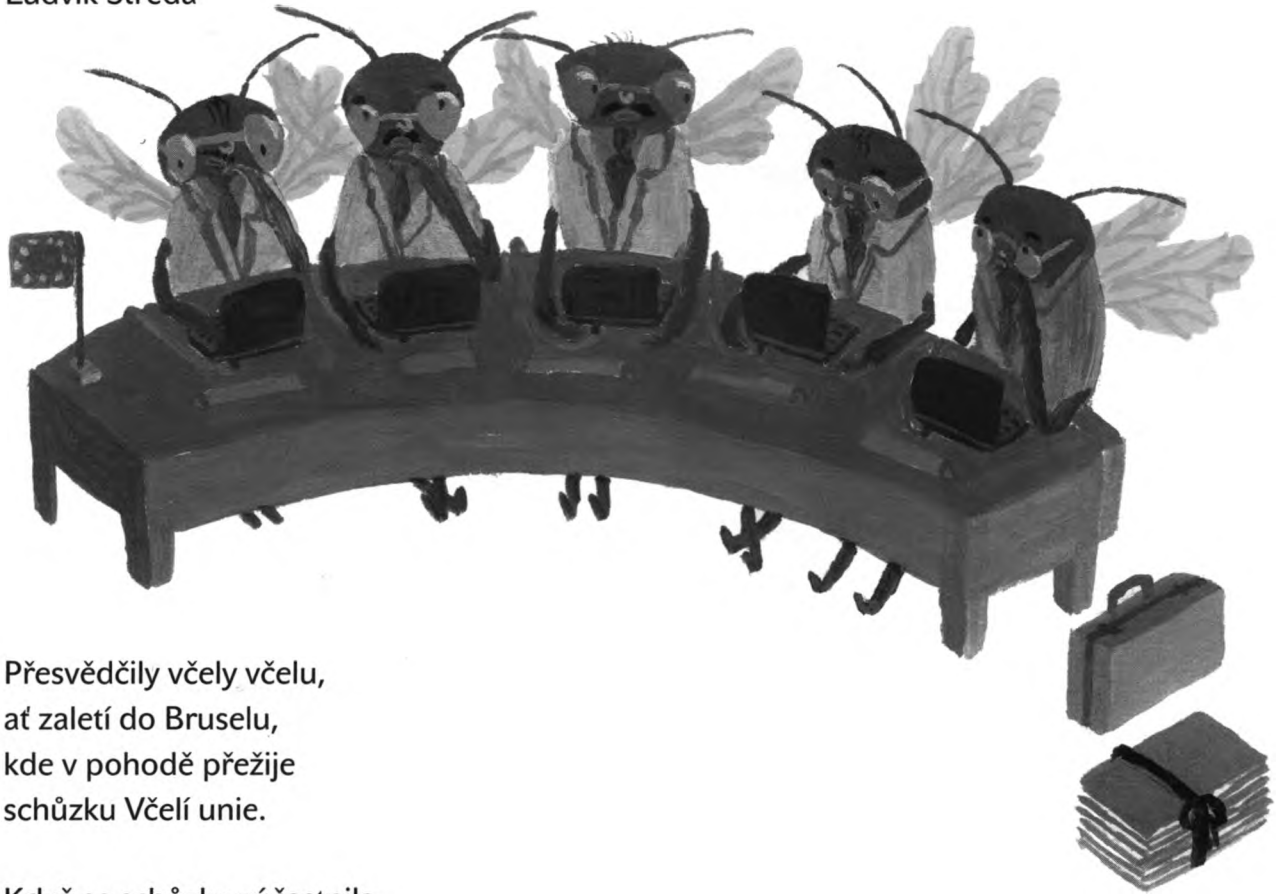
– Hloupý Vašku, lehká rada:
neohýbej stále záda,
nečekej, až co ti pán dá,
zkus to žítí bez komanda!

hloupý 156, 162, 242, 252
radit 168, 258
vládce 107

O včelách

Ludvík Středa

Přesvědčily včely včelu,
ať zaletí do Bruselu,
kde v pohodě přežije
schůzku Včelí unie.

Když se schůzky zúčastnila,
jako vítěz dopadla,
pro včely tam uhájila
právo dávat žihadla.

Pak řekla, že potěší
včely v Čechách depeší,
z té se od ní dověděly,
že z nich budou eurovčely.

včela 122, 187, 249
zvítězit 70

Čmeláku

Vladimír Holan

Čmeláku, první, kdo se hlásí,
když duben sešle první zář,
ty, který ladíš všechny basy,
ač jinak jsi prý perníkář,

proč létáš kolem Káti asi,
proč na ni doráží tvůj let?
Já vím: ona má zlaté vlasy
a ty si myslíš: to je med!

med 55, 86, 185, 245
ladit 252
perník 39

Na violoncello

František Branislav

slyšet 166, 201, 241
neděle 47, 56, 224

Kdo to hrál za letního dne,
všichni to přece slyšeli.
Na co hrál, kdopak uhodne,
nevíš to, bílý jeteli?

Nevěděl. Včely věděly –
a každá v letu bzučela:
Hudebník hrává v neděli
na strunách violoncella.

Rádio

Miroslav Wanek

Rádio má sklony fotografa:
„Prosím, usmívat se!“

Vyrábí nám naše
podvečery
Není mu nás líto

Krejčí světa šijou kabát
uniformy
z rádiové vlny

vlny 32, 230
prosit 137, 198
fotoaparát 11

Píseň

Josef Čapek

Když je ti těžko, smutno,
tohle já dobře znám,
co neštěstí je tíha,
já zakusil jsem sám,
čím potupy jsou muka,
co utrpením zlým,
čím hoře odloučení,
to všechno znám a vím,
co hrůza, děs a bědy,
já nezapomínám,
co tvrdé lidské srdce,
to vryto v srdci mám;
komu je těžko, teskno,
kdo zkrušen neštěstím,
tomu svou účast dávám,
žalu já rozumím,
stesk v nitru mém se setká
povždycky s ohlasem
svět světlý i svět černý
až do dna poznal jsem.

když je 32, 83, 126, 158
děs 152, 240

Plot

Josef Hiršal

Byl jednou jeden plot,
ten plot byl plný not.
Do, re, mi, fa, sol, la, si do.
Víteř si dlouhý čas
podle nich ladil hlas.
Do, si, la, sol, fa, mi, re, do.
Zpívat podle suků?
Jdi, ty hloupý kluku!

byl jednou 163, 212
plot 78, 136, 175
kluk 169, 203

koleno 69, 120
stéblo 156
stýská se 23, 89

Tyčky v plotě

Bohuslav Reynek

Osiřelé tyčky v plotě,
němé struny přibité,
mnoho víte o samotě.
O křídlech nevíte.

Stébla, kterým se po klasu
vyslyšení nestýská.
Bez tváře jste. Bez úžasu.
Vyděšená strniska.

Hubených let holé hnáty
do čekání zajaté.
Suky v dlaních. V hlíně paty.
Kolena nemáte.

vzduch 106, 122, 208, 210
uzel 149

Šídlo

Zdeněk Kriebel

Modrá jehla šije vzduch
nad rákosem u lopuch.

Dělá na něm dlouhé stehy,
jak by k němu šila břehy.

Okřídlená jehlo v síti,
kde máš ouško? Kde máš niti?

Ještě smyčku, uzel, kruh...
šije, šije znova vzduch.

Hubatá kopřiva

Ondřej Suchý

huba 165
jen tak 56, 63, 114

Kopřivo, kopřivo,
stojíš trochu nakřivo.
Postav se rovně!

Co je ti po mně?!
Já se jen tak válím,
a když mohu – páším...

U Slap

Karel Šiktanc

devět 39
tetička 49, 68
kruté 202

Brnká,
brnká
tetka srnka
u Slap na kytaru.
Tančí kolem
pod topolem
ovcí devět párů.

Beran Béda,
neposeda,
kopl do meruny.
Srnce po té
ráně kruté
praskly
všechny struny.

Skóre

Josef Mlejnek

Jedna nula
dva nula
nula nulou
vzplanula

Nula jedna
nula dva
nula nulou
propadla

jedna 134, 158, 239, 262
dva 50, 90, 203, 232

Nepřítel nepořádek

Jiří Schmitzer

Kde mám kolo pumpičku
míček drátek truhličku
letadélko pytlíček
plný malých kuliček
kde mám všecy všecičky
tyhle milé věcičky

Když jsem malou chvilku spal
úklid mi je všechny vzal
úklida já nemám rád
horší on je nežli smrad
jen odběhneš na chvíli
hned si úklid popílí
z věcí které rád jsi měl
nenajdeš nic bohužel

věc 35, 51, 246
bambula 163
ach 51, 104, 124, 156

Úklid zničí útulek
střapečků a bambulek
člověk je pak na světě
jak ta kulka v ruletě
poradím si vždycky sám
totéž také radím vám
zajedu si do sběru
tam si něco vyberu
pantoflíček kulečnick
rourku skobku slunečník
může úklid přijít chtít
nastražím na něj dynamit
pořádek jenž chodí s ním
do povětří vyhodím
ká slast pro mne bude ach
uléhati v sutinách

Uragán

Vlastimil Maršíček

fuk 207

zub 80, 108

cesta 127, 158, 198, 237

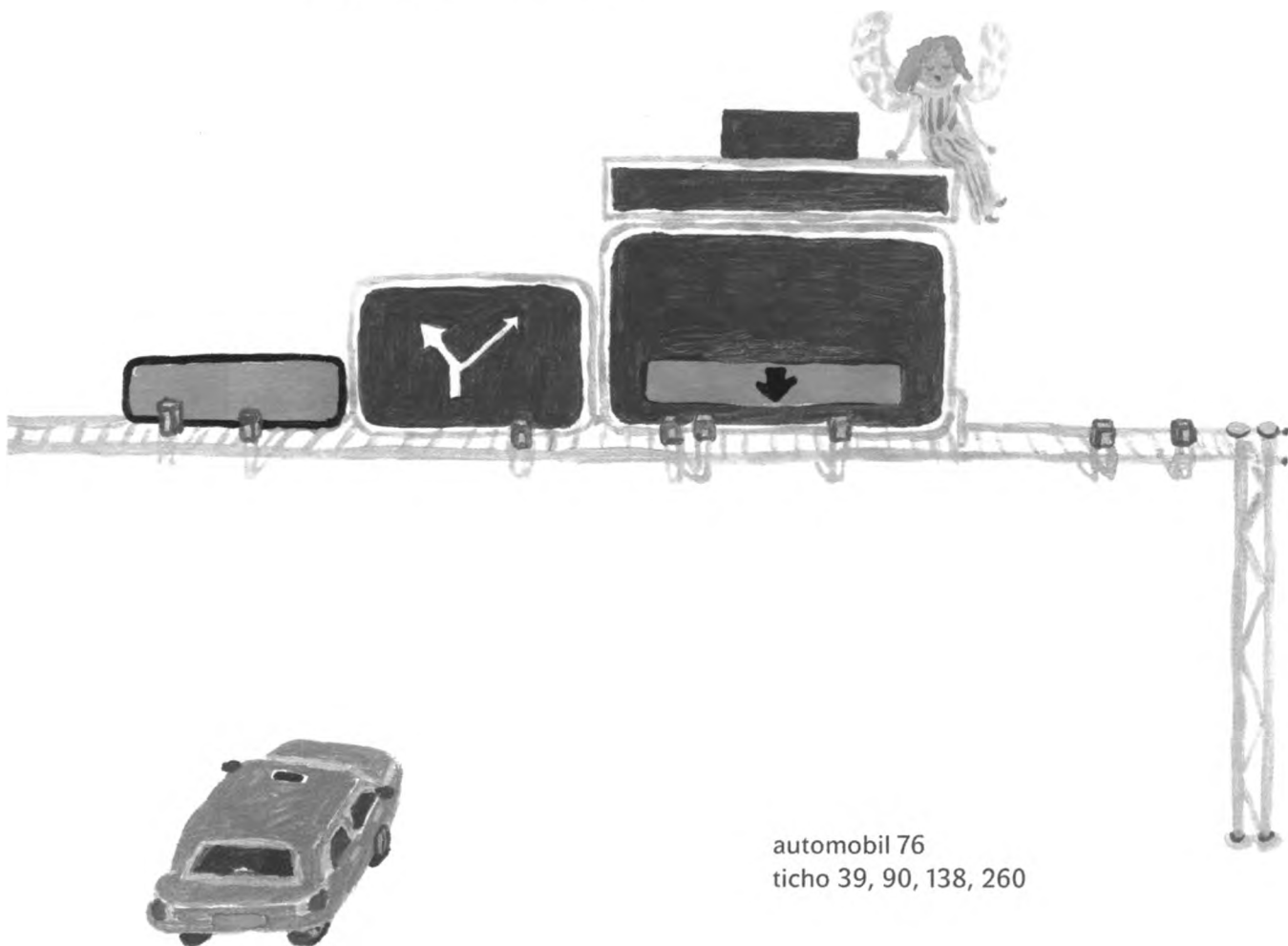

Na divokém oři
všecko v cestě boří.
V javory a duby
zatíná zlé zuby,
buší do nich pěští
v parku na náměstí
tenhle hromotluk.
Pak po tom všem vzruchu
klidně si dá sprchu –
všecko je mu fuk!

Kam prchnou andělé

Jiřina Hauková

Auto je dnes bůh jezdící na kolečkách
a z fotbalových hřišť prchli andělé,
nechce se jim ani na nebe,
hřmot tryskáčů je zažene,
nezbývá než do jeskyní pod zemí,
tam je ještě ticho, které oněmí.

automobil 76
ticho 39, 90, 138, 260

Život je těžký

Karel Konrád

Život je těžký,
když není na tramvaj,
musí se pěšky.

Oh, dnes už se nebásní
s hlavou skloněnou v dlani.
Dnes už jsou – naštěstí –
autoři motorizovaní.

A drž mi palec,
drž mi palec,
už to dopisuji
na čtyřválec.

život 36, 45, 207, 246
den 22, 42, 45, 137

Nad knihami

Jan Alda

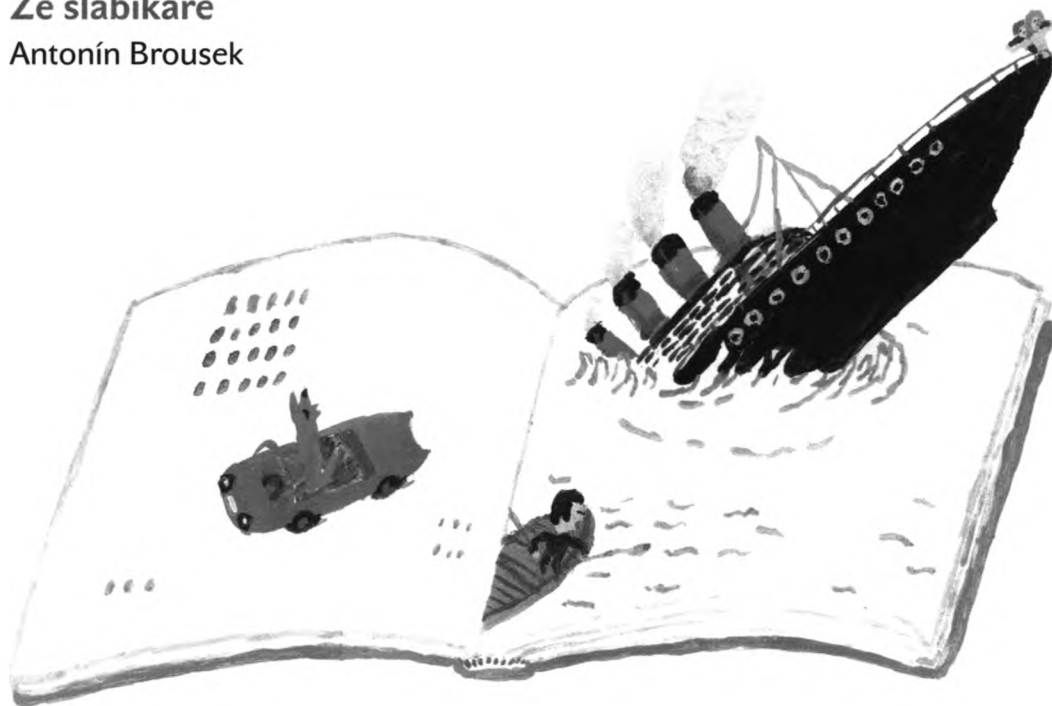
Sedím vážně jako mnich
před knihovnou plnou knih.
Každá skví se v jiném šatě:
jedna v plátně, druhá v zlatě.

Jedna je tu bez šatu,
Poznávám ji po hmatu.
Zpívá to v ní, zvoní, vzlyká:
Jsou v ní verše od básníka.

šaty 79,82,172,232
plný 135,137,193,217,252
kniha 265

Ze slabikáře
Antonín Brousek

Už jste mne dávno nevytrhly ze spánku,
verše, žadonící o malou říkánku,

špička 102, 220
spánek 45, 183, 226

kra, nabízející svoji zářivou špici
z ledových hlubin, v nichž mizí trosečníci.

Už do mne dávno netrk nepotopitelný Titanic.
A chtělo to jen vzlyk, jen pouhý vzlyk.

A orchestr zas jakoby nic hraje
na samém pokraji zhoubného ráje.

Když jsem se do hledání dal
Vladimír Holan

Když jsem se do hledání dal,
našel jsem, zde je ta knížka!
Kdo však ji takhle roztrhal?
Kačenka říká: „Myška!“

Myška? A proč ji rvala as?
– „No, byla příliš nová,
a pak tam vůbec chyběl hlas
a obrázková slova!“

myška 14, 105, 144
vůbec 84, 87, 120

Taková hra: zavři oči nahmátni knihu

Ivan Wernisch

Taková hra: zavři oči nahmátni knihu

otevři ji otevři oči

a je tam odpověď

To není náhoda A neznamená to nic

Všechno je odpověď

na niž je těžké najít otázku

hmat 262
nic 36, 263
hra 78, 79
kniha 262

AUTOŘI PODLE ABECEDNÍHO POŘÁDKU

Alda, Jan · 262

Bednář, Kamil · 226

Bezruč, Petr · 191

Biebl, Konstantin · 27, 81, 234

Blatný, Ivan · 101, 212, 217

Bondy, Egon · 15

Bonn, Hanuš · 200

Borkovec, Petr · 236

Brabenec, Vratislav · 155

Branislav, František · 249

Brikcius, Eugen · 167, 204

Brousek, Antonín · 96, 263

Brukner, Josef · 219

Burian, E. F. · 24

Čapek, Josef · 50, 251

Čarek, Jan · 64, 76, 104

Černík, Michal · 40

Čivrný, Lumír · 203

Daniel, Jiří · 140

Dědeček, Jiří · 36, 151, 163

Deml, Jakub · 58, 206

Diviš, Ivan · 134, 241

Doležal, Miloš · 132

Durych, Jaroslav · 112

Dvorský, Stanislav · 92

Dvořáčková, Vlasta · 218

Dvořák, Ladislav · 146, 189

Dyk, Viktor · 79

Effenberger, Vratislav · 55, 237

Emil, Juliš · 115

Faltus, Jiří · 53

Field, T. R. · 38, 88, 214

Fischer, Otokar · 242

Fischerová, Viola · 194, 211

Fischl, Viktor · 78, 105

Florian, Miroslav · 220

Frynta, Emanuel · 51, 114, 133, 166

Gold, Jiří · 28, 224

Grögerová, Bohumila · 29

Gruša, Jiří · 222

Halas, František · 85, 102, 103, 173

Hanzlík, Josef · 87

Haubert, Jan · 239

Hauková, Jiřina · 26, 225, 260

Hauptbahnhof, Eberhardt · 34

Hausmann, Jiří · 246

Havel, Jiří · 150, 213

Havel, Václav · 128, 160
Havlíček, Zbyněk · 57, 205
Hejda, Zbyněk · 109
Hejná, Olga · 82
Hiršal, Josef · 29, 124, 179, 252
Holan, Vladimír · 74, 99, 248, 264
Holub, Miroslav · 243
Hora, Josef · 90, 172, 230
Hořec, Jaromír · 86, 139
Hořejší, Jindřich · 45, 245
Hrabal, Bohumil · 60
Hrabě, Václav · 142
Hrubín, František · 41, 47, 61
Hynek, Karel · 156, 169

Janota, Vít · 70
Jirous, Ivan Magor · 17, 84, 120

Kadlec, Svatopluk · 73
Kainar, Josef · 71, 77, 136, 164
Kaprál, Zeno · 201
Kolář, Jiří · 11, 175
Konrád, Karel · 261
Kopta, Petr · 192
Kořán, Jaroslav · 153
Kožík, František · 122
Kožíšek, Josef · 168
Kratochvíl, Miloš · 69
Krchovský, J. H. · 21
Kriebel, Zdeněk · 254

Kryl, Karel · 117
Kryštofek, Oldřich · 19, 63
Kříčka, Petr · 91
Kuběna, Jiří · 152
Kundera, Ludvík · 39

Lazecký, František · 190
Listopad, František · 193, 210
Lukešová, Milena · 72, 188

Macourek, Miloš · 68
Malík, Karel · 97
Maršíček, Vlastimil · 32, 83, 259
Marysko, Karel · 67, 165
Matys, Rudolf · 37, 118
Mikulášek, Oldřich · 65, 129
Milota, Karel · 108
Mlejnek, Josef · 257

Nápravník, Milan · 119
Nechvátal, František · 185
Nezval, Vítězslav · 195, 216, 235
Nikl, Petr · 35, 154
Noha, Jan · 48
Nohavica, Jaromír · 20

Ohnisko, Milan · 215
Opasek, Anastáz · 62
Orten, Jiří · 46, 54, 174

Palivec, Josef • 116
Pánek, Fanda • 197
Pastrňák, Radek • 125
Píží, Jaroslav • 66
Plíhal, Karel • 107
Poláček, Karel • 238
Polívka, Petr • 149
Provazníková, Věra • 184

Reyneck, Bohuslav • 98, 144, 253
Richterová, Sylvie • 43

Seifert, Jaroslav • 42, 159, 177, 228
Sekora, Ondřej • 25
Schmitzer, Jiří • 199, 258
Skácel, Jan • 10, 100, 130, 158
Slavík, Ivan • 111
Slíva, Jiří • 135, 138
Slíva, Vít • 16
Součková, Milada • 171
Sova, Antonín • 22
Stankovič, Andrej • 145, 161
Stehlík, Ladislav • 110, 157
Středa, Ludvík • 247
Suchý, Jiří • 56, 113, 131, 244
Suchý, Ondřej • 52, 255
Svěrák, Zdeněk • 232

Šiktanc, Karel • 186, 256
Škvorecký, Josef • 13, 231

Šrámek, Fráňa • 170, 209
Šrut, Pavel • 89, 106, 187
Štíplová, Ljuba • 14
Štuka, Ivo • 196

Těsnohlídek, Rudolf • 23
Toman, Karel • 127
Trnka, Jiří • 49
Trojak, Bogdan • 207

Vladislav, Jan • 12, 126
Vodňanský, Jan • 75
Vodsedálek, Ivo • 33, 147, 208
Vokolek, Václav • 93
Vokolek, Vladimír • 44, 240
Voskovec, Jiří • 80, 178
Vyskočil, Ivan • 148

Wanek, Miroslav • 250
Weinberger, Jiří • 183
Weiner, Richard • 176
Wenzl, Oldřich • 143
Werich, Jan • 80, 178
Wernisch, Ivan • 162, 182, 265
Wolker, Jiří • 18, 123

Zábrana, Jan • 221
Zahradníček, Jan • 141, 198, 202
Závada, Vilém • 233

Žáček, Jiří • 30, 31

AUTOŘI PODLE ROKU NAROZENÍ

- 1864 Sova, Antonín · 22
1867 Bezruč, Petr · 191
1877 Dyk, Viktor · 79
1877 Šrámek, Fráňa · 170, 209
1877 Toman, Karel · 127
1878 Deml, Jakub · 58, 206
1882 Těsnohlídek, Rudolf · 23
1883 Fischer, Otakar · 242
1884 Kříčka, Petr · 91
1884 Weiner, Richard · 176
1886 Durych, Jaroslav · 112
1886 Hořejší, Jindřich · 45, 245
1886 Palivec, Josef · 116
1887 Čapek, Josef · 50, 251
1891 Field, T. R. · 38, 88, 214
1891 Hora, Josef · 90, 172, 230
1892 Poláček, Karel · 238
1892 Reynek, Bohuslav · 98, 144, 253
1898 Biebl, Konstantin · 27, 81, 234
1898 Čarek, Jan · 64, 76, 104
1898 Hausmann, Jiří · 246
1898 Kadlec, Svatopluk · 73
1899 Konrád, Karel · 261
1899 Sekora, Ondřej · 25
1899 Součková, Milada · 171
1900 Branislav, František · 249
1900 Nezval, Vítězslav · 195, 216, 235
1900 Wolker, Jiří · 18, 123
1901 Alda, Jan · 262
1901 Halas, František · 85, 102, 103, 173
1901 Seifert, Jaroslav · 42, 159, 177, 228
1904 Burian, E. F. · 24
1905 Holan, Vladimír · 74, 99, 248, 264
1905 Lazecký, František · 190
1905 Nechvátal, František · 185
1905 Voskovec, Jiří · 80, 178
1905 Werich, Jan · 80, 178
1905 Zahradníček, Jan · 141, 198, 202
1905 Závada, Vilém · 233
1908 Noha, Jan · 48
1908 Stehlík, Ladislav · 110, 157
1909 Kožík, František · 122
1910 Hrubín, František · 41, 47, 61
1910 Mikulášek, Oldřich · 65, 129
1911 Kriebel, Zdeněk · 254
1912 Bednář, Kamil · 226
1912 Fischl, Viktor · 78, 105
1912 Trnka, Jiří · 49
1913 Bonn, Hanuš · 200
1913 Opasek, Anastáz · 62
1913 Vokolek, Vladimír · 44, 240
1914 Hrabal, Bohumil · 60
1914 Kolář, Jiří · 11, 175
1915 Čivrný, Lumír · 203
1915 Marysko, Karel · 67, 165
1916 Daniel, Jiří · 140

- 1917 Kainar, Josef · 71, 77, 136, 164
1919 Blatný, Ivan · 101, 212, 217
1919 Hauková, Jiřina · 26, 225, 260
1919 Orten, Jiří · 46, 54, 174
1920 Dvořák, Ladislav · 146, 189
1920 Emil, Juliš · 115
1920 Hiršal, Josef · 29, 124, 179, 252
1920 Kundera, Ludvík · 39
1920 Slavík, Ivan · 111
1921 Grögerová, Bohumila · 29
1921 Hořec, Jaromír · 86, 139
1921 Listopad, František · 193, 210
1921 Wenzl, Oldřich · 143
1922 Havlíček, Zbyněk · 57, 205
1922 Kryštofek, Oldřich · 19, 63
1922 Lukešová, Milena · 72, 188
1922 Skácel, Jan · 10, 100, 130, 158
1923 Effenberger, Vratislav · 55, 237
1923 Frynta, Emanuel · 51, 114, 133, 166
1923 Holub, Miroslav · 243
1923 Maršíček, Vlastimil · 32, 83, 259
1923 Vladislav, Jan · 12, 126
1924 Diviš, Ivan · 134, 241
1924 Dvořáčková, Vlasta · 218
1924 Havel, Jiří · 150, 213
1924 Škvorecký, Josef · 13, 231
1925 Hynek, Karel · 156, 169
1926 Macourek, Miloš · 68
1927 Kopta, Petr · 192
1928 Hejná, Olga · 82
1928 Středa, Ludvík · 247
1928 Šiktanc, Karel · 186, 256
1929 Vyskočil, Ivan · 148
1930 Bondy, Egon · 15
1930 Hejda, Zbyněk · 109
1930 Štíplová, Ljuba · 14
1930 Štuka, Ivo · 196
1931 Florian, Miroslav · 220
1931 Nápravník, Milan · 119
1931 Suchý, Jiří · 56, 113, 131, 244
1931 Vodsedálek, Ivo · 33, 147, 208
1931 Zábřana, Jan · 221
1932 Brukner, Josef · 219
1933 Kožíšek, Josef · 168
1935 Fischerová, Viola · 194, 211
1936 Gold, Jiří · 28, 224
1936 Havel, Václav · 128, 160
1936 Kuběna, Jiří · 152
1936 Svěrák, Zdeněk · 232

1937	Milota, Karel · 108	1948	Kratochvíl, Miloš · 69
1937	Polívka, Petr · 149	1949	Hauptbahnhof, Eberhardt · 34
1938	Gruša, Jiří · 222	1949	Pánek, Fanda · 197
1938	Hanzlík, Josef · 87	1949	Schmitzer, Jiří · 199, 258
1938	Matys, Rudolf · 37, 118	1951	Slíva, Vít · 16
1939	Faltus, Jiří · 53	1953	Dědeček, Jiří · 36, 151, 163
1940	Dvorský, Stanislav · 92	1953	Nohavica, Jaromír · 20
1940	Hrabě, Václav · 142	1958	Plíhal, Karel · 107
1940	Kořán, Jaroslav · 153	1960	Haubert, Jan · 239
1940	Stankovič, Andrej · 145, 161	1960	Krchovský, J. H. · 21
1940	Šrut, Pavel · 89, 106, 187	1960	Malík, Karel · 97
1941	Brousek, Antonín · 96, 263	1960	Níkl, Petr · 35, 154
1941	Kaprál, Zeno · 201	1961	Píží, Jaroslav · 66
1941	Vodňanský, Jan · 75	1962	Wanek, Miroslav · 250
1942	Brikcius, Eugen · 167, 204	1963	Pastrňák, Radek · 125
1942	Wernisch, Ivan · 162, 182, 265	1965	Ohnisko, Milan · 215
1943	Brabenec, Vratislav · 155	1970	Borkovec, Petr · 236
1943	Černík, Michal · 40	1970	Doležal, Miloš · 132
1944	Jirous, Ivan Magor · 17, 84, 120	1970	Janota, Vít · 70
1944	Kryl, Karel · 117	1975	Trojak, Bogdan · 207
1945	Richterová, Sylvie · 43		
1945	Suchý, Ondřej · 52, 255		
1945	Žáček, Jiří · 30, 31		
1946	Mlejnek, Josef · 257		
1946	Weinberger, Jiří · 183		
1947	Provazníková, Věra · 184		
1947	Slíva, Jiří · 135, 138		
1947	Vokolek, Václav · 93		

BÁSNĚ PODLE SVÝCH ZAČÁTKŮ

- „A řekni, teto, než jsem se narodil...“ • 26
„A uhlík žhavý, čilý a nenechavý...“ • 226
„Andělíčku můj strážníčku...“ • 197
„Ať ryby vykulujou oči...“ • 84
„Ať vraní, nebo nevrání...“ • 100
„Auto je dnes bůh jezdící na kolečkách...“ • 260
„Automobil moc se zlobil...“ • 76
- „Babička se ráda chlubí...“ • 135
„Bál jsem se o koťátko...“ • 111
„Balon nad spícím pralesem...“ • 231
„Bijte v bubny, kaštany...“ • 65
„Brnká, brnká tetka srnka...“ • 256
„bublání potoka v hloubi lesa...“ • 92
„Byl jeden míč, v tom míči klíč...“ • 235
„Byl jednou jeden břídil...“ • 163
„Byl jednou jeden plot...“ • 252
„Byl jednou jeden šakal...“ • 212
„Byl jest kozel rohatý...“ • 165
„Byli jsme zelení jak zelí...“ • 221
„Bylo už k ránu neony spalý...“ • 142
- „Co je za uzamčenými vrátky...“ • 91
„Co se jenom našvitořím...“ • 110
„Co vidí věž, když se podívá dolů...“ • 31
„Cukřenka s obouvatkem...“ • 54
- „Četl jsem v novinách zprávu...“ • 33
„Čmeláku, první, kdo se hlásí...“ • 248
- „Daleký svět a dveří kolikero...“ • 202
„Den už se zešeřil, už jste si dost užili...“ • 20
„Děs obestřel teď les i ves...“ • 152
„Děšť tam padal vzhůru...“ • 86
„Děvčátko našlo potkana...“ • 112
„Devět, devět, devatero...“ • 39
„Dlaždič dláždí ulici...“ • 124
„Dnes budu já okno a ty mříž...“ • 28
„Docela malý blbý psíček...“ • 131
„Doprovázen cizím stínem...“ • 204
„Dřepí ropuch v lopuchu...“ • 117
„Duha, pestrá paleta, na obloze rozkvétá...“ • 192
„Dva medvědi hráli dámu...“ • 70
- „Hádej, malý, víš jak vznikl...“ • 77
„Hledaje houby v duši hloubi...“ • 161
„Holčičí vlasy stříhá mi táta...“ • 244
„Hou hou holky jdou...“ • 57
„Hvězda se odloupla, nevím jak...“ • 206
- „Chlapec dělá stojku...“ • 10
„Chlapečku malinký...“ • 45
„chtěl točit stromem chtěl točit kamením...“ • 115
„Chudý a veselý ejchuchu ejchuchu...“ • 210
„Chyt si rybu nebo raka...“ • 105

- „Jak dýně na sluncem vyhřáté hlíně...“ • 162
- „Jak se vlastně loví...“ • 219
- „Jak se ze lva stane želva...“ • 151
- „Jak vypadá mrak...“ • 14
- „Jako mřenka tenká Lenka...“ • 73
- „Jde vedle mne a mlčí...“ • 200
- „Je podzim a jako padá listí...“ • 169
- „Je to již bdění? Spím...“ • 176
- „Je to slunéčko! Poletí do nebe...“ • 13
- „Je zákon v tom či šprým...“ • 233
- „Jeden kůň vypil tůň...“ • 71
- „Jeden pianista měl moc velké břicho...“ • 138
- „Jedna nula dva nula...“ • 257
- „Jedním z potěšení laskavého dne...“ • 24
- „Jednou ráno přišel vítr...“ • 125
- „Ježíšek má nový kožíšek...“ • 208
- „Jitroceli, nebývá ti smutno...“ • 58
- „Jsme boží bubli-fuk...“ • 207
- „Kam chodí šaškové...“ • 243
- „Každá louka má svou trávu...“ • 40
- „Kde je ten les...“ • 93
- „Kde mám kolo pumpičku...“ • 258
- „Kdo to hrál za letního dne...“ • 249
- „Kdopak to tu skákal...“ • 179
- „Kdyby nebyli deštníkáři...“ • 175
- „Kdybysi mně, má matičko...“ • 238
- „Když byla maminka dívčinou...“ • 232
- „Když je ti těžko, smutno...“ • 251
- „Když jsem byl malý, sněživalo...“ • 99
- „Když jsem se do hledání dal...“ • 264
- „Když na dudy hudlám...“ • 167
- „Když narodí se maličký...“ • 41
- „Když nemůžeš dlouho spát...“ • 122
- „Když probudí se hlína je to myš...“ • 173
- „Když usnul Miliduch...“ • 116
- „Kluci se dnes honili...“ • 185
- „Kopce jsou lysé, sních hoří...“ • 98
- „Kopretiny, kopretina, všechny stejné...“ • 61
- „Kopřivo, kopřivo, stojíš trochu nakřivo...“ • 255
- „Koroptvičky, povězte mně...“ • 104
- „Koukej, mámo, jsme tu dva...“ • 203
- „Koupil jsem čtyři trychtýře...“ • 51
- „Kouzelné květy na sklo mrazu hřívá...“ • 230
- „Kristus Pán a svatý Petr jdouce...“ • 198
- „Kropenatá koza v lomu...“ • 154
- „Křídou husí nožku...“ • 12
- „Kůň má hrb. To je drb...“ • 37
- „Laskavý den je a teplý...“ • 22
- „Lehnu si do trávy a hledím nahoru...“ • 30
- „Letěla bělounká holubička...“ • 46
- „Letím lesem leskem nesen...“ • 66
- „Mám malinkou krabičku...“ • 199
- „Máme v Praze kocoura...“ • 145
- „Mamutí máma mamutě...“ • 69
- „Měsíc na psa štěkal...“ • 85
- „Měsíci, vstávej, ospalý...“ • 127
- „Mial alim mali lima...“ • 43

„Minulý čtvrtek, šel po mně krtek...“ • 114

„Modrá jehla šije vzduch...“ • 254

„Na divokém oři všecko v cestě boří...“ • 259

„Na lávce dítě. Anděl strážný...“ • 201

„Na návsi před farou hrajou si děti...“ • 27

„Na nebi luna! Nechce nic...“ • 129

„Na nitce můj život visí...“ • 240

„Na staré vrbě bez koruny...“ • 228

„Na úpatí Sněžky potkal jsem tři ježky...“ • 38

„Na veřejné skládce...“ • 107

„Nad Beskydem zlatou zbrojí...“ • 190

„Nad zelenou louží vosa bosa...“ • 186

„Narafičil sem do prosa...“ • 34

„Nebe dlouhé jako Čechy...“ • 193

„Nedověje, nedoletí, co jsi větru svěřil...“ • 170

„Nejdřív se rozpočítají a prvý dostane babu...“ • 119

„Nemehlíčko, nemehlo...“ • 164

„Neplač ty mé malé moře...“ • 82

„Nezlobte se na lžičku...“ • 52

„Noty uzavřely sázku...“ • 139

„Oblaka, oblaka, Zrcadlo bez tváře...“ • 205

„Od hodiny do hodiny...“ • 60

„Odkakživa mě ruší u lidí na hlavě...“ • 133

„Okolo hřbitova u hradu Bítova...“ • 153

„Osiřelé tyčky v plotě...“ • 253

„Padám, padám z nebeských výší...“ • 123

„Pavouk černý. Kotě šedé...“ • 144

„Pět ježibab s jedním okem...“ • 106

„Pídimužika když zkruší...“ • 88

„Píť, pať... My budeme si hrát...“ • 79

„Plesk plesk plesk...“ • 72

„P'ne Bába, viděl jsem Chaplina...“ • 245

„Po prvé směje se. Na koho...“ • 19

„Pod oblohou honí stádo bílých koní...“ • 32

„Polámal se mravenček...“ • 168

„Pole a políčka se plahočí k nebi výš...“ • 172

„Potkali jsme kominíka...“ • 49

„Potom bychom se na to rádi ještě podívali...“ • 108

„Pověst naši prostou znáte...“ • 23

„Povídala rýma kašli...“ • 213

„Pozdě v noci Přeje mi malé děvčátko...“ • 143

„prdač prdič prdoř prdník prdloš...“ • 29

„Princeznička na bále...“ • 47

„Princi můj malinký, spi...“ • 141

„Proč jsi tak veselá...“ • 55

„Proč ta slípka v hnízdě sedí...“ • 25

„Prý se mají stěhovat...“ • 150

„Přes smrky, břemy, přes haluze jedlí...“ • 191

„Přesmutně se usmívá...“ • 140

„Přesvědčily včely včelu...“ • 247

„Přešli po mém břichu měkčí šneci...“ • 35
„Přijela k nám továrna...“ • 75
„Přinesli jsme domů sysla...“ • 166
„Přišel Vašek matce Zemi...“ • 246
„Přitiskni ucho k džbánku...“ • 237
„Ptal jsem se měsíce...“ • 128
„Ptala se Františky Marta...“ • 120
„Ptaly se nebe obláčky...“ • 17

„Rádio má sklony fotografa...“ • 250
„Rosa padla na růže...“ • 156
„Ruce dvě nohy...“ • 134
„Ruce si daly do pasu...“ • 242

„Řekni mi, lijáku...“ • 189
„Řezníkova dcera krvácela zcela...“ • 215

„S lodí jež dováží čaj a kávu...“ • 81
„Sčuchnul jsi se s peklem...“ • 97
„Sedím vážně jako mnich...“ • 262
„Sedím, oknem hledím...“ • 16
„Sedmdesát hrobaříků sešlo se tu...“ • 113
„Schovávám doma poštovní schránku...“ • 183

„Siréna, parník, řeka...“ • 74
„Skrz víčka hledím do tmy ke hvězdám...“ • 21
„slečno slečno vy se mračíte...“ • 177
„Sletěl ostříž jako kámen...“ • 103
„Slyšíte déšť? Já též jej slyším...“ • 174
„Smělé oblouky nad očima...“ • 109
„Snuji svoje pavučiny...“ • 211
„Sotva vstali z postele...“ • 196
„Stále jsem hovořil o zimohrádku...“ • 182
„Stanu se menším a ještě menším...“ • 18
„Strýček Mumu byl neandertálec...“ • 68
„Studená jsem, nebojte se...“ • 157

„Šla sobota do zelí...“ • 222
„Šupity ela hop...“ • 217
„Švarná dcera klobásníka...“ • 214

„Tající závěj lehtá oranici...“ • 63
„Tak často krmil holič Zadražil...“ • 132
„Tak, milé dítě, tak to začíná...“ • 44
„Taková hra: zavři oči nahmátmi knihu...“ • 265
„Teď jsem já u kormidla...“ • 80
„Tohle mi dneska, abys spala...“ • 158
„Tramtarára, tramtarára...“ • 78
„Ty se povedly, ty zelené bochánky...“ • 188

„Útlými prsty zelených lístků...“ • 62
„Už jste mne dávno nevytrhly ze spánku...“ • 263
„Už kvásek zvedl chléb...“ • 225
„Už vím, dám dopis na zrcadlo...“ • 42

- „v komíně šramot milá skovala se...“ • 236
- „V pekle se neumírá...“ • 96
- „V pokojíku, kde se smráká...“ • 118
- „V tom královském sídle...“ • 216
- „V zemi, kde jsou kopce hlavou dolů...“ • 87
- „Vařečka míchá povidla...“ • 53
- „Včela bodla vosu...“ • 187
- „Včera mi řeklo kyvadlo...“ • 241
- „Včera neděla byla...“ • 56
- „Ve studánce odjakživa...“ • 159
- „Velbloud ví, velbloud ví...“ • 36
- „Viděl jsem Znojmo dvojmo...“ • 147
- „Viděli jste v bílém sněhu...“ • 209
- „Vítr fouká po nebi jdou mraky...“ • 15
- „Vítr vane pouští...“ • 178
- „Vítr zapřahá koně do pluhu...“ • 171
- „Vlaštovičky, vlaštovičky, povídky, švitořilky...“ • 102
- „Vlaštovka sedí na drátě...“ • 101
- „Vlk, to je ten nenasyta...“ • 48
- „Vlna, modrá velryba...“ • 83
- „Vločky, vločky, bílé peří...“ • 195
- „Vloupali se zloději...“ • 239
- „Voříšek štěká na měsíc...“ • 130
- „vrána k vráně koza ke koze...“ • 155
- „Vrať se, chlapče, vrať se...“ • 194
- „Vyznač na mapě...“ • 11
- „Vzdychla stopka, uronila...“ • 64
- „Vzkázala mně Kejklovačka...“ • 50
- „Z éra je to malý Yorek...“ • 149
- „Z letadla proběhli do Monte Carla...“ • 148
- „Z malého míče jak na jaře z poupěte...“ • 234
- „Zadělali na bochánek...“ • 224
- „Zakleta v lese, spím a probudím...“ • 90
- „Zelený bicykl a oči kočičí...“ • 220
- „Zima, zima zimoucí...“ • 67
- „Zlatá muška stůně...“ • 218
- „Znám křišťálovou – mrk – studánku...“ • 160
- „Zvedni hlavu! Vidíš moře...“ • 126
- „Železný klíč, v klíči zámek...“ • 184
- „Žijesh tu sám ve sluji...“ • 89
- „Žil jeden starej muž...“ • 136
- „Život je těžký, když není na tramvaj...“ • 261
- „Žofín tu na sluníčku kotví...“ • 146

BÁSNĚ PODLE POČTU VERŠŮ

3

Četl jsem v novinách zprávu · 33

4

Básník a klobásník · 214

Byli jsme zelení jak zelí · 221

Dva medvědi hráli dámu · 70

Nemehlo · 164

Poučení synovské · 173

Přešli po mém břichu měkcí šneci · 35

Skrz víčka · 21

Smělé oblouky nad očima · 109

Stín · 204

Šakal · 212

Těžký život ježka · 38

Umění jinotaje · 160

Žába · 157

5

Máme v Praze kocoura · 145

Mistr Dýně · 162

O tlustém pianistovi · 138

Oblaka · 16

První dopis mamince · 43

Snící chlapec · 140

Útěcha · 177

6

Byl jeden míč · 235

Červená Karkulka · 55

Divná láska · 213

Duha · 192

Fuk · 207

Hledaje houby · 161

Hubatá kopřiva · 255

Chumelenice · 196

Kam prchnou andělé · 260

Kůň a žáby · 71

Léto · 193

Mamutě · 69

Nebe nad Novým Yorkem · 149

Poupě · 62

Ropuch · 117

Řekni mi, lijáku · 189

Sám a sám · 143

Šípková karkulka · 49

Taková hra: zavři oči nahmátni knihu · 265

Velbloud ví · 36

Viděl jsem Znojmo · 147

Vítr fouká · 15

Vlaštovička · 110

Vlk · 48

7

Andělíčku · 197

Bochánek · 224

Bublání potoka · 92

Lžička a loužička · 52

Nejdřív se rozpočítají a první dostane babu · 119

Šaškové · 243

8

Baryk · 132

Břídil · 163

Co ho to jen napadlo! · 115

Čarohrádek · 184

Čmeláku · 248

Dětské kresby · 126

Dítě · 234

Dlaždič · 124

Havrani · 100

Chlupatý děda · 135

Jádro pudla · 167

Když jsem se do hledání dal · 264

Kopretiny · 61

Kotátko · 111

Kresba · 134

Kropenatá koza v lomu · 154

Lakomá vařečka · 53

Listopad · 64

Maminčin dar · 41

Motýl · 191

Na violoncello · 249

Nad knihami · 262

Napipi, co vidí, rádo napodobí · 25

Noční putování · 200

Nýtování · 129

Oblaka · 30

Pastelky · 220

Plot · 252

Pohádka · 46

Pohádka · 107

Rádio · 250

Replika · 96

Rozhovor s obrem · 89

Růže · 233

Schovávám doma · 183

Skóre · 257

Sluněčko sedmítečné · 13

Snuji svoje pavučiny · 211

Stínový králíčku · 205

Stopy v písku · 179

Sysel · 166
Šídlo · 254
Velryba · 83
Vítr · 170
Vločky, vločky, bílé peří · 195
Vosí hnízdo · 185
Ze slabikáře · 263
Zlatá muška · 218
Žofín · 146

9

Hádej, mámo! · 203
Klusáci · 32
Krabička · 199
Masopust · 215
Pokora · 18
Tenká Lenka · 73

10

Automobil · 76
Drb · 37
Hostinka · 54
Kaštany · 65
Koroptvičky v polích · 104
Luna a pes · 130
Motocykl · 77
Návrat · 102
Okolo hřbitova · 153
Ostříž · 103
Potom · 108

Přijela k nám továrna · 75
Siréna, parník, řeka · 74
Uragán · 259
V tom královském sídle · 216
Vlaštovka sedí na drátě · 101
Zatoulaná písnička · 139
Zima · 182
Zlaté opojení · 245

11

Bačkůrky z mechu · 188
Krtek · 114
Moji přátelé · 58
Proměny · 151
Siesta · 187
Život je těžký · 261

12

Ať ryby vykulujou oči · 84
Balada · 237
Dceři · 202
Děšť · 174
Deštivé ráno · 176
Dětská · 242
Dětské nokturno · 19
Kresba z dlažby · 12
Chléb v dětství · 225
Kopretiny · 60
Los a losos · 34
Mouchy · 217

Mráz · 98
Na honěnou · 105
O včelách · 247
Pomněnky · 63
První pohádka · 47
S lodí jež dováží čaj a kávu · 81
Svět naruby · 85
Trychtýře · 51
Tyčky v plotě · 253
Verše laskavého dne · 22
Vrána a koza · 155
Vrať se, chlapče, vrať se · 194

13

Čumbulák · 118
Ptal jsem se... · 128
Tarzan v hlavě · 231
Vzkázala mně Kejklovačka · 50
Zima, zima zimoucí · 67

14

Co vidí věž · 31
Kašpárek · 240
Kde je ten les? · 93
Když usnul Miliduch · 116
Neplač ty mé malé moře · 82
Ozvěna · 90
Po večeři · 236
U Slap · 256
U studánky · 159

Zavedený ovčák · 91
Zimní · 66
Zlaté dni · 23

15

Maminka jde do kina · 44
Na cestu · 127
Žabky na vodě · 72

16

Bylo už k ránu · 142
Co by sis přál · 11
Hoch, který si hraje · 79
Jak nejlépe ulovit (jakékoliv) zvíře · 219
Jednou ráno · 125
Klobouk ve křoví · 178
Kouzelné květy · 230
Loupež · 239
Mozartova ukolébavka · 141
Plášť větrů · 172

Popletená říše · 86
Ptaly se nebe obláčky · 17
Sedmdesát hrobaříků · 113
Uši · 133
Zjevení · 206
Zlý kozel · 165

17

Holčičí vlásky · 244
Koncovka · 29

18

Divadlo · 241
Ježíšek · 208
Když jsem byl malý · 99
Oblouk · 201
Proč musí být deštníkáři · 175
Ráj · 112

19

Malování o mraku · 14
Vosa parádnice · 186
Zamčené děti · 28

20

Dávej bacha, brácho! · 97
Děti · 27
Hledá se lvice · 152
Hou hou houpy hou · 57
Chudá a veselá · 210

Každý ptáček má svou píseň · 40
Když byla maminka dívčinou · 232
Píseň · 251
Píseň sněhové vločky · 123
Pohádka o hloupém Vaškovi · 246
Polámal se mraveneček · 168
Uspávanka s chlapcem,
který dělá stojku na hlavě · 10
Včera neděle byla · 56

21

Pět ježibab · 106
Žába a pulec · 156

24

Divotvorný pídísvět · 88
Když nemůžeš spát · 122
Lev a Nelev · 87
Lidé v městě · 26
Na vojáky · 78
Oslátko · 209
První dopis mamince · 42

25

Malý blbý psíček · 131
Pavouk a kotě · 144
Ukolébavka · 45
Zpíval sám velký vůdce Celerini
z Papadocie · 238

27

Devět · 39
Rovnodennost · 171

28

Koleda · 190

30

Kde se vzaly vši · 198
Nepřítel nepořádek · 258
Strýc Mumu · 68

31

Den · 24
Ukolébavka · 20

32

Co všechno se může stát · 150
Uspávanka se studánkou · 158

36

Trhám broukovi nožičky · 169
Vodník a havran · 228

37

Výhružná píseň · 222

39

Cesta jedna báseň · 148

40

Jak vejce potkalo strejce · 226
Lodnická · 80

52

Starý muž · 136

54

Ptala se Františky Marta · 120

BÁSNĚ PODLE POŘADÍ ANEB OBSAH

NEBE

Jan Skácel Uspávanka s chlapcem, který dělá stojku na hlavě · 10

Jiří Kolář Co by sis přál · 11

Jan Vladislav Kresba z dlažby · 12

Josef Škvorecký Slunéčko sedmítečné · 13

Ljuba Štíplová Malování o mraku · 14

Egon Bondy Vít fouká · 15

Vít Sliva Oblaka · 16

Ivan Magor Jirous Ptaly se nebe obláčky · 17

Jiří Wolker Pokora · 18

Oldřich Kryštofek Dětské nokturno · 19

Jaromír Nohavica Ukolébavka · 20

J. H. Krchovský Skrz víčka · 21

Antonín Sova Verše laskavého dne · 22

Rudolf Těsnohlídek Zlaté dni · 23

E. F. Burian Den · 24

Ondřej Sekora Napipi, co vidí, rádo napodobí · 25

Jiřina Hauková Lidé v městě · 26

Konstantin Biebl Děti · 27

Jiří Gold Zamčené děti · 28

Josef Hiršal – Bohumila Grögerová Koncovka · 29

Jiří Žáček Oblaka · 30

Jiří Žáček Co vidí věž · 31

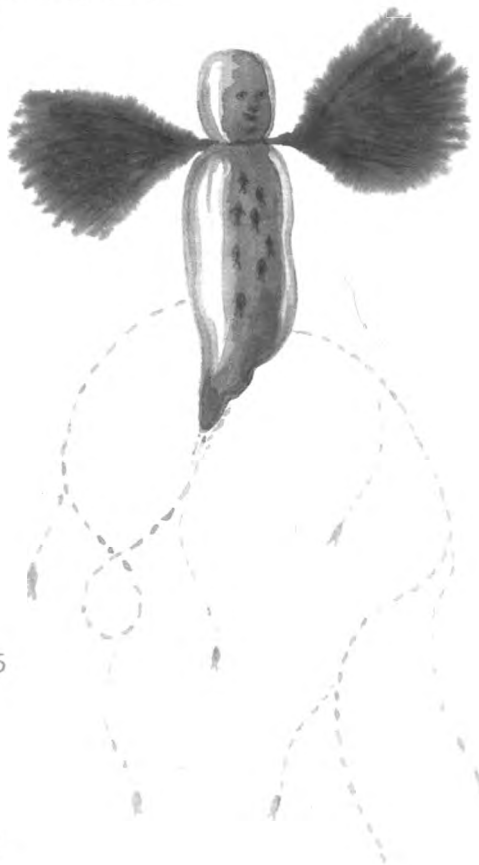
Vlastimil Maršíček Klusáci · 32

Ivo Vodseďálek Četl jsem v novinách zprávu · 33

Eberhardt Hauptbahnhof Los a losos · 34

Petr Nikl Přešli po mém břichu měkčí šneci · 35

Jiří Dědeček Velbloud ví · 36

- Rudolf Matys Drb · 37
- T. R. Field Těžký život ježka · 38
- Ludvík Kundera Devět · 39
- Michal Černík Každý ptáček má svou píseň · 40
- František Hrubín Maminčin dar · 41
- Jaroslav Seifert První dopis mamince · 42
- Sylvie Richterová První dopis mamince · 43
- Vladimír Vokolek Maminka jde do kina · 44
- Jindřich Hořejší Ukolébavka · 45
- Jiří Orten Pohádka · 46
- František Hrubín První pohádka · 47
- Jan Noha Vlk · 48
- Jiří Trnka Šípková karkulka · 49
- Josef Čapek Vzkázala mně Kejklovačka · 50
- Emanuel Frynta Trychtýře · 51
- Ondřej Suchý Lžička a loužička · 52
- Jiří Faltus Lakomá vařečka · 53
- Jiří Orten Hostinka · 54
- Vratislav Effenberger Červená Karkulka · 55
- Jiří Suchý Včera neděle byla · 56
- Zbyněk Havlíček Hou hou houpy hou · 57
- Jakub Deml Moji přátelé · 58
- Bohumil Hrabal Kopretiny · 60
- František Hrubín Kopretiny · 61
- Anastáz Opasek Poupě · 62
- Oldřich Kryštofek Pomněnky · 63
- Jan Čarek Listopad · 64
- Oldřich Mikulášek Kaštany · 65
- Jaroslav Pízl Zimní · 66
- Karel Marysko Zima, zima zimoucí · 67
- Miloš Macourek Strýc Mumu · 68
- Miloš Kratochvíl Mamutě · 69
- Vít Janota Dva medvědi hráli dámu · 70
- Josef Kainar Kůň a žáby · 71
- Milena Lukešová Žabky na vodě · 72
- Svatopluk Kadlec Tenká Lenka · 73
- Vladimír Holan Siréna, parník, řeka · 74
- Jan Vodňanský Přijela k nám továrna · 75
- Jan Čarek Automobil · 76
- Josef Kainar Motocykl · 77
- Viktor Fischl Na vojáky · 78
- Viktor Dyk Hoch, který si hraje · 79
- Jiří Voskovec – Jan Werich Lodnická · 80
- Konstantin Biebl S lodí jež dováží čaj a kávu · 81
- Olga Hejná Neplač ty mé malé moře · 82
- Vlastimil Maršíček Velryba · 83
- Ivan Magor Jirous Ať ryby vykulujou oči · 84
- František Halas Svět naruby · 85
- Jaromír Hořec Popletená říše · 86
- Josef Hanzlík Lev a Nelev · 87
- T. R. Field Divotvorný pídisvět · 88
- Pavel Šrut Rozhovor s obrem · 89
- Josef Hora Ozvěna · 90
- Petr Kříčka Zavedený ovčák · 91
- Stanislav Dvorský Bublání potoka · 92
- Václav Vokolek Kde je ten les? · 93

PEKLO

Antonín Brousek Replika • 96

Karel Malík Dávej bacha, brácho! • 97

Bohuslav Reynek Mráz • 98

Vladimír Holan Když jsem byl malý • 99

Jan Skácel Havrani • 100

Ivan Blatný Vlaštovka sedí na drátě • 101

František Halas Návrat • 102

František Halas Ostříž • 103

Jan Čarek Koroptvičky v polích • 104

Viktor Fischl Na honěnou • 105

Pavel Šrut Pět ježibab • 106

Karel Plíhal Pohádka • 107

Karel Milota Potom • 108

Zbyněk Hejda Smělé oblouky nad očima • 109

Ladislav Stehlík Vlaštovička • 110

Ivan Slavík Koťátko • 111

Jaroslav Durych Ráj • 112

Jiří Suchý Sedmdesát hrobaříků • 113

Emanuel Frynta Krtek • 114

Juliš Emil Co ho to jen napadlo! • 115

Josef Palivec Když usnul Miliduch • 116

Karel Kryl Ropuch • 117

Rudolf Matys Čumbulák • 118

Milan Nápravník Nejdřív se rozpočítají
a první dostane babu • 119

Ivan Magor Jirous Ptala se Františky Marta • 120

František Kožík Když nemůžeš spát • 122

Jiří Wolker Píseň sněhové vločky • 123

Josef Hiršal Dlaždič • 124

- Radek Pastrňák Jednou ráno • 125
 Jan Vladislav Dětské kresby • 126
 Karel Toman Na cestu • 127
 Václav Havel Ptal jsem se... • 128
 Oldřich Mikulášek Nýtování • 129
 Jan Skácel Luna a pes • 130
 Jiří Suchý Malý blbý psíček • 131
 Miloš Doležal Baryk • 132
 Emanuel Frynta Uši • 133
 Ivan Diviš Kresba • 134
 Jiří Slíva Chlupatý děda • 135
 Josef Kainar Starý muž • 136
 Jiří Slíva O tlustém pianistovi • 138
 Jaromír Hořec Zatoulaná písnička • 139
 Jiří Daniel Snící chlapec • 140
 Jan Zahradníček Mozartova ukolébavka • 141
 Václav Hrabě Bylo už k ránu • 142
 Oldřich Wenzl Sám a sám • 143
 Bohuslav Reynek Pavouk a kotě • 144
 Andrej Stankovič Máme v Praze kocoura • 145
 Ladislav Dvořák Žofín • 146
 Ivo Vodsedálek Viděl jsem Znojmo • 147
 Ivan Vyskočil Cesta jedna báseň • 148
 Petr Polívka Nebe nad Novým Yorkem • 149
 Jiří Havel Co všechno se může stát • 150
 Jiří Dědeček Proměny • 151
 Jiří Kuběna Hledá se Ivce • 152
 Jaroslav Kořán Okolo hřbitova • 153
 Petr Nikl Kropenatá koza v lomu • 154
 Vratislav Brabenec Vrána a koza • 155
 Karel Hynek Žába a pulec • 156
 Ladislav Stehlík Žába • 157
 Jan Skácel Uspávanka se studánkou • 158
 Jaroslav Seifert U studánky • 159
 Václav Havel Umění jinotaje • 160
 Andrej Stankovič Hledaje houby • 161
 Ivan Wernisch Mistr Dýně • 162
 Jiří Dědeček Břdil • 163
 Josef Kainar Nemehlo • 164
 Karel Marysko Zlý kozel • 165
 Emanuel Frynta Sysel • 166
 Eugen Brikcius Jádru pudla • 167
 Josef Kožíšek Polámal se mraveneček • 168
 Karel Hynek Trhám broukovi nožičky • 169
 Fráňa Šrámek Vítr • 170
 Milada Součková Rovnodennost • 171
 Josef Hora Plášť větrů • 172
 František Halas Poučení synovské • 173
 Jiří Orten Déšť • 174
 Jiří Kolář Proč musí být deštníkáři • 175
 Richard Weiner Deštivé ráno • 176
 Jaroslav Seifert Útěcha • 177
 Jiří Voskovec – Jan Werich Klobouk ve křoví • 178
 Josef Hiršal Stopy v písku • 179

RÁJ

- Ivan Wernisch Zima • 182
Jiří Weinberger Schovávám doma • 183
Věra Provazníková Čarohrádek • 184
František Nechvátal Vosí hnízdo • 185
Karel Šiktanc Vosa parádnice • 186
Pavel Šrut Siesta • 187
Milena Lukešová Bačkůrky z mechu • 188
Ladislav Dvořák Řekni mi, lijáku • 189
František Lazecký Koleda • 190
Petr Bezruč Motýl • 191
Petr Kopta Duha • 192
František Listopad Léto • 193
Viola Fischerová Vrať se, chlapče, vrať se • 194
Vítězslav Nezval Vločky, vločky, bílé peří • 195
Ivo Štuka Chumelenice • 196
Fanda Pánek Andělíčku • 197
Jan Zahradníček Kde se vzaly vši • 198
Jiří Schmitzer Krabička • 199
Hanuš Bonn Noční putování • 200
Zeno Kaprál Oblouk • 201
Jan Zahradníček Dceři • 202
Lumír Čivrný Hádej, mámo! • 203
Eugen Brikcius Stín • 204
Zbyněk Havlíček Stínový králíčku • 205
Jakub Deml Zjevení • 206
Bogdan Trojak Fuk • 207
Ivo Vodseďálek Ježíšek • 208
Fráňa Šrámek Oslátko • 209
František Listopad Chudá a veselá • 210
Viola Fischerová Snuji svoje pavučiny • 211
Ivan Blatný Šakal • 212
Jiří Havel Divná láska • 213
T. R. Field Básník a klobásník • 214
Milan Ohnisko Masopust • 215
Vítězslav Nezval V tom královském sídle • 216
Ivan Blatný Mouchy • 217
Vlasta Dvořáčková Zlatá muška • 218
Josef Brukner Jak nejlépe ulovit
(jakékoliv) zvíře • 219
Miroslav Florian Pastelky • 220
Jan Zábrana Byli jsme zelení jak zelí • 221
Jiří Gruša Výhružná píseň • 222
Jiří Gold Bochánek • 224
Jiřina Hauková Chléb v dětství • 225
Kamil Bednář Jak vejce potkalo strejce • 226
Jaroslav Seifert Vodník a havran • 228
Josef Hora Kouzelné květy • 230
Josef Škvorecký Tarzan v hlavě • 231
Zdeněk Svěrák Když byla maminka
dívčinou • 232
Vilém Závada Růže • 233
Konstantin Biebl Dítě • 234
Vítězslav Nezval Byl jeden míč • 235
Petr Borkovec Po večeri • 236
Vratislav Effenberger Balada • 237

- Karel Poláček Zpíval sám velký vůdce
Celerini z Papadocie • 238
- Jan Haubert Loupež • 239
- Vladimír Vokolek Kašpárek • 240
- Ivan Diviš Divadlo • 241
- Otokar Fischer Dětská • 242
- Miroslav Holub Šaškové • 243
- Jiří Suchý Holčičí vlásky • 244
- Jindřich Hořejší Zlaté opojení • 245
- Jiří Haussmann Pohádka o hloupém Vaškovi • 246
- Ludvík Středa O včelách • 247
- Vladimír Holan Čmeláku • 248
- František Branislav Na violoncello • 249
- Miroslav Wanek Rádio • 250
- Josef Čapek Píseň • 251
- Josef Hiršal Plot • 252
- Bohuslav Reynek Tyčky v plotě • 253
- Zdeněk Kriebel Šídlo • 254
- Ondřej Suchý Hubatá kopřiva • 255
- Karel Šiktanc U Slap • 256
- Josef Mlejnek Skóre • 257
- Jiří Schmitzer Nepřítel nepořádek • 258
- Vlastimil Maršíček Uragán • 259
- Jiřina Hauková Kam prchnou andělé • 260
- Karel Konrád Život je těžký • 261
- Jan Alda Nad knihami • 262
- Antonín Brousek Ze slabikáře • 263
- Vladimír Holan Když jsem se do hledání dal • 264
- Ivan Wernisch Taková hra: zavři oči
nahmátni knihu • 265

nebe peklo ráj

Tyglík české poezie pro děti 20. století

Sestavil a předmluvu napsal Petr Šrámek

Ilustrovaly Alžběta Skálová (nebe), Alžběta Zemanová (peklo) a Radana Přenosilová (ráj)

Ilustrace na obálce Alžběta Skálová

Obálku a grafickou úpravu navrhlo 2GD studio

V nakladatelství Albatros vydala v Praze roku 2009 jako svou 10 428. publikaci společnost Albatros Media a. s. se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4

Odpovědný redaktor Petr Onufer

Výtvarná redaktorka Alexandra Horová

Technická redaktorka Arnoštka Svobodová

Sazbu z písma JohnSans sestavilo 2GD studio

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s., Husova 1881, HB

1. vydání

14/41

ALBATROS MEDIA a.s.

Odedávna je touhou básníků napsat knihu, která by nahradila knihovnu. Kniha Nebe peklo ráj se k této nedostižné metě blíží – jako čítanka. Obsahuje 246 básní od 153 autorů a je určena dětem dvacátého století, ale samozřejmě i jejich dětem a dětem jejich dětí, na věku nezáleží.

Stejně jako skutečnou krajinou se i touto knihou můžete procházet a toulat, také poskakovat, pobíhat, uhánět nebo třeba i klopýtat, loudat se, courat a bloumat – a přece nikdy nezbloudíte. Postarají se o to průvodce nebem, peklem a rájem, editor Petr Šrámek, a ilustrátorky Alžběta Skálová, Alžběta Zemanová a Radana Přenosilová. Poklady přitom budete nacházet doslova na každém kroku: jako je snem alchymistů vyrobit v tyglíku zlato, tento tyglík musí snést vysoký žár poezie!

